

SHRnutí Hlavních Závěrů Analýzy Vysílání Programu Seznam.tv CZ Před Volbami do Zastupitelstev Obcí a do Třetiny Senátu Parlamentu ČR v roce 2018

Volby do zastupitelstev obcí a do třetiny Senátu Parlamentu ČR proběhly na podzim roku 2018. Konkrétně ve dnech 5. a 6. října 2018.

Monitoring předvolebního rozhlasového a televizního vysílání byl v roce 2018 jednou z priorit Rady. Cílem tohoto monitoringu bylo pokrýt všechny nejvýznamnější celoplošné televizní a rozhlasové programy, které mají největší dopad na veřejnost. Vzhledem k rozsáhlému množství analytického materiálu pověřila Rada Úřad, aby zahájil jednání o externím zpracování předvolebního monitoringu. Prostřednictvím vyhlášení zakázky malého rozsahu byla k realizaci monitoringu následně vybrána výzkumná agentura *FOCUS – Centrum pro sociální a marketingovou analýzu, spol. s r.o.* (dále jen „Focus“).

Předmětem zadání pro agenturu Focus bylo vypracovat kvantitativně-kvalitativní analýzy vybraných pořadů vysílaných v předvolebním období na programech **České televize, Televize Barrandov, Seznam.cz TV, Českého rozhlasu, Frekvence 1 a Rádía IMPULS**. Hlavním sledovaným cílem bylo posoudit, zda na monitorovaných programech v předvolebním vysílání nedošlo k porušení ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb., resp. zda předvolební vysílání jako celek, i v rámci jednotlivých pořadů, dodržovalo zásady objektivního a vyváženého informování. Dílčími cíli analýzy bylo poskytnout informace o tom, jaký prostor byl ve vysílání dán jednotlivým kandidujícím subjektům, a s jakými konotacemi a v jakých konkrétních kontextech byly tyto subjekty prezentovány. Analýza se rovněž zaměřila na to, jak bylo pracováno s informacemi a se zdroji, zda byla důsledně oddělována fakta a komentáře a jaká byla míra konfrontačnosti svědčící o možné ztrátě neutrality či dokonce podjatosti.

Na tomto místě shrnujeme hlavní zjištění analýzy agentury Focus týkající se předvolebního vysílání programu Seznam.cz TV. V části zpravodajských a publicistických pořadů byly monitoringu podrobeny tyto relace:

- hlavní zpravodajská relace *Večerní zprávy*
- debatní pořad *Duel* (vyjma vysílání pořadu se speciální předvolební dramaturgií)
- dvoudílná publicistická minisérie *Kampaň na šalině*
- publicistický pořad *Reportéři Seznamu*
- zpravodajské proudové vysílání *Volební speciál*

V části diskuzních pořadů byly analyzovány tyto relace:

- debatní pořad *Duel*
- speciální *Debata s kandidáty na primátora*
- debatní pořad *Výzva*

Hlavní zpravodajská relace *Večerní zprávy* věnovala volbám do obecních zastupitelstev vysokou pozornost. O senátní volby projevovala výrazně menší zájem. Největší prostor v relevantních příspěvcích zpravodajské relace získali politici z hnutí ANO a strany ČSSD. Jedná se o vládní subjekty, které ve vysílání díky svému aktuálnímu politickému významu obdržely tzv. mediální bonus. Dominance zejména hnutí ANO se projevovала zvláště v příspěvcích informujících o obecně politických tématech, tedy v příspěvcích, které nepokrývaly explicitně volební kampaň. Značnou disproporci mezi hnutím ANO a ostatními kandidujícími subjekty identifikovala analýza zejména v celkové stopáži promluv jejich představitelů. Na úrovni příspěvků věnovaných volební kampani se ale tento rozdíl

neprojevoval tak výrazně. Jinými slovy, čistě volební agenda byla vyváženější. Analýza neshledala, že by na základě odvysílaného obsahu bylo možné vysledovat tendence média zvýhodnit některý politický subjekt. Vyšší medializace vládních stran, zejména hnutí ANO, tak souvisela čistě s nutností pokrývat běžnou zpravodajskou agendu. Nelze proto hovořit o porušení zákona o vysílání. O prezentovaných kandidujících subjektech bylo v hlavní zpravodajské relaci referováno nejčastěji neutrálně, necelá třetina referencí pak nesla negativní valenci. Analýza zjistila poměrně významné rozdíly v míře de/favorizace mezi jednotlivými subjekty. Zjednodušeně lze konstatovat, že žádné ze stran se nevyhnuly defavorizační zmínky. Jelikož se ale jednalo spíše o malé množství takovýchto zabarvených referencí, které navíc nebyly zaměřené jednostranně vůči některému subjektu, nekonstatují autoři analýzy porušení vyváženého přístupu. Kvalitativní analýza vysílání *Večerních zpráv* odhalila několik méně závažných pochybení. Týkaly se zejména různých profesionálních pochybení a užití sugestivních či nekorektních otázek a formulací. Optikou zákona o vysílání jsou nepostižitelná.

Porušení objektivního a vyváženého přístupu ke kandidujícím subjektům a jejich představitelům nebylo zaznamenáno ani v běžných vysíláních pořadu *Duel*. Z pohledu zákona o vysílání byl bezproblémový i pořad *Reportéři Seznamu*. Obě tyto relace tematizovaly volební agendu minimálně.

Nevyvážený přístup k politickým subjektům kandidujícím v komunálních volbách v Brně se dle analýzy projevil v pořadu *Kampaň na šalině*, resp. v jeho prvním díle. Redaktoři zde podle klíče, který ve vysílání nebyl popsán, vybrali šest politických subjektů, jejichž lídrům pak v rozhovorech dali prostor k prezentaci vlastního programu. Ostatní kandidující strany nebyly v pořadu vůbec prezentovány, což lze považovat za jejich výrazné znevýhodnění. Doporučujeme proto Radě věc prošetřit. Možné je požádat provozovatele v dané věci o podání vysvětlení.

Totožný závěr lze konstatovat i v souvislosti s ostatními odvysílanými diskuzními pořady. V rámci pořadu *Duel* bylo před prvním kolem senátních voleb odvysíláno celkem 10 předvolebních debat, ve kterých vystoupila vždy dvojice kandidátů na senátora kandidujících ve vybraném senátním obvodu. V rámci těchto předvolebních diskuzí vystoupili ve vysílání vždy jen dva z kandidátů kandidujících v daném volebním obvodu v 1. kole senátních voleb (s výjimkou volebních obvodů 23 a 26, v rámci kterých byly odvysílány dva duely, v nichž se představili celkem čtyři kandidáti). Vzhledem k tomu, že ve všech volebních obvodech, které pořad pokrýval, kandidoval v 1. kole senátních voleb větší počet kandidátů, lze z hlediska zastoupení kandidujících subjektů ve vysílání všechny duely s kandidáty na senátora hodnotit jako nevyvážené, protože na úrovni jednotlivých volebních obvodů byl poskytnut prostor pouze některým účastníkům voleb. Tímto způsobem došlo k nevyvážené reprezentaci aktérů 1. kola senátních voleb kandidujících ve volebních obvodech, které pořad ve vysílání pokrýval, a vzniká zde podezření, že došlo ke zvýhodnění kandidátů, kteří ve vysílání vystoupili, a naopak ke znevýhodnění těch, kteří ve vysílání nevystoupili. Kritéria výběru kandidátů, kterým byl umožněn přístup do vysílání, nebyla specifikována.

V rámci pořadu *Duel* byly kromě debat s kandidáty na senátora odvysílány také čtyři duely s komunálně volební dramaturgií. Tři vysílání měla charakter předvolebních duelů zástupců subjektů kandidujících v komunálních volbách do zastupitelstev vybraných měst – Prahy, Ústí nad Labem a Jihlavy. I zde bylo zastoupení kandidujících subjektů netransparentní a nevyvážené, protože přístup do vysílání získaly vždy pouze dva z celku všech subjektů kandidujících do zastupitelstva daného města.

Další analyzovanou diskuzí byla debata s kandidáty na pražského primátora. Do debaty byli pozváni lídři šesti subjektů kandidujících ve volbách do zastupitelstva města Prahy - ANO, ČSSD, ODS, Prahy sobě, Pirátů a Spojených sil pro Prahu. Kritéria pro výběr subjektů do vysílání nebyla ani v tomto případě blíže specifikována. Z hlediska struktury zastoupených subjektů tak opět vzniká podezření, že v rámci určeného vysílání nebyl subjektům kandidujícím v komunálních volbách do zastupitelstva města Prahy umožněn srovnatelný přístup do vysílání.

Nejasnou a nevyváženou strukturu hostů měl i poslední analyzovaný pořad – *Výzva*. Jedná se o běžně vysílaný pořad mající charakter interview moderátora s jedním hostem. Ve sledovaném období bylo odvysíláno i několik předvolebně koncipovaných vydání. Klíč pro výběr hostů byl pouze naznačen v jedné z diskuzí. Zpracovatel analýzy se domnívá, že vzhledem k tomu, o jaké osobnosti se jednalo, byl motivem pro výběr většiny respondentů určitý nadregionální přesah jejich kandidatury v komunálních volbách, případně jejich dosavadního politického působení. Jelikož se ale jedná o pouhou domněnku zpracovatele analýzy, i zde je vhodné žádat provozovatele o vysvětlení.

Z hlediska ostatních sledovaných proměnných (vyváženost jednotlivých debat, tematická/valenční struktura dotazů) byly všechny debaty hodnoceny jako v souladu se zákonem o vysílání.

Potenciálně problematické bylo dále vysílání *Volebního speciálu*, který byl primárně založen na informování veřejnosti o konečných výsledcích komunálních voleb a Senátu PČR. Vysílání pořadu započalo půl hodiny před uzavřením volebních místností a skončilo ten den v 19:30 hodin. Vysílání následně pokračovalo další den, 7. 10., od 10:00 do 12:00 hodin. Analýza konstatovala, že v průběhu vysílání byla oslovena většina relevantních kandidujících subjektů s jednou podstatnou výjimkou. Studio zcela ignorovalo faktického vítěze voleb – Sdružení nezávislých kandidátů, jejichž reprezentantům nebyl poskytnut žádný prostor. Prostor byl poskytnut uskupením zastoupeným v Poslanecké sněmovně, což je jistě opodstatněné, neodpovídal však žádné oficiálně dostupné statistice, která by reflektovala jejich společensko-politickou relevanci, ani výsledkům předchozích komunálních voleb. Analýza polemizuje nad tím, zda dramaturgie pořadu postupovala v této věci nahodile či podle produkčních či logistických možností, nebo dokonce podle sympatií k některým subjektům, které vysílání opanovaly. Nejvíce prostoru získala v pořadu Česká pirátská strana, s jejímž zástupcem byl zprostředkován více než čtvrt hodinový rozhovor. Podobný prostor i exkluzivní komunikační podmínky, které mu byly poskytnuty, nedostal k dispozici žádný z dalších oslovených představitelů kandidujících stran a hnutí. Přitom pozice této strany je v komunální i celostátní politice ve srovnání s jinými subjekty výrazně slabší. Dramaturgický záměr pořadu označují autoři analýzy jako netransparentní, nevyvážený a favorizující jeden ze subjektů (Piráty). Necháváme Radě na zvážení, zda rozhodne v této věci podniknout nějaké kroky. Jednalo se přece jen o povolební vysílání, které již nemělo potenciál ovlivnit výsledky voleb. Pokud by Rada měla zájem tuto záležitost prošetřit, může provozovatele požádat rovněž o vysvětlení, které je připraveno níže.

Jako sporné ve vysílání pořadu *Volební speciál* označují autoři i zařazení krátkých kritických reportáží, které časově předcházely konci hlasování. V příspěvcích se měla objevit kritika nelichotivého stavu vybraných pražských veřejných prostor, přičemž špatný stav byl implicitně i explicitně spojován s tehdejší pražskou primátorkou Adrianou Krnáčovou z hnutí ANO. Skutečnost, že takto nebyli zmíněni i jiní politici odpovědní za stav veřejných prostor, interpretují autoři jako minimálně sporné z hlediska zákona o vysílání a rozhodně defavorizační vůči pražské primátorce. OATV se nedomnívá, že by odvysíláním příspěvku došlo k porušení zákona o vysílání. Adriana Krnáčová byla v daném období pražskou primátorkou, která se ovšem rozhodla v podzimních volbách již nekandidovat. Byť je spojení špatného stavu některých pražských veřejných prostor s jejím jménem značně zjednodušující, jakožto tehdejší nejvyšší činitel v zastupitelstvu hlavního města Prahy musí být připravena čelit i takovému kritickému zájmu médií jako byl popsán v dané reportáži.

NÁVRHY USNESENÍ:

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání se seznámila s analýzou zpravodajství a publicistiky programu Seznam.cz TV provozovatele Seznam.cz TV, s.r.o., před volbami do zastupitelstev obcí a Senátu PČR 2018.

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání v rámci své kompetence dané § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění (dále jen „zákon č. 231/2001 Sb.“) a v souladu s ustanovením § 137 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, (dále jen „zákon č. 500/2004 Sb.“) žádá provozovatele Seznam.cz TV, s.r.o., IČ 063 87 233, sídlem Radlická 3294/10, Praha 5, PSČ 150 00, o podání vysvětlení, podle jakých kritérií byli vybráni a pozváni lídři šesti brněnských politických stran a hnutí kandidujících ve volbách do zastupitelstev obcí 2018 do pořadu Kampaň na šalině, který byl odvysílán na programu Seznam.cz TV dne 10. 9. 2018 od 20:30 hodin. Rada stanovuje lhůtu k podání vysvětlení 30 dní ode dne doručení výzvy.

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání v rámci své kompetence dané § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění (dále jen „zákon č. 231/2001 Sb.“) a v souladu s ustanovením § 137 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, (dále jen „zákon č. 500/2004 Sb.“) žádá provozovatele Seznam.cz TV, s.r.o., IČ 063 87 233, sídlem Radlická 3294/10, Praha 5, PSČ 150 00, o podání vysvětlení, podle jakých kritérií byli zváni konkrétní představitelé politických uskupení kandidujících ve volbách do zastupitelstev obcí a volbách do Senátu PČR 2018 do jednotlivých vydání pořadu Duel, vysílaného na programu Seznam.cz TV v období od 10. 9. 2018 do 11. 10. 2018. Rada stanovuje lhůtu k podání vysvětlení 30 dní ode dne doručení výzvy.

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání v rámci své kompetence dané § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění (dále jen „zákon č. 231/2001 Sb.“) a v souladu s ustanovením § 137 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, (dále jen „zákon č. 500/2004 Sb.“) žádá provozovatele Seznam.cz TV, s.r.o., IČ 063 87 233, sídlem Radlická 3294/10, Praha 5, PSČ 150 00, o podání vysvětlení, podle jakých kritérií byli pozváni lídři šesti subjektů kandidujících ve volbách do zastupitelstva města Prahy v roce 2018 do speciálního vydání pořadu V centru, který byl koncipován jako předvolební debata s kandidáty na primátora hlavního města Prahy, a byl odvysílán na programu Seznam.cz TV dne 8. 9. 2018. Rada stanovuje lhůtu k podání vysvětlení 30 dní ode dne doručení výzvy.

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání v rámci své kompetence dané § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění (dále jen „zákon č. 231/2001 Sb.“) a v souladu s ustanovením § 137 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, (dále jen „zákon č. 500/2004 Sb.“) žádá provozovatele Seznam.cz TV, s.r.o., IČ 063 87 233, sídlem Radlická 3294/10, Praha 5, PSČ 150 00, o podání vysvětlení, podle jakých kritérií byli zváni konkrétní představitelé politických uskupení kandidujících ve volbách do zastupitelstev obcí v roce 2018 do jednotlivých vydání pořadu Výzva, vysílaného na programu Seznam.cz TV v období od 9. 9. 2018 do 4. 10. 2018. Rada stanovuje lhůtu k podání vysvětlení 30 dní ode dne doručení výzvy.

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání v rámci své kompetence dané § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění (dále jen „zákon č. 231/2001 Sb.“) a v souladu s ustanovením § 137 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, (dále jen „zákon č. 500/2004 Sb.“) žádá provozovatele Seznam.cz TV, s.r.o., IČ 063 87 233, sídlem Radlická 3294/10, Praha 5, PSČ 150 00, o podání vysvětlení, podle jakého klíče byl poskytnut výpovědní prostor politickým subjektům, které dostaly možnost hovořit v pořadu Volební speciál, který byl odvysílán na programu Seznam.cz TV dne 6. 10. 2018 v čase od 13:30 do 19:30 hodin

a 7. 10. 2018 v čase od 10:00 do 12:00 hodin. Rada stanovuje lhůtu k podání vysvětlení 30 dní ode dne doručení výzvy.

Duben 2019

ANALÝZA TELEVIZNÍHO VYSÍLÁNÍ

SEZNAM.CZ TV

**PŘED VOLBAMI DO ZASTUPITELSTEV OBCÍ A DO TŘETINY SENÁTU
PARLAMENTU ČR V ROCE 2018**

Objednatel: Česká republika – Rada pro rozhlasové a televizní vysílání
Zpracovatel: FOCUS – Centrum pro sociální a marketingovou analýzu, spol. s r. o.

OBSAH

1. ZADÁNÍ ANALÝZY	9
2. TEORETICKO-METODOLOGICKÁ VÝCHODISKA	11
2.1 Mediální obraz.....	11
2.2 Mediální rámce.....	11
2.3 Objektivita a vyváženost: operacionální vymezení	12
2.4 Výzkumné otázky.....	14
2.5 Soubor, analytická jednotka a použité metody.....	15
2.6 Sběr dat, jejich zpracování, analytici a kodéři	16
2.7 Metody analýzy dat.....	16
2.7.1 Kvantitativní analýza	16
2.7.2 Kvalitativní analýza	17
3. ANALYTICKÁ ČÁST.....	19
3.1 Zpravodajské a publicistické pořady TV Seznam.....	19
3.1.1 <i>Večerní zprávy TV Seznam</i>	21
3.1.1.1 Reprezentace voleb do zastupitelstev obcí (ZO)	21
3.1.1.2 Reprezentace voleb do Senátu PČR	31
3.1.2 <i>Duel – běžná vysílání</i>	41
3.1.3 <i>Kampaň na šalině</i>	46
3.1.4 <i>Reportéři Seznamu</i>	48
3.1.5 <i>Volební speciál</i>	50
3.1.6 <i>Zpravodajské a publicistické pořady TV Seznam: shrnutí</i>	54
3.2 Diskuzní pořady TV Seznam.....	55
3.2.1 <i>Diskuzní pořady TV Seznam s volební dramaturgií</i>	56
3.2.1.1 <i>Duel – předvolební duely</i>	57
3.2.1.2 <i>Debata s kandidáty na pražského primátora</i>	69
3.2.2 <i>Ostatní diskuzní pořady TV Seznam</i>	75
3.2.2.1 <i>Výzva</i>	75
3.2.3 <i>Diskuzní pořady TV Seznam: shrnutí</i>	77
4. HLAVNÍ ZÁVĚRY	80
5. LITERATURA.....	82

1. ZADÁNÍ ANALÝZY

Objednatel RRTV formuloval základní požadavky pro předloženou analýzu následujícím způsobem (článek 1, Předmět smlouvy):

A) „Vypracování kvantitativně-kvalitativní obsahové analýzy“.

Výsledkem analýzy (..) „bude posouzení, zda ve sledovaných rozhlasových a televizních programech v předvolebním vysílání nedošlo k porušení ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, resp. zda předvolební vysílání jako celek, i v rámci jednotlivých pořadů, dodržovalo zásady objektivního a vyváženého informování“.

B) Analýza:

- a. poskytne informace o tom, jaký prostor byl ve vysílání poskytnut jednotlivým kandidujícím subjektům, resp. jejich zástupcům, s jakými konotacemi a v jakých konkrétních kontextech (výstupy musí být vztaženy jak obecně ke zpravodajství a publicistice, tak k jednotlivým cyklickým řadám pořadů, a v odůvodněných případech, které vyplynou z analytického zpracování, případně k jednotlivým pořadům);
- b. poskytne informace o tom, jak bylo pracováno s informacemi a se zdroji, zda byla důsledně oddělována fakta a komentáře a jaká byla míra konfrontačnosti svědčící o možné ztrátě neutrality či dokonce podjatosti, resp. zda ve vysílání nebylo možné vysledovat prvky či postupy, které by byly prostředkem manipulace za účelem poškodit nebo naopak prospět některému kandidujícímu subjektu (při odhalení takových prvků je nutno je popsat a zasadit do vysvětlujících kontextů);
- c. umožní komplexní vyhodnocení, zda program, resp. provozovatel vysílání, v rámci předvolebního vysílání poskytl objektivní, vyvážený a nestranný obraz všech kandidujících subjektů, resp. jejich představitelů (při odhalení pochybení je nutné tento nedostatek popsat, zasadit do vysvětlujících kontextů a adekvátně argumentačně podložit).

Analýza je strukturována do tří základních částí. Po expozici (a) teoreticko-metodologických východisek následuje (b) analytická část, rozdělená do několika podkapitol věnovaných samostatně zadaným pořadům, (c) zjištění analýzy shrnují hlavní závěry, které v několika stručných tezích odpovídají na klíčové otázky.

Předložená analýza hledá odpověď na otázku, zda následující pořady Seznam.cz TV respektovaly při reprezentaci subjektů kandidujících v senátních a komunálních volbách ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání. Jinými slovy, předložená analýza poskytuje datové podklady, které by měly posloužit RRTV k informovanému zodpovězení otázky, zda vysílání předvolebních pořadů Seznam.cz TV jako celek, i jednotlivě, dodržovalo zásady objektivního a vyváženého informování.

Analýza a její výsledky jsou koncipovány tak, aby byly použitelné jako podklad pro případné správní řízení. Bude tak primárně zohledněn pozitivistický, deskriptivní analytický přístup, který danému cíli nejlépe vyhovuje. Subjektivněji zaměřené kvalitativní analytické postupy pak

budou poskytovat především ilustraci případných sporných editoriálních postupů a současně nabídne RRTV i širší kontext některých vybraných profesních pochybení.

Na základě zadání RRTV byly analýze podrobeny následující pořady Seznam.cz TV:

- Večerní zprávy (7. 9. 2018 – 5. 10. 2018 + 7. – 12. 10. 2018; vždy od 19:15)
- Duel (7. – 14. 9., 17. – 21. 9., 24. – 26. 9., 1. 10. – 4. 10. 2018 + 8. – 11. 10. 2018; vždy od 13:00, kromě 1. 10., 2. 10., 3. 10. a 4. 10. od 12:30)
- Debata s kandidáty na primátora (8. 9. 2018 od 13:00)
- Kampaň na šalině (10. 9. od 20:30 a 17. 9. 2018 od 20:30)
- Reportéři Seznamu (8. 9. 2018 od 9:30)
- Výzva (9. 9. 2018 od 7:30, 20. 9. 2018 od 11:30, 25. 9. 2018 od 11:30, 26. 9. 2018 od 17:00, 2. 10. 2018 od 10:00 a 21:30, 4. 10. 2018 od 21:30)
- Volební speciál (6. 10. 2018 od 13:30 a 7. 10. 2018 od 10:00)

Na základě analýzy ale nelze dovozovat sílu dopadů a působení analyzovaných pořadů na chování voličů, respektive na širší společenské děje. Nepřímo však tato studie poskytuje určitou informaci o tom, jak se politické zpravodajství a publicistika TV Seznam vyrovnala s požadavky, kladenými na média při pokrývání senátních a komunálních voleb v horké fázi volební kampaně.

2. TEORETICKO-METODOLOGICKÁ VÝCHODISKA

2.1 Mediální obraz

Základní teoretické předpoklady analýzy vycházejí z koncepce **mediálního obrazu**, respektive ze zákonitostí, které determinují jeho formování. Pro mediální obraz je určující to, že reprezentuje abstraktní kvalitu nebo ideu, která vznikla na základě určité manipulace se symboly, respektive znaky do komplexnějších komunikátů (například zpráv, reportáže či komentáře apod.), které vždy více či méně preferují, jak by mohli/měli mediální konzumenti daný obsah číst. Mediální obraz má povahu typifikovaného, zjednodušeného symbolu či přesněji znakové sestavy, která reprezentuje konkrétní objekty a události, do kterých se promítají představy, postoje, názory a zkušenosti jak jejich tvůrců, tak i konzumentů (Volek, 2013). Jinými slovy, forma jeho zarámování do určité míry vždy vede čtenáře při dekódování daného obsahu.

Mediální obraz ale představuje komplexnější formu než **mediální rámec**. Teorii mediálního obrazu tak budeme v naší analýze používat k výkladu procesu rekonfigurace a remediace zdánlivě snadno uchopitelné reality do podoby zpravodajsko-publicistických komunikátů.

Pro výsledný mediální obraz tak má klíčový význam forma zarámování událostí či sociálních aktérů, v našem případě jednání politických stran a jejich kandidátů do ZO a Senátu PČR. Budeme sledovat transformaci této politické agendy do agendy mediální skrze různé formy jejího zarámování, které determinují i formy dekódování obsahu, respektive formy recepčního chování publika. Budeme tak sledovat ne/objektivitu, respektive ne/vyváženost mediálních obsahů jak za pomoci frekvenční analýzy proměnných, tak za pomoci kvalitativní analýzy různých typů argumentace včetně mechanismů mediálního zarámování, které má de facto charakter meta-komunikativních sdělení (Van Gorp, 2005).

2.2 Mediální rámce

V předložené analýze chápeme mediální rámcování jako meta-komunikativní úroveň komunikace (Bateson, 1954), která vede mediální konzumenty k tomu, jak mají číst a hodnotit zpravodajské a publicistické obsahy. Jinými slovy, rámce poskytují členům publika návod k tomu, jak na konkrétní situaci reagovat, respektive jak využít vlastní zkušenost, (Goffman, 1974) tak, aby dávala smysl recipovaným mediálním obsahům. Jinými slovy, rámce umožňují redukovat komplexní realitu a vytvářejí de facto schémata sloužící k její interpretaci.

V analýze vycházíme zvláště z předpokladů Todda Gitlina (2003), který chápe mediální rámce z hlediska jejich vzniku jako interpretační vzorce, které využívají novináři k rutinní organizaci diskurzu, a z hlediska jejich vlivu jako nástroje, které činí svět, nacházející se mimo přímou zkušenost čtenářů, přirozeným. Svou roli zde hraje i vlastní mediální zpravodajský provoz, který činí z rámců výsledek konkrétních sociálních a rutinizovaných procesů, k nimž se individuální jednání novináře vztahuje (Vliegenthart, van Zoonen 2011: 105). Jinými slovy, rámce v tomto smyslu propojují témata a problémy, respektive určují, která témata k sobě patří, a kdy je vhodné je použít. Jde o vodítka, nápovědi čtenářům, divákům, posluchačům, jak mají interpretovat a hodnotit dané obsahy. Bateson (2006) i Goffman (1974) se shodují v tom, že interpretační rámec určuje definici situace i lidskou reakci na ni. Persuazivní efektivita

mediálních rámců byla opakovaně experimentálně potvrzena (Kahneman, Tversky 1984; Iyengar, Kinder 2010).

V naší analýze se soustředujeme především na to, jak může proces rámcování ovlivnit **reprezentaci skutečnosti v tom smyslu, že vede zvýznamňování či naopak potlačování či zamlčování relevantních informací, postojů a hodnot**. Jinými slovy, zda a pokud ano, jakou formou porušuje objektivitu a vyváženost rámcovaných komunikátů.

Při identifikaci rámců budeme pracovat s modifikovanou definicí Roberta Entmana (1993), který je chápe jako procesy **selekce a zvýznamňování**. Zarámovat nějakou událost „*znamená vybrat některé aspekty vnímané reality a zvýznamnit je v komunikovaném textu takovým způsobem, aby prosazovaly určitou definici problému, kauzální interpretaci, morální hodnocení a/nebo doporučení*“ (Entman, 1993).

Identifikace, popis a analýza mediálních rámců byla využita pro finální syntetický popis mediálních obrazů kandidujících stran, hnutí a koalic, respektive jednotlivých kandidátů. To vše s cílem odpovědět na základní otázku, zda byla dodržena kritéria objektivitu a vyváženosti.

2.3 Objektivita a vyváženost: operacionální vymezení

V analýze jsme se primárně zaměřili na složku nestrannosti, respektive na posouzení vyváženosti a neutrality odvíšlaného obsahu. Analyzovali jsme tak, do jaké míry se podařilo ve sledovaných pořadech **zabránit favorizaci/defavorizaci** jak kandidujících politických stran, tak jejich představitelů. Favorizaci či defavorizaci chápeme v rovině explicitní i implicitní jako pozitivní/negativní hodnocení vztahující se na analyzované subjekty, v našem případě politické strany, respektive osobnosti-kandidáty, jejich aktivity či ideje. **Soustředili jsme se tak na analytický popis chování sledovaných médií, respektive konkrétních novinářů, jejich jednání, postojů a výrazových prostředků, které se přímo i nepřímo podílelo na formování mediálního obrazu kandidujících subjektů.**

Zpravodajství a publicistika jako specifické nástroje popisu a analýzy společenských procesů jsou determinovány určitými normativními očekáváními, která na ně klade laická, ale i odborná veřejnost. Tato očekávání mají často povahu intuitivních, nepřímých strukturovaných představ, které bývají zastřešovány pojmem **objektivitu**.

Normativní koncepce mediální (žurnalistické) objektivitu vychází z předpokladu, že je jí možné dosáhnout, nebo se tomuto normativnímu horizontu alespoň přiblížit. V naší analýze jsme proto vycházeli z toho, že **objektivitu, vyvážené a nestranné zpravodajství poskytuje informace takovým způsobem, aby nedocházelo k de/favorizaci reprezentovaných subjektů a idejí, pokud neporušují obecné zákonné a etické normy zakotvené v českém zákonodárství, respektive ve speciálních normách, které vymezují chování masových médií**. Posuzujeme-li míru novinářské objektivitu, vždy de facto hodnotíme, jakým způsobem novináři shromažďují, zpracovávají, třídí a šíří informace a jak se to projevuje ve finální podobě mediálních obsahů. V naší analýze jsme primárně vycházeli z takového pojetí žurnalistické objektivitu, které akcentuje:

- a) poskytování **dostatečně širokého spektra názorů** na mediovanou problematiku,
- b) poskytování **rovnocenného prostoru** zastáncům jednotlivých názorových proudů či politických stran a veřejných institucí.

Analýza vychází z operacionálního vymezení dvou klíčových kategorií:

- a) **profesní (žurnalistické) objektivitu**, chápané jako teoretický, ideálně typický koncept, který poslouží k posouzení, zda byl dodržen zákon, resp. ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb.
- b) **editoriální (žurnalistické) vyváženosti**, chápeme jako kvantitativně analyticky popsateľné chování zpravodajských médií ve vztahu k předmětu zadané analýzy – reprezentace politických subjektů v předvolební kampani.

Oba koncepty představují v české mediální legislativě, respektive v různých podzákoných normách a kodexech, klíčová kritéria, podle kterých bývá posuzováno chování domácích médií. Možnosti jejich měření, respektive objektivace, jsou dlouhodobě diskutovány a často zpochybňovány, a to jak z pohledu teoretického, tak i metodologického.

Hledání co nejpresnějšího vymezení obou kategorií je předmětem dlouhodobého sporu, který se v zásadě týká otázky, do jaké míry je metodologicky korektní normativně měřit objektivitu symbolicky konstruovaných, tedy vždy subjektivně zatížených lidských komunikátů. Tato diskuse de facto neskončila, respektive oba tábory – skeptický i normativistický – stojí na svých pozicích, a výsledkem tohoto stavu je kompromisní akceptace obou kategorií v mediální legislativě. Tento stav se ostatně projevuje nejen v domácí mediální legislativě, která de facto nenabízí dostatečně přesné operacionální definice, podle kterých by bylo možné systematicky a opakovaně posuzovat naplnění obou kritérií.

Jinými slovy, domácí mediální legislativa nechává formulaci operacionálních definic obou kategorií na konkrétní analýze, a to s vědomím, že objektivita (zvláště ta žurnalistická) představuje ve společenských vědách cosi velmi těžko uchopitelného, respektive situačně podmíněného. I v naší analýze tak budeme využívat obě operacionální definice objektivitu a vyváženosti ve vazbě na podmínky určené Zadávací dokumentací, respektive strukturou výběrových souborů.

Pro každou analýzu testující naplňování kritérií objektivitu a vyváženosti znamená absence předem daného vymezení nutnost, aby si operacionální definici formulovala ad hoc, a to vzhledem k dané agendě, typu pořadů apod. Tato volnost sice zpochybňuje striktně objektivistický, pozitivistický předpoklad univerzální srovnatelnosti použitých měřících nástrojů, má ale své opodstatnění v tom smyslu, že umožňuje vyhnout se mechanické volbě indikátorů a poskytuje prostor pro tvůrčí, zkušenostně založenou tvorbu operacionálně adekvátních indikátorů. To ale současně vede k tomu, že každá podobná analýza pracuje vždy s poněkud odlišným teoretickým i metodologickým instrumentáři, respektive s jeho aplikací.

Žurnalistická objektivita bývá chápána v tomto smyslu jako rutinní novinářská praxe, která umožňuje odrážet reprezentovanou *skutečnost* zveřejňováním:

- a) **všech relevantních**,
- b) **věcně správných** a

- c) **nezkreslených** (tj. úplných) **informací**, jež
- d) musí být komunikovány tak, aby byla **jasně oddělena fakta od názorů**.

Různí autoři rozlišují ne zcela totožná kritéria objektivitu, ale v zásadě se shodují v tom, že podmínkou objektivního referování o sociálních jevech je dodržení:

- a) **faktičnosti** (pravdivosti, informativnosti, relevance) a
- b) **nestrannosti**, která je sycena kategoriemi **vyváženosti a neutrality**.

Pro cíle této analýzy, která se zabývá televizní reprezentací specifické volební agendy v různých zpravodajsko-publicistických žánrech a formátech, vycházíme z Westerstahlovy (1983) definice, kterou modifikujeme tak, aby ji bylo možné aplikovat na analýzu zadaného obsahu. Westerstahl nahlíží na objektivitu z pohledu **faktičnosti a nestrannosti mediálního výstupu**. V prvním případě bývá posuzována *pravdivost, informativnost a relevance obsahu*, které nelze testovat jinak než komparací a pozorováním v terénu. Tímto směrem naše analýza primárně nepůjde, byť se v kvalitativní části pokusíme ve sledovaných obsazích popsat a vysvětlit podstatu případných:

- a) **informačních zkreslení,**
- b) **nezáměrných věcných pochybení,**
- c) **záměrných manipulativních propagandistických či dezinformačních praxí.**

Analýza tak využívá jak kvantitativní, tak i kvalitativní postupy. Vzhledem k rozsahu zadaného materiálu představuje těžiště jeho analýzy kvantitativní popis. V první fázi jsme se tak primárně zaměřili na druhou složku objektivitu, kterou Westerstahl označuje jako **nestrannost**, a jež zahrnuje kritérium *vyváženosti*, jak s ním pracuje výše uvedená domácí legislativa a kodexy.

Věnovali jsme tak pozornost tomu, **do jaké míry byl kandidujícím subjektům umožněn srovnatelný přístup do vysílání:**

- a) formou **přímého zprostředkování** jejich komunikačního jednání v rámci dané kampaně,
- b) nebo formou **institucionalizace** jejich postojů a názorů;
- c) a **jaké strategie byly v těchto dvou typech reprezentačních strategií použity**, zvláště pokud vedly k de/favorizaci subjektu nebo idejí, které komunikoval.

2.4 Výzkumné otázky

Kvantitativní analýza se primárně zaměřila:

- a) Na analýzu naplňování kritéria **vyváženosti**, respektive kritéria proporcionálního zastoupení politických stran, hnutí, koalic a kandidátů z pohledu vybraných zpravodajských a publicistických pořadů jednotlivých vysílatelů i programů v daném převolebním období před konáním voleb do zastupitelstev obcí a třetiny Senátu PČR, a to jednotlivě i jako celku.
- b) Na **užití žurnalistické rutinní postupy** využívané ve zpravodajství a publicistice při **vytváření obrazů** kandidujících politických stran či hnutí a jejich představitelů.

Za použití **kvantitativní obsahové** analýzy se pokusíme zodpovědět následující otázky:

- I. Byly z pohledu frekvenční analýzy reprezentovány kandidující subjekty vyváženě?
- II. Do jakých interpretačních rámců vkládaly vybrané programy a pořady kandidující subjekty, a to zvláště v optice jejich de/favorizace?
- III. Jsou výsledné obrazy politických stran, respektive jejich představitelů výsledkem objektivní, vyvážené a nestranné editorální praxe?

Za použití kvalitativní obsahové analýzy se pokusíme zodpovědět následující otázky:

- I. Jakým způsobem reprezentovaly sledované zpravodajské a publicistické pořady kandidující subjekty, respektive docházelo v kvalitativní rovině k poškozování a nebo naopak podpoře jejich mediálního obrazu.
- II. V čem spočívala kvalitativní dimenze případné de/favorizace kandidujících subjektů?
- III. Jaké atributy kandidujících subjektů z významňovala analyzovaná média, pokud bylo možné hovořit o jejich de/favorizaci?

2.5 Soubor, analytická jednotka a použité metody

Analýza prezentuje výsledky **vyčerpávajícího šetření**. Nebyla tudíž využita žádná z výběrových procedur, analyzovány budou **všechny zadané pořady, respektive relevantní příspěvky**, které sledované pořady odvysílaly. Přesnost závěrů je v tomto případě vyšší než v případě analýz, které pracují s pravděpodobnostně konstruovanými soubory.

Základní **analytickou jednotkou** byl **obrazový nebo zvukový příspěvek**, který tematizoval problematiku voleb do obecních zastupitelstev nebo do Senátu PČR, respektive příspěvek, jenž:

- a) se primárně zabýval tématem výše uvedených voleb,
- b) pracoval s motivem daných voleb v podobě tematické sub-agendy, která je součástí jiné agendy, již rozvíjí či doplňuje,
- c) tematizoval chování kandidujícího politického subjektu a/nebo jeho představitelů, a to i v kontextu tzv. nevolební agendy (nebyla zmíněna explicitně kampaň), pokud byl příspěvek relevantní z pohledu formování mediálního obrazu kandidujícího politického subjektu nebo jeho představitele.

Příspěvek definujeme jako **obrazovou nebo zvukovou stopu**, která je zvukově nebo tematicky oddělena od předcházejícího a následujícího příspěvku.

Dále jsme – vzhledem k rozsahu vzorku, výrazným rozdílům v analyzované stopáži jednotlivých pořadů, jejich žánrové a formátové heterogenitě – pracovali **v kvalitativní části** analýzy s dalším subtypem analytické jednotky – **promluvou** (moderátorů, reportérů, komentátorů,

expertů atd.), která byla využita při analýze publicistických pořadů. Její nejnepřirozenější formou je např. moderátorská otázka.

2.6 Sběr dat, jejich zpracování, analytici a kodéři

V rámci kvantitativní analýzy byla data kódována podle vytvořené kódovací knihy, ukládána do datové matice a zpracována statistickým softwarem SPSS PC. Kódování realizovali zaškolení kodéři. Pro kvalitativní analýzu byly využity polostrukturované záznamové archy.

Každý analytik/kodér pracoval na jednom relativně samostatném celku. Kontinuálně probíhala diskuse sjednocující kódování nejednoznačně kategorizovatelných obsahů s cílem posílit interkodérskou reliabilitu. V druhém stupni kontrolního kódování byl celý vzorek podroben kontrole dvou analytiků, kteří měli za úkol sjednotit zbývající případy nejednoznačného kódování.

2.7 Metody analýzy dat

Vzhledem k očekávané heterogenitě analyzovaného materiálu bylo potřeba zvolit kombinaci metod a technik, které jsou schopny analyzovat různé aspekty komunikačních strategií jednotlivých pořadů/novinářů. V ideálním případě se použité metody doplňovaly, tzn. vykrývaly dílčí poznávací omezení kvantitativního, resp. kvalitativního postupu. Jinými slovy, kvalitativní analytické techniky se nemohou zabývat otázkami „co?“ a „kolik?“, jak to činí kvantitativní perspektiva, ale zaměřují se na významy, akcenty a kontexty chování daného pořadu/žurnalisty. Naopak tyto komunikační dimenze není schopen zcela zachytit kvantitativní postup, který se soustřeďuje primárně na popis struktury jevu, respektive na analýzu jeho dimenzí.

Jako **výchozí metoda**, která propojí analýzu všech pořadů, byla zvolena **obsahová analýza** v její **kvantitativní i kvalitativní podobě**, která zohledňuje a kombinuje časový, typový i případový přístup (Krippendorff, 2004 a Neuendorf, 2002). Z pohledu základních cílů spočívají přednosti obsahové analýzy především v tom, že umožňuje kategorizovat a kvantifikovat relevantní proměnné a jejich indikátory v rozsahu, který nejsou kvalitativní metody výzkumu schopny pokrýt.

2.7.1 Kvantitativní analýza

Aplikace kvantitativní části obsahové analýzy probíhala v následujících krocích:

(a) V první kvantifikační fázi analýzy byly převedeny do operacionální, měřitelné podoby sledované indikátory tak, aby v rámci sledovaných programů umožňovaly měřit objektivitu, respektive vyváženost jednotlivých příspěvků, a to jak celé „předvolební agendy“, tak z pohledu reprezentace jednotlivých politických stran, hnutí a koalic, (b) tyto měřitelné proměnné jsme rozdělili do subcelků, z nichž každý představuje jeden atribut indikující naplňování sledovaných kritérií objektivitu, respektive vyváženosti a nestrannosti. V rámci analýzy zpravodajských a publicistických pořadů jsme pracovali s následujícími indikátory:

A) PŘÍSPĚVEK

- TÉMA (dominantní/vedlejší motiv, který strukturoval předvolební agendu – otevřená otázka, kategorizovaná zpětně)
- STOPÁŽ (v sekundách)
- TYP PŘÍSPĚVKU (podle žánrového členění)

B) MLUVČÍ

- TYP (moderátor, reportér, komentátor, expert, vox pop apod.)
- SOUND BITE (čistá stopáž promluvy)
- STRANICKÁ A PROFESNÍ IDENTIFIKACE (politik, expert, vox pop apod.)
- PŘÍTOMNOST HODNOTÍCÍCH SOUDŮ VŮČI KANDIDÁTOVI

C) VOLBY

- POČET PŘÍSPĚVKŮ A JEJICH DISTRIBUCE (frekvence příspěvků věnovaných volbám a jejich rozložení v čase)
- STOPÁŽ (časové pokrytí agendy voleb jako celku)
- TEMATICKÉ INTERPRETAČNÍ RÁMCE

D) STRANY, Hnutí, KOALICE A KANDIDÁTI

- SOUND BITE (čistá stopáž promluvy všech „stranických promluv“, zvukových výstupů kandidátů, live i záznamů, v daném příspěvku)
- REFERENCE A JEJICH HODNOCENÍ (počet všech výpovědí o politickém subjektu v analyzovaných příspěvcích)
- CHARAKTERISTIKY A HODNOCENÍ STRANY/KANDIDÁTA (osobnostní, programové a ideové charakteristiky, favorizace/defavorizace formou hodnotících promluv/ soudů, které byly prosloveny moderátorem, reportérem, komentátorem nebo hosty).

2.7.2 Kvalitativní analýza

Otázka, do jaké míry dodržovaly jednotlivé programy v rámci sledovaného vysílání ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb., resp. zda předvolební vysílání jednotlivých programů i v rámci jednotlivých pořadů dodržovala zásady objektivního a vyváženého informování, má i svou **kvalitativně analyzovatelnou dimenzi**, která může prohloubit základní kvantitativně naznačené rámce a trendy. Pro kvalitativní analýzu platí, že důkazem významu určitého jevu není jeho frekvenční nasycenost, ale **soustřeďuje se na významové akcenty samotných mluvčích/novinářů, které se snaží rekonstruovat.**

Vzhledem k výše uvedenému zadání jsme se v kvalitativní části analýzy zaměřili na **komunikační (konverzační) chování/promluvy/otázky, respektive výrazové prostředky, které konstruovali novináři ve sledovaných pořadech.** Analytickou jednotku představovala jak promluva/výrok profesionálního komunikátora (moderátora, reportéra, komentátora), tak i jeho interakce s hosty. Cílem bylo zachytit jak artikulovaný postoj novinářů vůči politickým stranám/kandidátům, tak i jejich obraz, který z takové interakce vzniká.

Speciální pozornost jsme zaměřili na problematiku týkající se dodržování kritérií žurnalistické objektivity. Zvláštní pozornost byla věnována následujícím komunikačním situacím:

A) PROFESNÍ FAULY KMENOVÝCH ŽURNALISTŮ, kteří:

- strany politické straně/kandidátovi (přímo i nepřímo),
- snižují či zesměšňují stranu/kandidáta/y (přímo i nepřímo),
- nekorigují hosta/y, kteří poškozují kandidující stranu/kandidáta/kandidáty za použití nekorektních argumentů nebo jim naopak zjevně strany, byť byli pozváni do vysílání jako neutrální hodnotitelé.

B) VĚCNÁ POCHYBENÍ KMENOVÝCH ŽURNALISTŮ, kteří:

- vytvářejí zpravodajské artefakty stereotypizovaným popisem událostí, jež tímto způsobem mytologizují,
- uvádějí nepřesné informace,
- zkreslují informace,
- potlačují relevantní informace,
- nekorektně prezentují a interpretují data výzkumů veřejného mínění.

3. ANALYTICKÁ ČÁST

Následující podkapitoly přináší přehled všech relevantních zjištění v následujícím pořadí:

- Analýza zpravodajství a vybraných publicistických pořadů.
- Analýza vybraných diskusních pořadů.
- V každém z těchto celků na úvod přinášíme základní popis indikátorů a způsobu analytické práce, v závěru dílčí shrnutí.

U všech diskusních, zpravodajských a publicistických pořadů jsme se primárně zaměřili na sledování objektivitu a vyváženosti. Detailnější popis indikátorů objektivitu a vyváženosti je součástí obou hlavních analytických celků – zpravodajsko-publicistického a diskusního.

Nejdříve se zaměříme na zpravodajské a vybrané publicistické pořady. Druhou podkapitolu věnujeme analýze vybraných diskusních pořadů.

3.1 Zpravodajské a publicistické pořady TV Seznam

V segmentu zpravodajských a publicistických pořadů TV Seznam byly analyzovány tyto pořady:

- hlavní zpravodajská relace Večerní zprávy,
- debaťní pořad Duel (vyjma vysílání pořadu se speciální předvolební dramaturgií),
- dvoudílná publicistická minisérie Kampaň na šalině,
- publicistický pořad Reportéři Seznamu,
- zpravodajské proudové vysílání Volební speciál.

Jednotkou výzkumu byl obrazový nebo zvukový příspěvek, splňující následující kritéria: byl obsahově tematizován přítomností (před) volební agendy, a/nebo se týkal chování kandidujících subjektů a jejich představitelů mimo volební kampaň a byl od ostatních příspěvků oddělen zvukově nebo tematicky. Kvantitativní výstupy za období před komunálními a senátními volbami prezentujeme odděleně.

Kritéria pro posouzení objektivitu a vyváženosti zpravodajství byla operacionalizována do podoby následujících indikátorů:

- celková stopáž příspěvků poskytnutá kandidujícím politickým subjektům,
- téma příspěvku ve vztahu k jednotlivým politickým subjektům,
- program politického subjektu,
- chování politického subjektu a jeho konkrétní kroky,
- představitel a kandidáti politického subjektu,
- přítomnost hodnocení politického subjektu nebo jeho představitelů (neutrální / favorizující / defavorizující).

Dále jsme se zaměřili na jednotlivé mluvčí z řad představitelů politických subjektů. V tomto případě jsme pro každou politickou stranu zvlášť sledovali:

- počet mluvčích - představitelů politické strany - zahrnuje součet všech představitelů dané politické strany, kteří v příspěvku vystupují živě nebo ze záznamu,
- stopáž - zahrnuje součet všech promluv představitelů dané politické strany v daném příspěvku.

V rámci kvalitativní analýzy se pak soustředíme na konkrétní moderátorské chyby:

- **Favorizaci** budeme identifikovat na úrovni mluvčího/ politického či jiného institucionálního subjektu diskuse. Jde o záměrné i nezáměrné, obrazové, zvukové, resp. verbální připsování pozitivního statu aktérům komunikační situace a/nebo jejich idejím formou, která posiluje hodnotu jejich mediálního obrazu nebo obrazu instituce/organizace, kterou/é reprezentují. Novinář, či jiní tvůrci pořadu tak činí způsobem, který nesleduje primárně informační či interpretační funkci, ale připsuje aktérům komunikační situace a jejich různým identitám (rasové, genderové, sociální, sexuální atd.) i idejím, které reprezentují, pozitivní status.
- **Defavorizaci** budeme identifikovat na úrovni mluvčího/ politického či jiného institucionálního subjektu diskuse. Jde o záměrné i nezáměrné, obrazové, zvukové, resp. verbální i nonverbální připsování negativního statu aktérům komunikační situace a/nebo jejich idejím formou, která poškozují jejich mediální obraz nebo obraz instituce/organizace, kterou/é reprezentují. Novinář, či jiní tvůrci pořadu tak činí způsobem, který nesleduje primárně informační či interpretační funkci, ale připsuje aktérům komunikační situace a jejich různým identitám (rasové, genderové, sociální, sexuální atd.) i jejich idejím, negativní status.
- nekorektní interpretace (např. zkreslování, zveličování...),
- informační nepřípravenost a/ nebo věcná nepřesnost při formulování dotazu,
- nepřesné odkazování na zdroj (odkaz na zdroj uveden nepřesně),
- používání argumentů, které nelze spojit s jasně definovaným zdrojem,
- neschopnost diskuse soudcovat, odhalovat rozpory v postojích účastníků – pouze v diskusích, ne v rozhovorech
- neschopnost odhalovat rozpory v postojích účastníků
- neschopnost korigovat “fauly”, kterých se diskutující dopouštěli
- neovládání emocí (ironie, sarkasmu, zesměšňování) na straně moderátora
- nekorektní interpretace dat výzkumů veřejného mínění (nejsou uvedeny parametry a kontext výzkumu: interval sběru dat, velikost vzorku, znění položených otázek, přeceňování jednoho měření jako by šlo o trend, neopravení nekorektní interpretace hostů pořadu, prezentace volební prognózy v době hlasování).

3.1.1 Večerní zprávy TV Seznam

Večerní zprávy TV Seznam jsou hlavní zpravodajskou relací této stanice vysílanou každý den v 19:15 se stopáží přibližně 27 minut. Analyzujeme relace z období 7. 9. – 12. 10. 2018. Večerní zprávy ze 6. 10. 2018 jsou analyzovány v rámci pořadu Volební speciál, jehož byly součástí. V této kapitole se tedy zabýváme 35 vysíláními daného pořadu.

3.1.1.1 Reprezentace voleb do zastupitelstev obcí (ZO)

Agenda voleb do obecních zastupitelstev byla ve vysílání Večerních zpráv výrazně zastoupena: 33 % relevantních příspěvků se jí věnovalo na pozici hlavního tématu, dalších 9 % na pozici tématu vedlejšího. Absolutní počet 41 příspěvků ve 35 relacích indikuje, že na každé vysílání v průměru připadal více než jeden příspěvek s volební agendou.

Tabulka č. 1: Struktura příspěvků podle zacílení na volby do zastupitelstev obcí (N = 98)

	počet	v %
Příspěvek tematizoval primárně volby do ZO	32	33 %
Agenda voleb do ZO představuje jen vedlejší téma příspěvku	9	9 %
Volby do ZO byly pouze okrajově zmíněny	7	7 %
Příspěvky tematizovaly mimovolební agendu týkající se kandidujících subjektů	50	51 %
Celkem	98	100 %

Největší prostor v relevantních příspěvcích získali politici z hnutí ANO – jejich promluvy trvaly téměř 19 minut. Mluvčí z ČSSD hovořili celkem přibližně 8,5 minuty. Výrazný rozdíl pozorujeme zejména v příspěvcích tematizujících mimovolební agendu: zaznamenali jsme 24 promluv představitelů ANO se stopáží necelých 16 minut, zatímco počet promluv politiků ČSSD byl poloviční a stopáž o něco více než třetinová (6 minut).

Tabulka č. 2: Počet promluv, stopáž a průměrná délka promluvy podle kandidujících stran: volby do ZO - celek (N = 98)

	počet promluv představitelů strany	celková stopáž promluv	průměrná délka promluvy
ANO	30	18 min 58 s	38 s
ČSSD	19	8 min 37 s	27 s
Piráti	8	7 min 1 s	53 s
ODS	7	2 min	17 s
KDU-ČSL	4	4 min 35 s	1 min 9 s
TOP 09	4	2 min 24 s	36 s
SPD	4	53 s	13 s
Česká suverenita	2	1 min 20 s	40 s
KSČM	2	1 min 3 s	32 s
Změna	1	32 s	32 s
SZ plus Změna	1	27 s	27 s
Piráti s podporou Svobodných	1	24 s	24 s

	počet promluv představitelů strany	celková stopáž promluv	průměrná délka promluvy
SLK	1	22 s	22 s
SOM	1	20 s	20 s
Zelení	1	16 s	16 s
Rychnováci	1	10 s	10 s

Tabulka č. 3: Počet promluv, stopáž a průměrná délka promluvy podle kandidujících stran: volby do ZO - podle volební a mimovolební agendy (N = 98)

	volby do ZO jsou hlavním nebo vedlejším tématem			volby do ZO nejsou hlavním nebo vedlejším tématem		
	počet promluv představitelů strany	celková stopáž promluv	průměrná délka promluvy	počet promluv představitelů strany	celková stopáž promluv	průměrná délka promluvy
ANO	6	3 min 8 s	31 s	24	15 min 50 s	40 s
ČSSD	7	2 min 38 s	23 s	12	5 min 59 s	30 s
Piráti	4	4 min 24 s	1 min 6 s	4	2 min 37 s	39 s
ODS	4	49 s	12 s	3	1 min 11 s	24 s
KDU-ČSL	1	3 min 22 s	3 min 22 s	3	1 min 13 s	24 s
TOP 09	2	20 s	10 s	2	2 min 4 s	1 min 2 s
SPD	3	32 s	11 s	1	21 s	21 s
Česká suverenita				2	1 min 20 s	40 s
KSČM				2	1 min 3 s	32 s
Změna				1	32 s	32 s
SZ plus Změna	1	27 s	27 s			
Piráti s podporou Svobodných	1	24 s	24 s			
SLK				1	22 s	22 s
SOM	1	20 s	20 s			
Zelení	1	16 s	16 s			
Rychnováci	1	10 s	10 s			

Nejvíce identifikovaných výpovědí o politických subjektech se týkalo hnutí ANO (27 %), u druhé vládní strany ČSSD to bylo 18 %. K ostatním parlamentním stranám se vztahovalo 2 % – 9 % referencí, k neparlamentním subjektům 1 % - 3 %. V referencích vycházejících z příspěvků s volební agendou je zastoupení jednotlivých stran rovnoměrnější.

Tabulka č. 4: Počet referencí o kandidujících subjektech (N = 185)

	celkem		volby do ZO jsou hlavním nebo vedlejším tématem		volby do ZO nejsou hlavním nebo vedlejším tématem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %
ANO	50	27 %	18	20 %	32	34 %
ČSSD	34	18 %	13	14 %	21	22 %
ODS	17	9 %	9	10 %	8	9 %
Piráti	15	8 %	7	8 %	8	9 %
TOP09	15	8 %	7	8 %	8	9 %
SPD	10	5 %	6	7 %	4	4 %
KSČM	9	5 %	4	4 %	5	5 %
KDU-ČSL	7	4 %	4	4 %	3	3 %
Zelení	5	3 %	5	5 %		
STAN	4	2 %	3	3 %	1	1 %
Praha Sobě	3	2 %	3	3 %		
Česká suverenita	3	2 %	1	1 %	2	2 %
Žít Brno	2	1 %	2	2 %		
Starostové pro Liberecký kraj	2	1 %	1	1 %	1	1 %
Hradecký demokratický klub	1	1 %	1	1 %		
Rozhýbejme Zlín	1	1 %	1	1 %		
Rychnováci	1	1 %	1	1 %		
Otevřená radnice Most	1	1 %	1	1 %		
Svobodní	1	1 %	1	1 %		
Změna pro Hradec a Zelení	1	1 %	1	1 %		
Piráti+Svobodní	1	1 %	1	1 %		
Spojené síly pro Prahu	1	1 %	1	1 %		
Změna pro Liberec	1	1 %			1	1 %
celkem	185	100 %	91	100 %	94	100 %

Většina referencí o politických subjektech spadá do rámce chování stran a jejich konkrétních kroků (70 %), což je adekvátní zpravodajskému formátu analyzovaného pořadu.

Tabulka č. 5: Typy referencí o kandidujících subjektech: celý soubor (N = 185)

	programové cíle strany		chování strany, konkrétní kroky		představitelé a kandidáti strany		jiné		celkem
	N	v %	N	v %	N	v %	N	v %	
ANO	1	2 %	34	68 %	11	22 %	4	8 %	50
ČSSD			25	74 %	5	15 %	4	12 %	34
ODS			11	65 %	4	24 %	2	12 %	17
Piráti			14	93 %			1	7 %	15

	programové cíle strany		chování strany, konkrétní kroky		představitelé a kandidáti strany		jiné		celkem
	N	v %	N	v %	N	v %	N	v %	
TOP09			12	80 %	2	13 %	1	7 %	15
SPD			7	70 %	2	20 %	1	10 %	10
KSČM			6	67 %	1	11 %	2	22 %	9
KDU-ČSL	2	29 %	4	57 %			1	14 %	7
Zelení			3	60 %			2	40 %	5
STAN			3	75 %			1	25 %	4
Česká suverenita			1	33 %			2	67 %	3
Praha Sobě			2	67 %			1	33 %	3
Žít Brno			1	50 %			1	50 %	2
Starostové pro Liberecký kraj					2	100 %			2
Hradecký demokratický klub							1	100 %	1
Rozhýbejme Zlín			1	100 %					1
Rychnováci			1	100 %					1
Otevřená radnice Most			1	100 %					1
Změna pro Liberec					1	100 %			1
Svobodní			1	100 %					1
Změna pro Hradec a Zelení			1	100 %					1
Piráti+Svobodní			1	100 %					1
Spojené síly pro Prahu			1	100 %					1
celkem	3	2 %	130	70 %	28	15 %	24	13 %	185

Tabulka č. 6: Typy referencí o kandidujících subjektech: pouze volební agenda (N = 91)

	programové cíle strany		chování strany, konkrétní kroky		představitelé a kandidáti strany		jiné		celkem
	N	v %	N	v %	N	v %	N	v %	
ANO	1	6 %	9	50 %	5	28 %	3	17 %	18
ČSSD			8	62 %	3	23 %	2	15 %	13
ODS			6	67 %	2	22 %	1	11 %	9
Piráti			6	86 %			1	14 %	7
TOP09			6	86 %			1	14 %	7
SPD			4	67 %	2	33 %			6
Zelení			3	60 %			2	40 %	5
KSČM			3	75 %			1	25 %	4
KDU-ČSL	1	25 %	2	50 %			1	25 %	4
STAN			2	67 %			1	33 %	3

	programové cíle strany		chování strany, konkrétní kroky		představitelé a kandidáti strany		jiné		celkem
	N	v %	N	v %	N	v %	N	v %	
Praha Sobě			2	67 %			1	33 %	3
Žít Brno			1	50 %			1	50 %	2
Hradecký demokratický klub							1	100 %	1
Česká suverenita							1	100 %	1
Rozhýbejme Zlín			1	100 %					1
Rychnováci			1	100 %					1
Otevřená radnice Most			1	100 %					1
Starostové pro Liberecký kraj					1	100 %			1
Svobodní			1	100 %					1
Změna pro Hradec a Zelení			1	100 %					1
Piráti+Svobodní			1	100 %					1
Spojené síly pro Prahu			1	100 %					1
Celkem	2	2 %	59	65 %	13	14 %	17	19 %	91

Defavorizační obsahový kontext¹

Téměř dvě třetiny referencí o kandidujících subjektech měly neutrální hodnotící vyznění (61 %), necelá třetina nesla negativní valenci (31 %). Mezi jednotlivými subjekty byly v míře de/favorizace poměrně významné rozdíly, zvláště v segmentu referencí tematizujících volební agendu. Jelikož jsme ale pro většinu stran identifikovali pouze malé množství referencí, nelze na základě tohoto výstupu usuzovat na možné porušení vyváženého přístupu.

Zaměříme-li se podrobněji na defavorizační obsahový kontext referencí o jednotlivých kandidujících subjektech, byl jím:

a/ v případě hnutí ANO

- *nesouhlasný postoj Andreje Babiše k přijetí syrských sirotek,*
- *některé prvky předvolební kampaně tohoto hnutí,*
- *využití studentů pro kampaň ze strany ředitele jedné ze škol,*
- *nejasnosti ve financování kampaně v roce 2014 v Brně,*
- *s ironizujícím vyzněním je prezentován plán na výstavbu bytů na pražském Libeňském mostě a*
- *předvolební song brněnského primátora Vokřála.*

b/ reference s negativním vyzněním vůči ČSSD tematizovaly:

- *očekávaný neúspěch strany v senátních a komunálních volbách,*
- *postup při obsazování postu ministra zahraničí,*
- *ironický komentář k volebnímu spotu kandidáta na brněnského primátora Olivera*

¹ Pokud porušily uvedené defavorizační postupy profesně etické standardy a vedly tak k poškozování mediálního obrazu kandidujících subjektů, věnujeme se jim detailněji v následující kvalitativní analýze.

Pospíšila²,

- problémy či kontroverzní aktivity některých místních politiků strany.

c/ negativní reference adresované ODS se týkaly:

- aktivit V. Klause mladšího na sociálních sítích (ironický komentář jeho návrhu na zákaz mazání příspěvků na sítích nebo
- protiprávního či kontroverzního jednání některých osob spojených se stranou (Miroslav Pelta, Martin Dvořák).

-

d/ negativní reference adresované TOP 09 tematizovaly:

- špatné výsledky strany v předvolebních průzkumech,
- ironicky komentovaly volební autobus využitý v kampani.

e/ negativní reference adresované SPD tematizovaly:

- zneužití služebního vozu městské policie pro kampaň strany,
- případně měly charakter ironického komentáře o spojení strany se syntetickou drogou označenou SPD³.

f/ negativní reference adresované KSČM tematizovaly:

- spor o vydání poslance Ondráčka k trestnímu stíhání.

Tabulka č. 7: Vyznění referencí o kandidujících subjektech: celý soubor (N = 185)

	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet
ANO	26	52 %	6	12 %	18	36 %	50
ČSSD	20	59 %			14	41 %	34
ODS	10	59 %	1	6 %	6	35 %	17
Piráti	14	93 %	1	7 %			15
TOP 09	9	60 %	3	20 %	3	20 %	15
SPD	5	50 %			5	50 %	10
KSČM	5	56 %			4	44 %	9
KDU-ČSL	6	86 %	1	14 %			7
Zelení	4	80 %	1	20 %			5
STAN	1	25 %	2	50 %	1	25 %	4
Česká suverenita	1	33 %			2	67 %	3
Praha Sobě	3	100 %					3
Žít Brno	1	50 %	1	50 %			2
Starostové pro Liberecký kraj					2	100 %	2

² „Pozor na popelnice, občas z nich na lidi vyskakují sociální demokraté. V našem žebříčku předvolebních zběsilostí nemůže chybět ani tento zástupce ČSSD. Bývalý náměstek brněnského primátora Oliver Pospíšil letos kandiduje s heslem „Popelnice zdarma dětem a seniorům“ a jak dokazuje ve svém klipu, neváhá si v popelnici počkat na nic netušící voliče a způsobit jim nemalý šok.“ (20. 9. 2018, 21:22)

³ „SPD není jenom „bizár“ politická strana, ale také nová syntetická droga na Ostravsku. ... V pohotovosti už jsou neziskové organizace, které na Ostravsku pomáhají drogově závislým anebo lidem na okraji společnosti. Takže neziskovky bojují proti SPD. Jasný důkaz.“ (14. 9. 2018, 23:23)

	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet
Hradecký demokratický klub					1	100 %	1
Rozhýbejme Zlín	1	100 %					1
Rychnováci	1	100 %					1
Otevřená radnice Most					1	100 %	1
Změna pro Liberec	1	100 %					1
Svobodní	1	100 %					1
Změna pro Hradec a Zelení	1	100 %					1
Piráti+Svobodní	1	100 %					1
Spojené síly pro Prahu	1	100 %					1
Celkem	112	61 %	16	9 %	57	31 %	185

Defavorizační obsahový kontext *volební agendy* se u kandidujících subjektů s větším počtem identifikovaných referencí poněkud lišil.

a/ v případě ANO šlo především o *ironizaci některých aktivit v předvolební kampani* a poukazování na některé nekorektní praktiky (využití studentů školy kandidujícího ředitele, problematické financování).

b/ u ČSSD převažovalo *očekávání špatného výsledku strany ve volbách, v menší míře rovněž ironizace předvolebního klipu brněnského kandidáta na primátora.*

c/ u ODS byla tematizována *kontroverzní osobnost člena strany a jabloneckého zastupitele Miroslava Pelty a ironizován volební spot pražské zastupitelky Jany Černochové⁴.*

Tabulka č. 8: Vyznění referencí o kandidujících subjektech podle volební a mimovolební agendy (N = 185)

	volby do ZO jsou hlavním nebo vedlejším tématem							volby do ZO nejsou hlavním nebo vedlejším tématem						
	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem
	N	v %	N	v %	N	v %	N	N	v %	N	v %	N	v %	N
ANO	7	39 %	3	17 %	8	44 %	18	19	59 %	3	9 %	10	31 %	32
ČSSD	4	31 %			9	69 %	13	16	76 %			5	24 %	21
ODS	5	56 %	1	11 %	3	33 %	9	5	63 %			3	38 %	8
Piráti	6	86 %	1	14 %			7	8	100 %					8
TOP 09	3	43 %	2	29 %	2	29 %	7	6	75 %	1	13 %	1	13 %	8

⁴ „Máme pár týdnů před komunálními volbami a vypadá to, že zoufalí politici dělají zoufalé věci. Točí volební spoty. Pražská kandidátka ODS Jana Černochová se například posadila na detektor lži a dozvěděli jsme se věci netušené.“ (20. 9. 2018, 20:45)

	volby do ZO jsou hlavním nebo vedlejším tématem							volby do ZO nejsou hlavním nebo vedlejším tématem						
	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem
	N	v %	N	v %	N	v %	N	N	v %	N	v %	N	v %	N
SPD	2	33 %			4	67 %	6	3	75 %			1	25 %	4
Zelení	4	80 %	1	20 %			5							
KSČM	3	75 %			1	25 %	4	2	40 %			3	60 %	5
KDU-ČSL	4	100 %					4	2	67 %	1	33 %			3
STAN	1	33 %	2	67 %			3					1	100 %	1
Praha Sobě	3	100 %					3							
Žít Brno	1	50 %	1	50 %			2							
Česká suverenita					1	100 %	1	1	50 %			1	50 %	2
Starostové pro Liberecký kraj					1	100 %	1					1	100 %	1
Hradecký demokratický klub					1	100 %	1							
Rozhýbejme Zlín	1	100 %					1							
Rychnováci	1	100 %					1							
Otevřená radnice Most					1	100 %	1							
Svobodní	1	100 %					1							
Změna pro Hradec a Zelení	1	100 %					1							
Piráti+Svobodní	1	100 %					1							
Spojené síly pro Prahu	1	100 %					1							
Změna pro Liberec								1	100 %	0	0 %	0	0 %	1
celkem	49	54 %	11	12 %	31	34 %	91	63	67 %	5	5 %	26	28 %	94

Obsahová struktura referencí a rámcování kandidujících subjektů:

Obsahová agenda všech výpovědí o politických stranách byla kategorizována do několika homogenních skupin, a to na dvou úrovních obecnosti – základní a rozvinuté. Detailní členění obsahové agendy ukazuje, že převládajícím tématem byla předvolební kampaň a chování politických subjektů v období před volbami (38 %). Následovala kauza syrských sirotků (11 %) a problematika jmenování nového ministra zahraničí (10 %).

Tabulka č. 9: Struktura obsahové agendy referencí - detailně (N = 185)

obsahová agenda referencí o stranách	počet	v %
předvolební kampaň, chování stran před volbami	71	38 %
kauza syrských sirotků	20	11 %
jmenování nového ministra zahraničí	18	10 %
korupční jednání politiků	9	5 %
výsledky předvolebních průzkumů	8	4 %
politická jednání, obsazování funkcí	7	4 %

obsahová agenda referencí o stranách	počet	v %
zahraniční politika	7	4 %
vyjednávání po komunálních volbách	6	3 %
veřejné zakázky	4	2 %
volby obecně, organizace voleb	3	2 %
ekonomika, státní rozpočet	3	2 %
debata o vydání poslance Ondráčka ke stíhání	3	2 %
doprava, parkování, infrastruktura	3	2 %
vnitřní problémy stran	3	2 %
sdílená ekonomika, sociální síť	3	2 %
sociální politika, sociální dávky	2	1 %
zdravotnictví	2	1 %
nevolnost K. Schwarzenberga	2	1 %
problematika migrace	2	1 %
regionální problémy	2	1 %
demonstrace, protesty	2	1 %
průběžné, finální výsledky voleb	1	1 %
problémy Jiřího Paroubka	1	1 %
nehody, katastrofy	1	1 %
armáda, policie, problematika bezpečnosti	1	1 %
kauzy Andreje Babiše	1	1 %
celkem	185	100 %

Pro větší přehlednost a snazší analytické uchopení jsme výše prezentovanou strukturu obsahové agendy sloučili do několika širších kategorií – *interpretačních rámců*. Vzájemnou vazbu obou úrovní obecnosti ukazuje následující schéma.

Tabulka č. 10: Struktura obsahové agendy – kategorizace

detailní členění	kategorizace
předvolební kampaň, chování stran před volbami	předvolební kampaň, chování stran v kampani
kauzy Andreje Babiše	aktuální vnitropolitická agenda
kauza syrských sirotků	
jmenování nového ministra zahraničí	
politická jednání, obsazování funkcí	
problémy Jiřího Paroubka	
debata o vydání poslance Ondráčka ke stíhání	
vnitřní problémy stran	
regionální problémy	
demonstrace, protesty	
průběžné, finální výsledky voleb	
výsledky předvolebních průzkumů	
volby obecně, organizace voleb	
vyjednávání po komunálních volbách	

detailní členění	kategorizace
veřejné zakázky	ekonomika, doprava
ekonomika, státní rozpočet	
doprava, parkování, infrastruktura	
sdílená ekonomika, sociální síť	
armáda, policie, problematika bezpečnosti	bezpečnost, kriminalita, korupce
korupční jednání politiků	
zahraniční politika	zahraniční politika, migrace
problematika migrace	
sociální politika, sociální dávky	ostatní
zdravotnictví	
nevolnost K. Schwarzenberga	
nehody, katastrofy	

Následující tabulka ukazuje, jak byly definované interpretační rámce využity ke konstrukci mediálního obrazu kandidujících subjektů. (Tyto závěry můžeme ovšem učinit pouze pro subjekty, pro něž jsme shromáždili dostatečný počet referencí.)

Nejčastěji byl v našem souboru zastoupen *rámec předvolební kampaně a chování stran před volbami*. Využit byl především ke konstrukci mediálního obrazu SPD a ODS. Rámec aktuální vnitropolitické agendy rámoval především obraz ČSSD, Pirátů a SPD.

Rámec průběhu a výsledků voleb byl u stran, k nimž se nám podařilo shromáždít dostatečný počet referencí, zastoupen ve srovnatelné míře.

Obdobně tomu bylo i u *národohospodářského rámce* zahrnujícího ekonomickou a dopravní problematiku.

Rámec zahraniční politiky a postojů k migraci byl využit pouze pro vládní strany ANO a ČSSD.

Tabulka č. 11: Mediální obraz kandidujících subjektů v interpretačních rámcích (N = 185)

	předvolební kampaně, chování stran v kampani	aktuální vnitropolitická agenda	průběh a výsledky voleb	ekonomika, doprava	zahraníční politika, migrace	bezpečnost, kriminalita, korupce	ostatní	počet
ANO	32 %	32 %	8 %	10 %	12 %	2 %	4 %	50
ČSSD	27 %	41 %	6 %	6 %	9 %	9 %	3 %	34
ODS	47 %	29 %	6 %	12 %		6 %		17
TO P09	33 %	33 %	13 %	7 %			13 %	15
Piráti	40 %	40 %	7 %	7 %			7 %	15
SPD	50 %	40 %				10 %		10
KSČM	11 %	33 %	22 %	22 %			11 %	9
KDU-ČSL	43 %	57 %						7
Zelení	60 %		40 %					5
STAN	75 %		25 %					4
Česká suverenita	67 %					33 %		3
Praha Sobě	67 %		33 %					3
Starostové pro Liberecký kraj	50 %					50 %		2
Žít Brno	50 %		50 %					2
Rychnováci						100 %		1
Změna pro Liberec						100 %		1
Hradecký demokratický klub	100 %							1
Otevřená radnice Most	100 %							1
Svobodní	100 %							1
Změna pro Hradec a Zelení	100 %							1
Piráti+Svobodní	100 %							1
Spojené síly pro Prahu	100 %							1
Rozhýbejme Zlín			100 %					1
celkem	38 %	31 %	10 %	7 %	5 %	5 %	4 %	185%

3.1.1.2 Reprezentace voleb do Senátu PČR

Agenda voleb do Senátu byla ve Večerních zprávách pokrývána výrazně méně ve srovnání s volbami do obecních zastupitelstev – ve 13 % příspěvků byla přítomna v pozici hlavního tématu, ve 3 % tématu vedlejšího. Výrazně převažovala agenda mimovolební (83 % příspěvků).

Tabulka č. 12: Struktura příspěvků podle zacílení na volby do Senátu PČR (N = 131)

	počet	v %
Příspěvek tematizoval primárně volby do Senátu	17	13 %
Agenda voleb do Senátu představuje jen vedlejší téma příspěvku	4	3 %
Volby do Senátu byly pouze okrajově zmíněny	1	1 %

	počet	v %
Příspěvky tematizovaly mimovolební agendu týkající se kandidujících subjektů	109	83 %
Celkem	131	100 %

Ve sledovaném období před senátními volbami se ke slovu dostali výrazně častěji představitelé hnutí ANO (více než 22 minut) ve srovnání s ostatními subjekty včetně vládní ČSSD – promluvy jejich zástupců nepřesáhly 10 minut. Rozdíl ve stopáži promluv byl generován především příspěvky s mimovolební tematikou, v příspěvcích s volební agendou tuto diskrepanci nepozorujeme.

Tabulka č. 13: Počet promluv, stopáž a průměrná délka promluvy podle kandidujících subjektů: volby do Senátu PČR - celek (N = 131)

	počet promluv představitelů strany	celková stopáž promluv	průměrná délka promluvy
ANO	35	22 min 5 s	38 s
ČSSD	21	8 min 50 s	25 s
Piráti	13	8 min 38 s	40 s
ODS	10	2 min 40 s	16 s
TOP 09	6	9 min 56 s	1 min 39 s
KDU-ČSL	6	5 min 0 s	50 s
SPD	4	53 s	13 s
KSČM	3	1 min 19 s	26 s
Česká suverenita	2	1 min 20 s	40 s
KDU+Z+STAN+TOP	2	1 min 5 s	33 s
Nezávislý kandidát	2	35 s	17 s
Zelení	1	16 s	16 s

Tabulka č. 14: Počet promluv, stopáž a průměrná délka promluvy podle kandidujících subjektů: volby do Senátu PČR - podle volební a mimovolební agendy (N = 131)

	volby do Senátu jsou hlavním nebo vedlejším tématem			volby do Senátu nejsou hlavním nebo vedlejším tématem		
	počet promluv představitelů strany	celková stopáž promluv	průměrná délka promluvy	počet promluv představitelů strany	celková stopáž promluv	průměrná délka promluvy
ANO	2	1 min 23 s	42 s	33	20 min 42 s	38 s
ČSSD	1	24 s	24 s	20	8 min 26 s	25 s
Piráti	2	1 min 42 s	51 s	11	6 min 56 s	38 s
ODS	1	12 s	12 s	9	2 min 28 s	16 s
TOP 09	1	13 s	13 s	5	9 min 43 s	1 min 57 s
KDU-ČSL	1	3 min 22 s	3 min 22 s	5	1 min 38 s	20 s
SPD	1	16 s	16 s	3	37 s	12 s
KSČM				3	1 min 19 s	26 s
Česká suverenita	1	27 s		1	53 s	53 s

	volby do Senátu jsou hlavním nebo vedlejším tématem			volby do Senátu nejsou hlavním nebo vedlejším tématem		
	počet promluv představitelů strany	celková stopáž promluv	průměrná délka promluvy	počet promluv představitelů strany	celková stopáž promluv	průměrná délka promluvy
KDU+Z+STAN+TOP	2	1 min 5 s	33 s			
Nezávislý kandidát	1	19 s		1	16 s	16 s
Zelení				1	16 s	16 s

Nejvíce referencí o kandidujících stranách se týkalo vládních stran – ANO 25 %, ČSSD 17 %. Na ostatní parlamentní strany bylo navázáno 3 % - 12 % referencí, na mimoparlamentní subjekty nejvýše 2 %. V příspěvcích s volební agendou byly výpovědi o politických subjektech distribuovány rovnoměrněji než v příspěvcích tematizujících agendu mimovolební.

Tabulka č. 15: Počet referencí o kandidujících subjektech (N = 288)

	celkem		volby do Senátu jsou hlavním nebo vedlejším tématem		volby do Senátu nejsou hlavním nebo vedlejším tématem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %
ANO	72	25 %	10	16 %	62	28 %
ČSSD	49	17 %	9	14 %	40	18 %
ODS	34	12 %	7	11 %	27	12 %
Piráti	29	10 %	4	6 %	25	11 %
TOP09	23	8 %	2	3 %	21	9 %
KDU-ČSL	18	6 %	7	11 %	11	5 %
KSČM	17	6 %	3	5 %	14	6 %
SPD	11	4 %	3	5 %	8	4 %
STAN	9	3 %	2	3 %	7	3 %
Zelení	5	2 %	1	2 %	4	2 %
Nezávislý kandidát	4	1 %	4	6 %		
KDU+Z+STAN+TOP	4	1 %	4	6 %		
Česká suverenita	3	1 %	2	3 %	1	0,4 %
MHS	2	1 %	2	3 %		
Ostravak	2	1 %			2	1 %
ZelIODSSTANTOP09	1	0,3 %	1	2 %		
TOP 09 + STAN	1	0,3 %	1	2 %		
Piráti+Vize	1	0,3 %	1	2 %		
Piráti+LES	1	0,3 %	1	2 %		
PéVěčko	1	0,3 %			1	0,4 %
Svobodní	1	0,3 %			1	0,4 %
celkem	288	100 %	64	100 %	224	100 %

I v případě vysílání před senátními volbami spadá většina referencí do rámce chování stran a jejich konkrétních kroků, což indikuje standardní pokrývání zpravodajské agendy. Větší pozornost vůči představitelům a kandidátům stran pozorujeme u ANO a SPD, u Pirátů a KDU-ČSL se naopak tato personifikace neobjevuje. Pokud se zaměříme pouze na výpovědi s tematikou senátních voleb, pak popsané rozdíly v rámování politických subjektů mizí.

Tabulka č. 16: Typy referencí o kandidujících subjektech: celý soubor (N = 288)

	programové cíle strany		chování strany, konkrétní kroky		představitelé a kandidáti strany		jiné		celkem
	N	v %	N	v %	N	v %	N	v %	N
ANO	1	1 %	44	61 %	12	17 %	15	21 %	72
ČSSD			33	67 %	6	12 %	10	20 %	49
ODS			20	59 %	4	12 %	10	29 %	34
Piráti			24	83 %			5	17 %	29
TOP09			17	74 %	2	9 %	4	17 %	23
KDU-ČSL	2	11 %	9	50 %			7	39 %	18
KSČM			11	65 %	1	6 %	5	29 %	17
SPD			8	73 %	2	18 %	1	9 %	11
STAN			6	67 %			3	33 %	9
Zelení			3	60 %			2	40 %	5
Nezávislý kandidát			2	50 %	1	25 %	1	25 %	4
KDU+Z+STAN+TOP					2	50 %	2	50 %	4
Česká suverenita			1	33 %			2	67 %	3
MHS			1	50 %	1	50 %			2
Ostravak			1	50 %			1	50 %	2
PéVéčko			1	100 %					1
ZelODSSTANTOP09			1	100 %					1
TOP 09 + STAN			1	100 %					1
Svobodní			1	100 %					1
Piráti+Vize			1	100 %					1
Piráti+LES			1	100 %					1
celkem	3	1 %	186	65 %	31	11 %	68	24 %	288

Tabulka č. 17: Typy referencí o kandidujících subjektech: pouze volební agenda (N = 64)

	programové cíle strany		chování strany, konkrétní kroky		představitelé a kandidáti strany		jiné		celkem
	N	v %	N	v %	N	v %	N	v %	N
ANO			6	60 %	1	10 %	3	30 %	10
ČSSD			6	67 %			3	33 %	9
ODS			4	57 %			3	43 %	7
KDU-ČSL	1	14 %	3	43 %			3	43 %	7
Piráti			4	100 %					4
Nezávislý kandidát			2	50 %	1	25 %	1	25 %	4
KDU+Z+STAN+TOP					2	50 %	2	50 %	4
KSČM			3	100 %					3
SPD			3	100 %					3
STAN			1	50 %			1	50 %	2
TOP09			2	100 %					2
MHS			1	50 %	1	50 %			2
Česká suverenita			1	50 %			1	50 %	2
Zelení			1	100 %					1

	programové cíle strany		chování strany, konkrétní kroky		představitelé a kandidáti strany		jiné		celkem
	N	v %	N	v %	N	v %	N	v %	N
ZelODSSTANTOP09			1	100 %					1
TOP 09 + STAN			1	100 %					1
Piráti+Vize			1	100 %					1
Piráti+LES			1	100 %					1
celkem	1	2 %	41	64 %	5	8 %	17	27 %	64

Dvě třetiny referencí o kandidujících subjektech mají neutrální hodnotící vyznění (66 %), necelá čtvrtina nese negativní valenci (23 %). Mezi jednotlivými subjekty jsou v míře de/favorizace poměrně významné rozdíly, zvláště v referencích tematizujících volební agendu. Jelikož jsme ale pro většinu stran identifikovali pouze malé množství referencí, nelze na základě tohoto výstupu usuzovat na možné porušení vyváženého přístupu.

Defavorizující obsahová agenda referencí o kandidujících subjektech byla obdobná jako v případě voleb komunálních. Přibyla ovšem reflexe výsledků stran v komunálních volbách a v prvním kole senátních voleb. Pro hnutí ANO to znamenalo reprezentaci sporu o viníkově špatného výsledku hnutí v Praze a informaci o vyřazení z magistrátní koalice v Brně, pro ČSSD a KSČM tematizaci volebního neúspěchu a jeho konsekvencí.

Tabulka č. 18: Vyznění referencí o kandidujících subjektech: celý soubor (N = 288)

	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet
ANO	39	54 %	12	17 %	21	29 %	72
ČSSD	31	63 %			18	37 %	49
ODS	24	71 %	3	9 %	7	21 %	34
Piráti	27	93 %	2	7 %			29
TOP09	17	74 %	3	13 %	3	13 %	23
KDU-ČSL	14	78 %	4	22 %			18
KSČM	9	53 %	1	6 %	7	41 %	17
SPD	5	45 %			6	55 %	11
STAN	5	56 %	3	33 %	1	11 %	9
Zelení	4	80 %	1	20 %			5
Nezávislý kandidát	3	75 %			1	25 %	4
KDU+Z+STAN+TOP	1	25 %	2	50 %	1	25 %	4
Česká suverenita	1	33 %			2	67 %	3
MHS	2	100 %					2
Ostravak	2	100 %					2
PéVéčko	1	100 %					1
ZelODSSTANTOP09			1	100 %			1
TOP 09 + STAN	1	100 %					1
Svobodní	1	100 %					1
Piráti+Vize	1	100 %					1
Piráti+LES	1	100 %					1
celkem	189	66 %	32	11 %	67	23 %	288

Pokud se zaměříme pouze na reference o kandidujících subjektech tematizující volební agendu senátních voleb, vidíme vyšší podíl příspěvků s defavorizujícím vyzněním u ČSSD (56 %) a ODS (43 %). V případě ČSSD šlo o tematizaci obav z volebního neúspěchu a reflexi jeho následné reality, v případě ODS o reprezentaci kandidujících osobností: údajné zneužití svěřených finančních prostředků senátním kandidátem strany a kritika kandidáta Martina Červíčka na sociálních sítích za podporu, která mu byla vyslovena neúspěšným protikandidátem z hnutí ANO. Absolutní počet referencí spadajících do tohoto segmentu je ovšem velmi malý.

Tabulka č. 19: Vyznění referencí o kandidujících subjektech podle volební a mimovolební agendy (N = 288)

	volby do Senátu jsou hlavním nebo vedlejším tématem							volby do Senátu nejsou hlavním nebo vedlejším tématem						
	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem
	N	v %	N	v %	N	v %	N	N	v %	N	v %	N	v %	N
ANO	6	60 %	2	20 %	2	20 %	10	33	53 %	10	16 %	19	31 %	62
ČSSD	4	44 %			5	56 %	9	27	68 %			13	33 %	40
ODS	2	29 %	2	29 %	3	43 %	7	22	81 %	1	4 %	4	15 %	27
KDU-ČSL	5	71 %	2	29 %			7	9	82 %	2	18 %			11
Piráti	3	75 %	1	25 %			4	24	96 %	1	4 %			25
Nezávislý kandidát	3	75 %			1	25 %	4							
KDU+Z+STAN+TOP	1	25 %	2	50 %	1	25 %	4							
KSČM	1	33 %	1	33 %	1	33 %	3	8	57 %			6	43 %	14
SPD	1	33 %			2	67 %	3	4	50 %			4	50 %	8
TOP09	1	50 %	1	50 %			2	16	76 %	2	10 %	3	14 %	21
STAN			2	100 %			2	5	71 %	1	14 %	1	14 %	7
Česká suverenita	1	50 %			1	50 %	2					1	100 %	1
MHS	2	100 %					2							
Zelení			1	100 %			1	4	100 %					4
ZelODSSTANTOP09			1	100 %			1							
TOP 09 + STAN	1	100 %					1							
Piráti+Vize	1	100 %					1							
Piráti+LES	1	100 %					1							
Ostravak								2	100 %					2
PéVéčko								1	100 %					1
Svobodní								1	100 %					1
celkem	33	52 %	15	23 %	16	25 %	64	156	70 %	17	8 %	51	23 %	224

Obsahová struktura referencí a rámcování kandidujících subjektů:

Následující tabulka popisuje obsahovou strukturu referencí o kandidujících subjektech. Podobně jako v kapitole o volbách do obecních zastupitelstev vidíme převahu referencí tematizujících předvolební kampaň a chování stran před volbami (30 %). Následuje téma

vyjednávání po komunálních volbách (17 %) a reflexe průběžných či finálních výsledků voleb (12 %).

Tabulka č. 20: Struktura obsahové agendy referencí - detailně (N = 288)

	počet	v %
předvolební kampaň, chování stran před volbami	85	30 %
vyjednávání po komunálních volbách	48	17 %
průběžné, finální výsledky voleb	35	12 %
kauza syrských sirotků	20	7 %
jmenování nového ministra zahraničí	19	7 %
politická jednání, obsazování funkcí	8	3 %
vnitřní problémy stran	8	3 %
výsledky předvolebních průzkumů	7	2 %
zahraniční politika	7	2 %
korupční jednání politiků	7	2 %
volby obecně, organizace voleb	6	2 %
ekonomika, státní rozpočet	6	2 %
veřejné zakázky	4	1 %
debata o vydání poslance Ondráčka ke stíhání	3	1 %
doprava, parkování, infrastruktura	3	1 %
armáda, policie, problematika bezpečnosti	3	1 %
sdílená ekonomika, sociální síť	3	1 %
problémy Jiřího Paroubka	2	1 %
sociální politika, sociální dávky	2	1 %
zdravotnictví	2	1 %
nevolnost K. Schwarzenberga	2	1 %
problematika migrace	2	1 %
regionální problémy	2	1 %
demonstrace, protesty	2	1 %
nehody, katastrofy	1	0,3 %
kauzy Andreje Babiše	1	0,3 %
celkem	288	100 %

Kategorizací detailní obsahové agendy do širších segmentů jsme vytvořili *interpretační rámce*, s jejichž pomocí mapujeme vytváření mediálního obrazu kandidujících subjektů. Při interpretaci následující tabulky je ovšem nutno brát v potaz absolutní četnosti referencí navázaných na jednotlivé kandidující subjekty – v případě malého počtu jednotek je vypovídací hodnota velmi omezená.

K rámování obrazu jednotlivých kandidujících subjektů před senátními volbami byl nejčastěji aplikován *rámec průběhu a výsledků voleb* – byl využit zejména pro KDU-ČSL a ODS.

Přibližně stejnou měrou byl přítomen *rámec předvolební kampaně a chování stran v kampani*, který nadprůměrně často rámuje obraz SPD.

Třetím významněji zastoupeným rámcem byla *aktuální vnitropolitická agenda*, která nasvědčovala zejména pro SPD, KSČM a ČSSD.

Tabulka č. 21: Mediální obraz kandidujících subjektů v interpretačních rámcích (N = 288)

	průběh a výsledky voleb	předvolební kampaň, chování stran v kampani	aktuální vnitropolitická agenda	ekonomika, doprava	bezpečnost, kriminalita, korupce	zahraniční politika, migrace	ostatní	počet
ANO	28 %	26 %	25 %	7 %	3 %	8 %	3 %	72
ČSSD	20 %	25 %	33 %	6 %	8 %	6 %	2 %	49
ODS	47 %	29 %	15 %	6 %	3 %			34
Piráti	41 %	28 %	21 %	7 %			3 %	29
TOP 09	44 %	22 %	22 %	4 %			9 %	23
KDU-ČSL	50 %	28 %	22 %					18
KSČM	29 %	6 %	35 %	18 %	6 %		6 %	17
SPD	9 %	46 %	36 %		9 %			11
STAN	67 %	33 %						9
Zelení	40 %	60 %						5
Nezávislý kandidát		75 %	25 %					4
KDU+Z+STAN+TOP	50 %	50 %						4
Česká suverenita		67 %			33 %			3
MHS		100 %						2
Ostravak	100 %							2
Zel+ODS+STAN+TOP 09		100 %						1
TOP 09 + STAN		100 %						1
Svobodní		100 %						1
Piráti+Vize		100 %						1
Piráti+LES		100 %						1
PéVěčko	100 %							1
celkem	33 %	30 %	23 %	6 %	4 %	3 %	2 %	288

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

Kvalitativní analýza vysílání Večerních zpráv odhalila několik méně závažných pochybení pracovníků TV Seznam. Týkají se zejména různých profesionálních pochybení a užití sugestivních či nekorektních otázek a formulací. Domníváme se, že uvedená pochybení vycházejí především z nedostatečné profesionální připravenosti některých moderátorů a redaktorů a nelze je považovat za porušení objektivního a vyváženého přístupu ke kandidujícím subjektům.

NEPROFESIONALITA A INFORMAČNÍ NEPŘIPRAVENOST

V relaci z 10. 10. 2018 působil projev reportérky Nikoly Zwrtkové při živých vstupech značně nejistě. Jiřího Pospíšila z TOP 09 omylem označila za Petra a příjmení dalšího z politiků, o němž hovořila, vůbec neznala. „*No a kvůli právě působení této koalice už vystoupil z TOP 09 jeden zastupitel Petr Hašek no a druhý Jakub ... Jakub ... to je jedno z Pirátů právě se mandátu vzdal kvůli tomu, že s touto koalicí vlastně nesouhlasil.* (22:22)

Ve vysílání ze 13. 9. 2018 moderátorka nesleduje v rozhovoru s Miroslavem Kalouskem jeho promluvu a položí mu otázku na téma, o němž právě hovořil. Host ji na tuto chybu vzápětí upozorní. (12:15)

Při zmínce o kontroverzních sloganech ve volební kampani moderátorka omylem připsala heslo „Zřídíme vesnice pro lůzu“ sdružení Otevřená radnice Most, přičemž tento slogan užívalo sdružení Mostečané Mostu (jak dokládá webová stránka, která se během jejích slov objeví na obrazovce). (11. 9. 2018, 23:13)

Při zmínce o subjektu Spojené síly pro Prahu jej moderátorka označí za koalici TOP 09 a STAN. V projektu se ovšem angažovalo více politických subjektů. (8. 10. 2018, 7:17)

SUGESTIVNÍ, NEKOREKTNÍ A ETICKY PROBLEMATICKÉ FORMULACE

V relaci ze 4. 10. 2018 moderátorka při uvedení příspěvku o tiskové konferenci při příležitosti 100 dnů existence vlády předjímá neobjektivitu sebehodnocení premiéra a vicepremiéra. „*Vláda hnutí ANO a ČSSD má za sebou 100 dní. Její lídři, premiér Babiš a vicepremiér Hamáček na dnešek svolali tiskovou konferenci, aby na ní bilancovali a samozřejmě se hlavně pochválili.*“ (2:14)

Moderátor při rozhovoru s Davidem Rathem dotaz na motivy Rathovy kandidatury formuluje s využitím sugestivních a expresivních výrazových prostředků.

„*Kde se to bere taková jakoby opravdu drzost nebo to sebevědomí, že vy jste byl přece jenom chycen s úplatkem v ruce, policie měla nějaké odposlechy a vy se jakoby nestydíte dneska mezi lidi chodit?*“ (16. 9. 2018, 23:16)

Moderátorka informaci o aktivitě Václava Klause mladšího k zákazu blokování diskuzních příspěvků na sociálních sítích glosuje slovy „*Ano svobodnému lhaní, manipulacím a dezinformacím.*“ Nekorektně tak Václava Klause spojuje s patologickými projevy některých diskutujících na sociálních sítích. (11. 9. 2018, 24:18)

Moderátor uvádí krátké nezdrojované video, které navádí k nelegálnímu odstraňování předvolebních plakátů. Jeho následný komentář vzbuzuje dojem, že tuto protiprávní aktivitu podporuje.

„*Rád bych k tomu pouze dodal, že není ani potřeba řezák, ale stačí obyčejnej nožejk. Třeba rybička.*“ (14. 9. 2018, 24:10)

NEDOSTATEČNÉ ODKAZOVÁNÍ NA ZDROJ

Moderátor poměrně zásadní informaci o tom, kdo reálně řídí ministerstvo zahraničí, opírá o neupřesněné zdroje. „*Poche poté [po prezidentově odmítnutí jej jmenovat ministrem] nastoupil na úřad jako politický tajemník na základě poradenské smlouvy a některé zdroje i prohlášení samotného Pocheho naznačují, že úřad prakticky řídí.*“ (9. 9. 2018, 1:14)

3.1.2 Duel – běžná vysílání

Duel je debatním pořadem TV Seznam, koncipovaným jako rozhovor moderátorky se zástupci dvou odlišných názorových proudů. Témata diskuzí reflektují aktuální dění. Pořad je vysílán po 13. hodině se stopáží přibližně 27 minut. Zadavatel určil k analýze vydání pořadu z následujících období: 7. – 14. 9., 17. – 21. 9., 24. – 27. 9., 1. 10. – 4. 10. 2018 a 8. – 11. 10. 2018.

Ve vysíláních Duelu se ve sledovaném období vyskytly jak debaty kandidátů v senátních a komunálních volbách, které analyzujeme odděleně v další kapitole, tak i duely, které neměly speciální předvolební dramaturgii. Šlo o 9 rozhovorů. Jejich hosty byli politici i experti z různých oborů a témata reflektovala aktuální zpravodajskou agendu. Klíčem k výběru hostů byla jejich názorová pozice vzhledem ke zvolenému tématu. Osm z celkem devíti sledovaných vysílání bylo relevantních z hlediska naší analýzy (tematizovaly agendu komunálních či senátních voleb a/nebo referovaly o některém z kandidujících subjektů). Hosty relevantních duelů a diskutovaná témata představuje následující tabulka.

Tabulka č. 22: Hosté v relevantních příspěvcích pořadu

datum vysílání	host 1	host 2	téma
7. 9. 2018	Ivo Valenta (Soukromníci)	Lukáš Kohoutek, prezident České koalice proti tabáku	zmírnění protikuřáckého zákona
8. 9. 2018	Jiří Payne (Svobodní)	Václav Mach, ředitel Unie vydavatelů	evropský návrh směrnice o autorském právu
9. 9. 2018	Miroslava Vostrá (KSČM)	Miroslav Kalousek (TOP 09)	státní rozpočet na rok 2019
14. 9. 2018	Josef Středula, předseda ČMKOS	Vladimír Dlouhý, prezident Hospodářské komory ČR	návrh na zvýšení minimální mzdy
17. 9. 2018	Marek Výborný (KDU-ČSL)	Aleš Janků, konzultant Asociace poskytovatelů nebankovních úvěrů	zákaz reklamy na spotřebitelské úvěry
21. 9. 2018	Richard Podstatzký Thonsern, předseda Komory soukromých lesů	Patrik Mlynář, náměstek ministra zemědělství	řešení kůrovcové kalamity
8. 10. 2018	Petr Vokáč, ředitel Odboru voleb ministerstva vnitra	Marek Antoš, ústavní právník	možné podvody a manipulace během voleb
9. 10. 2018	Patrik Nacher (ANO)	Marian Jurečka (KDU-ČSL)	debata o omezení otevírací doby obchodů o svátcích

3.1.2.1.1 Reprezentace voleb do zastupitelstev obcí (ZO)

Agenda voleb do obecních zastupitelstev byla v analyzovaných příspěvcích přítomna jen okrajově v jednom příspěvku, dominovala tematizace kandidujících subjektů v mimovolebních kontextech. Počet příspěvků odvysílaných před konáním voleb do obecních zastupitelstev byl ovšem velmi nízký (6 příspěvků).

Tabulka č. 23: Struktura příspěvků podle zacílení na volby do zastupitelstev obcí (N = 6)

	počet	v %
Příspěvek tematizoval primárně volby do ZO		
Agenda voleb do ZO představuje jen vedlejší téma příspěvku		
Volby do ZO byly pouze okrajově zmíněny	1	17 %
Příspěvky tematizovaly mimovolební agendu týkající se kandidujících stran	5	83 %
Celkem	6	100 %

V analyzovaných příspěvcích jsme identifikovali 16 referencí o kandidujících subjektech. Nadpoloviční většina z nich se týkala vládních stran – ANO 31 %, ČSSD 25 %. Výpovědní hodnota analýzy je proto nutně omezená.

Tabulka č. 24: Počet referencí o kandidujících stranách: volby do ZO (N = 16)

	počet	v %
ANO	5	31 %
ČSSD	4	25 %
Svobodní	2	13 %
Soukromníci	2	13 %
KSČM	1	6 %
KDU-ČSL	1	6 %
TOP 09	1	6 %
celkem	16	100 %

Politické subjekty byly v pořadí prezentovány především optikou svých představitelů a kandidátů (56 %), v menší míře prostřednictvím chování stran a jejich konkrétních kroků (38 %)

Tabulka č. 25: Typy referencí o kandidujících stranách (N = 16)

	programové cíle strany		chování strany, konkrétní kroky		představitelé a kandidáti strany		celkem
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet
ANO			2	40 %	3	60 %	5
ČSSD	1	25 %	1	25 %	2	50 %	4
Svobodní					2	100 %	2
Soukromníci					2	100 %	2
KSČM			1	100 %			1
KDU-ČSL			1	100 %			1
TOP 09			1	100 %			1
celkem	1	6 %	6	38 %	9	56 %	16

Defavorizační obsahový kontext⁵

⁵ Pokud porušily uvedené defavorizační postupy profesně etické standardy a vedly tak k poškozování mediálního obrazu kandidujících subjektů, věnujeme se jim detailněji v následující kvalitativní analýze.

Polovina identifikovaných referencí o stranách měla neutrální hodnotící vyznění. Relativně frekventované negativní reference adresované politickým subjektům odpovídají formátu pořadu, který je koncipován jako názorové konfrontace.

Nevyšší frekvence defavorizujících referencí byla adresována hnutí ANO a zahrnovala:

- *rozhovor o státním rozpočtu na rok 2019* (kritika rozpočtové neodpovědnosti vlády a vyjádření premiéra a ministryně financí na téma rozpočtu a zvyšování důchodů),
- *debatu o hospodaření podniku Lesy ČR* (většinu tendrů vyhrává firma Agrofert, což může být bariéra žádoucí změny hospodaření tohoto podniku)
- *duel o zmírnění protikuřáckého zákona* (poslanci ANO na poslední chvíli odvolali deklarovanou podporu novele zákona).

Tabulka č. 26: Vyznění referencí o kandidujících subjektech (N = 16)

	neutrální		Favorizace		defavorizace		celkem
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet
ANO	2	40 %			3	60 %	5
ČSSD	1	25 %	1	25 %	2	50 %	4
Svobodní	1	50 %			1	50 %	2
Soukromníci	1	50 %			1	50 %	2
KSČM	1	100 %					1
KDU-ČSL	1	100 %					1
TOP09	1	100 %					1
celkem	8	50 %	1	6 %	7	44 %	16

3.1.2.1.2 Reprezentace voleb do Senátu PČR

Obdobně jako v případě komunálních voleb byla agenda voleb do Senátu zastoupena jen málo výrazně, formou okrajové zmínky ji tematizovaly dva příspěvky. I zde je nutno připomenout, že do analýzy vstoupil jen malý počet příspěvků (8), což problematizuje možnosti interpretace získaných dat.

Tabulka č. 27: Struktura příspěvků podle zacílení na volby do Senátu PČR (N = 8)

	počet	v %
Příspěvek tematizoval primárně volby do Senátu		
Agenda voleb do Senátu představuje jen vedlejší téma příspěvku		
Volby do Senátu byly pouze okrajově zmíněny	2	25 %
Příspěvky tematizovaly mimovolební agendu týkající se kandidujících subjektů	6	75 %
celkem	8	100 %

Z analyzovaných příspěvků bylo získáno 20 referencí o kandidujících politických subjektech. Mírně nadpoloviční většina referencí se týká vládních stran – ANO 35 %, ČSSD 20 %. Další šest parlamentních i mimoparlamentních stran se týkaly nejvýše 2 výpovědi (10 %).

Tabulka č. 28: Počet referencí o kandidujících stranách: volby do Senátu (N = 20)

	počet	v %
ANO	7	35 %
ČSSD	4	20 %
KDU-ČSL	2	10 %
Svobodní	2	10 %
Soukromníci	2	10 %
ODS	1	5 %
KSČM	1	5 %
TOP 09	1	5 %
celkem	20	100 %

Politické subjekty byly i v případě vysílání před senátními volbami prezentovány především optikou svých představitelů a kandidátů (56 %), v menší míře prostřednictvím chování stran a jejich konkrétních kroků (38 %).

Tabulka č. 29: Typy referencí o kandidujících stranách (N = 20)

	programové cíle strany		chování strany, konkrétní kroky		představitelé a kandidáti strany		celkem
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet
ANO			2	29 %	5	71 %	7
ČSSD	1	25 %	1	25 %	2	50 %	4
KDU-ČSL			2	100 %			2
Svobodní					2	100 %	2
Soukromníci					2	100 %	2
ODS					1	100 %	1
KSČM			1	100 %			1
TOP09			1	100 %			1
celkem	1	5 %	7	35 %	12	60 %	20

Z hlediska hodnotícího vyznění převažovala v referencích o politických subjektech neutrální valence (60 %), přibližně třetina jednotek vykazovala negativní valenci. Vzhledem k formátu analyzovaného pořadu vyšší zastoupení výpovědí s negativním hodnotícím vyzněním nepovažujeme za problematické. Obsahová agenda příspěvků s defavorizujícím vyzněním vůči jednotlivým kandidujícím subjektům byla stejná jako v případě komunálních voleb, proto ji zde znovu neuvádíme.

Tabulka č. 30: Vyznění referencí o kandidujících subjektech (N = 20)

	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet
ANO	4	57 %			3	43 %	7
ČSSD	1	25 %	1	25 %	2	50 %	4
KDU-ČSL	2	100 %					2

	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet
Svobodní	1	50 %			1	50 %	2
Soukromníci	1	50 %			1	50 %	2
ODS	1	100 %					1
KSČM	1	100 %					1
TOP09	1	100 %					1
celkem	12	60 %	1	5 %	7	35 %	20

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

Metodou kvalitativní analýzy jsme ve sledovaných pořadech našli jen drobná pochybení, která měla charakter věcných nepřesností.

V duelu ze 14. 9. 2018 moderátorka Martina Spěváčková použila generalizující a věcně nepřesnou formulaci k popisu aktuálního stavu české ekonomiky. „*Česká ekonomika je na vrcholu, všichni se shodují, že teď už není jiná cesta, než dolů... Je v tomto období dobré zvyšovat minimální mzdu?*“ Nedošlo k ekonomickému poklesu, prognózy pouze předvíдалy snížení tempa růstu. Host Josef Středula moderátorku na tuto nepřesnost upozornil. (2:03)

Ve vysílání ze 7. 9. 2018 byl v redakčním grafu počtu kuřáků v ČR uveden špatný zdroj dat – Český statistický úřad namísto Ústavu zdravotnických informací a statistiky. Moderátorka byla hostem na chybu upozorněna, načež uvedla správný zdroj a za chybu se omluvila.

3.1.3 Kampaň na šalině

Pořad Kampaň na šalině měl podobu dvoudílné publicistické minisérie, věnované brněnské komunální politice. První díl byl odvysílán 10. 9. 2018 ve 20:30, druhý díl 17. 9. ve stejném čase. Stopáž obou dílů činila přibližně 27 minut. Vzhledem ke stopáži a charakteru tohoto pořadu nepovažujeme za přínosné analyzovat jej kvantitativně, prezentujeme proto pouze výstupy z kvalitativní analýzy.

V prvním díle pořadu s podtitulem „Kdo chce vládnout Brnu“ redaktoři Sabina Slonková a Jiří Kubík hovoří s volebními lídry šesti brněnských politických stran a hnutí (Petr Hladík z KDU-ČSL, Oliver Pospíšil z ČSSD, Petr Vokřál z ANO, Tomáš Koláčný z ČPS, Markéta Vaňková z ODS, Barbora Antonová a Matěj Hollan z hnutí Žít Brno).

Pořad se skládal ze čtyř bloků. První oddíl tvořily krátké promluvy všech lídrů o největších problémech Brna, případně způsobech jejich řešení. Ve druhém bloku následovaly rozhovory redaktorů s lídry o jejich volebních programech a prioritách, v případě subjektů, které byly součástí brněnské koalice, rovněž o výsledcích jejich dosavadního působení. Ve třetí části lídři krátce popisují financování svých volebních kampaní v Brně. Pořadí, v němž zástupci politických subjektů hovořili, se v jednotlivých blocích měnilo. Čtvrtou část pořadu tvořil krátký rozhovor s bývalou předsedkyní hnutí ANO v lokalitě Brno-Střed, která naznačuje, že v kampani před minulými komunálními volbami panovaly ve financování hnutí ANO nejasnosti. Tento rozhovor zároveň slouží jako upoutávka na druhý díl pořadu, který se bude právě těmito nejasnostmi zabývat.

Přístup k představitelům šesti vybraných subjektů je ze strany redaktorů vyvážený, zástupci všech stran promlouvají přibližně stejně dlouho (2 – 3 minuty), dostávají stejné typy věcných a neutrálně laděných otázek.

Za problém považujeme, že v pořadu není vysvětleno, proč redaktoři věnují pozornost právě šesti uvedeným subjektům. Lze se domnívat, že klíčem k výběru byly volební výsledky jednotlivých stran v komunálních volbách v roce 2014, v pořadu ovšem tato informace chybí. Ostatní kandidující strany nejsou vůbec zmíněny a šestice vybraných subjektů je tak oproti nim výrazně favorizována díky možnosti prezentovat svůj program a své volební lídry. Případný argument, že lepší výsledek prezentovaných stran jim poskytuje větší relevanci na lokální politické scéně, je napadnutelný s poukazem na volební výsledky z roku 2014, které indikují velmi malé rozdíly ve voličské podpoře ODS a trojice dalších stran, jimž se pořad již nevěnoval.⁶

Za mírně zavádějící pokládáme vizuální doprovod předělů mezi rozhovory, který je mimo jiné tvořen záběry na předvolební plakáty a letáky kandidujících stran. Nejčastěji jsou prezentovány materiály hnutí ANO a ODS, což může u diváků posílit vnímanou relevanci těchto subjektů a tím je favorizovat.

Ve druhém díle minisérie, který nesl název „Kdo chce vládnout Brnu“ se oba redaktoři pokusili rozkrýt financování předvolební kampaně hnutí ANO před volbami v roce 2014. Klíčové přitom je zjišťování informací o sponzorském daru Evy a Jaromíra Černých ve výši 900 000 Kč a o

⁶ Volební zisky politických stran v komunálních volbách v roce 2014 v Brně: ODS 7,62 %, Strana zelených 7,38 %, KSČM 6,73 %, TOP 09 6,57 %. Zdroj: server www.volby.cz

podezření, že díky tomuto sponzorskému daru Jaromír Černý získal možnost směnit pozemky vlastněné jeho firmou za pozemky města.

Pořad má investigativní charakter, reportéři vycházejí z otevřených zdrojů i z informací od utajeného svědka, který je představen jako podnikatel a bývalý člen ANO s informacemi o průběhu předvolební kampaně v roce 2014. Reportéři při své činnosti postupují korektně, dávají prostor k vyjádření jak kritikům kontroverzní pozemkové směny, kteří ji považují za nevýhodnou pro město Brno (Robert Kotzian z hnutí Brno Plus, Oliver Pospíšil z ČSSD), tak i jejím aktérům a obhájcům (podnikatel a sponzor ANO Jaromír Černý, náměstek primátora Richard Mrázek z ANO).

Jakkoliv jde o kontroverzní téma, nastolené tři týdny před konáním voleb, nepovažujeme jeho zařazení za porušení nestranného přístupu. Téma se týká klíčové otázky veřejného zájmu – financování nejsilnějšího politického subjektu - hnutí ANO. Námitka, že je třeba počkat na to, až budou mít podobný problém další strany, a teprve pak je „vyváženě“ publikovat, nerespektuje funkci zpravodajských médií jako hlídacích psů demokracie, kteří nemohou ignorovat riziko plynoucí ze zpožděné publikace informací. Zvláště před volbami, kdy mají občané výjimečnou příležitost ovlivnit budoucí politickou sílu kandidujících stran, je třeba poskytnout voličům všechny dostupné informace pro jejich co nejkompetentnější rozhodování. Jistě nelze vyloučit možnost, že problémy s financováním měli i jiné subjekty. Z tohoto spekulativního předpokladu ale nelze dovozovat, že zveřejnění podobných kontroverzních informací o jediném subjektu znamená porušení žurnalistické objektivit, respektive profesní nestrannosti, jako její komponenty.

3.1.4 Reportéři Seznamu

Reportéři Seznamu jsou publicistickým pořadem TV Seznam, který rozvíjí a prohlubuje témata zpracovávaná zpravodajskou redakcí stanice. Do naší analýzy spadalo jedno vysílání pořadu z 8. 9. 2018. Stopáž pořadu činila 27 minut. Vzhledem k této stopáži a publicistickému charakteru pořadu jej analyzujeme pouze kvalitativně.

Pořad se věnoval třem hlavním tématům, každému z nich byl věnován zhruba osmiminutový příspěvek. Prvním tématem byl rozvodový spor manželů Paroubkových, druhým různé osobnosti na kandidátkách politických stran a třetím žaloby českých občanů na koncern Volkswagen v kauze Dieseltgate. V posledním uvedeném příspěvku nebyla žádným způsobem tematizována volební agenda ani žádný z kandidujících subjektů, proto se budeme nadále věnovat pouze prvním dvěma tématům.

V příspěvku o rozvodovém sporu Paroubkových reportéři Sabina Slonková a Jiří Kubík shrnují vývoj mediálně sledovaného rozvodového sporu Jiřího Paroubka a jeho ženy Petry. Petra Paroubková svého manžela v rozhovoru pro TV Seznam obvinila, že během svého politického působení získal značné nelegální příjmy. Ve vzájemném rozhovoru Slonková a Kubík rekapitulují dostupné informace a predikují možný vývoj sporu. Snaží se jej nestranně sledovat z perspektivy obou aktérů a popisovat jejich pravděpodobné motivace.

Jelikož jde o téma, kdy je bývalý vrcholný politik a senátní kandidát nařčen z protiprávního jednání v souvislosti s výkonem veřejné funkce, domníváme se, že TV Seznam zařazením tohoto příspěvku dostala své zpravodajské povinnosti. Informace byly podány v reakci na aktuálně probíhající vývoj, byly prezentovány v relevantním kontextu celého sporu a partikulárních zájmů dotčených aktérů. Nedomníváme se proto, že by zařazení tohoto příspěvku znamenalo porušení objektivního a vyváženého přístupu k senátnímu kandidátovi Jiřímu Paroubkovi.

Druhý příspěvek redaktorka Sabina Slonková uvádí konstatováním, že v nadcházejících volbách za hnutí ANO již nekandidují známé osobnosti a nahrazují je málo známí lidé nebo příchozí z jiných stran. Následně dodává, že „kuriózní jména“ kandidují i za jiné strany. Poté na toto téma hovoří s reportéry Petrem Švihelem a Radkem Nohlem, kteří se již věnují konkrétním kandidátům. Nejprve je jmenována Dita Protopopová kandidující za ANO a jsou tematizovány její úzké vazby na šéfa hnutí Andreje Babiše. Dále se příspěvek věnuje kandidatuře Davida Ratha do zastupitelstva města Hostivice a do Senátu v kontextu jeho probíhajícího trestního stíhání a možným motivům pro tyto politické aktivity. Třetím kandidátem, jemuž se příspěvek věnuje, je Jan Vacík z SPD, který je bývalým ředitelem ČEZ. V příspěvku je připomínána jeho kontroverzní role při vyrovnání mezi společnostmi ČEZ a Mostecká uhelná.

Domníváme se, že ani tento příspěvek pořadu Reportéři Seznamu neznamená porušení objektivního a vyváženého přístupu ke kandidujícím subjektům a jejich představitelům. Informace o kandidátech jsou podány korektně, bez favorizujícího či defavorizujícího zabarvení.

Za zavádějící považujeme jednu z formulací Sabiny Slonkové. Přestože redaktoři v souvislosti s hnutím ANO hovoří pouze o jediné kandidátce s vazbami na Andreje Babiše, formuluje

Sabina Slonková následující paušální tvrzení, které sugeruje, že jde o situaci v celém hnutí: „Ale jestli to dobře chápu, tak oproti těm předchozím všem volbám hnutí ANO nemá žádné plakátové tváře, které by mohly svými jmény zaštitit hnutí a dodat mu jakousi relevanci, ale jsou to spíše lidé, kteří jsou více či méně propojeni s byznysem premiéra nebo s premiérem samotným.“(10:10)

3.1.5 Volební speciál

Půl hodiny před uzavřením volebních místností začala TV Seznam vysílání tzv. volebního speciálu, které v daný den skončilo 19:30 a pokračovalo 7. 10. od 10:00 do 12.00. Studio moderovala Petra Krmelová, Pavel Cyprich, Zuzana Hodková a 7.10. Jindřich Šídlo, Jiří Kubík, Martina Spěváčková a Tomáš Vzorek.

Dramaturgie tohoto de facto zpravodajského proudu byla postavena primárně na informování veřejnosti o průběhu sčítání hlasů, respektive o konečných výsledcích voleb do ZO a Senátu PČR. Na rozdíl od předcházejících analyzovaných diskusí zde již nešlo o střet politických programů a jejich nositelů. Těžiště studia bylo vedle informační báze postaveno na interpretacích volebních výsledků. Proto se zaměřila dramaturgie volebního studia na reflexivně-analytický popis výsledků voleb, který ale prezentovali vedle politiků především novináři Seznamu (tab. 31).

Tabulka č. 31: Mluvčí podle typu jejich expertizy

typ hosta	počet
experti - hosté ve studiu	2
experti - mluvčí mimo studio	2
novináři - hosté ve studiu	1
politici - hosté ve studiu	13
politici - mluvčí mimo studio	44

Jak ukazuje tab. 32, v průběhu vysílání byla oslovena většina relevantních kandidujících subjektů s jednou podstatnou výjimkou. Studio zcela ignorovalo faktického vítěze voleb – Sdružení nezávislých kandidátů, jejichž reprezentantům nebyl poskytnut de facto žádný prostor. Ten dostala naopak uskupení zastoupená ve Sněmovně PČR, a to jak formě studiového výstupu, tak vstupy z míst spojených s kandidujícím subjektem. Prostor, který jim byl poskytnut, ale neodpovídal žádné oficiálně dostupné statistice, která by reflektovala jejich společensko-politickou relevanci, ani výsledkům předchozích voleb do ZO.

Zdá se, že dramaturgie postupovala v tomto smyslu nahodile či podle produkčních či logistických možností. Nebo prostě jen podle sympatie k některým subjektům, které vysílání opanovaly. Skutečnost, že studio rámoval rozhovor s kandidátem Pirátů, v tomto ohledu cosi napovídá a koresponduje s tím, že Piráti dostali o několik minut větší prostor než ODS a KDU-ČSL, tedy subjekty s tradičně silným postavením v komunální politice. Ve srovnání s hnutím ANO, druhým subjektem podle obdržení hlasů, dostali Piráti trojnásobek času. Jejich pozice v komunální politice je ale ve srovnání s uvedenými subjekty výrazně slabší. Tento dramaturgický záměr lze těžko označit jinak než jako netransparentní či spíše jako favorizující jeden z kandidujících subjektů – pokud nebudeme chápat volby do ZO jen jako pražskou záležitost. Extrémně podreprezentovaní tak byli především skuteční vítězi komunálních voleb – Sdružení nezávislých kandidátů (graf 1), které získalo jak nejvíce hlasů, tak i mandátů.

Tabulka č. 32: Podíl kandidujících subjektů na vysílání volebního studia: deskriptivní popis četností indikujících komunikační aktivitu kandidujících subjektů

subjekt	celková stopáž promluv představitelů (s)	stopáž promluv naživo (s)	stopáž promluv ze záznamu (s)	počet vstupů z míst spojených se stranou
Piráti	1797	1797		5
ODS	1436	1382	54	5
ČSSD	1121	839	282	7
KDU-ČSL	1034	1006	28	2
TOP 09	955	484	471	3
ANO	841	603	238	6
Praha sobě	499	499		4
Spojení demokraté - Sdružení nezávislých	487	487		
Starostové a nezávislí	55	55		
Nezávislý kandidát	34		34	
Nezávislí	17		17	
SPD	17		17	2
Svobodní	12		12	
KSČM	7		7	2

Toto obrazové a zvukové zarámování výsledků voleb představuje jejich zavádějící interpretaci, která podsouvala divákům dojem, že v komunálních volbách nedominují „nezávislí kandidáti“, ale sněmovní subjekty. Vlastní studiová prezentace ani diskuse tento „optický klam“ příliš netlumila. Studiové prezentaci tak dominoval zvláště zájem o výsledky sněmovních politických stran. Moderátoři, ale i komentátoři tak interpretovali výsledek voleb do ZO skrze optiku celostátně působících parlamentních stran.

V dramaturgii studia se projevila typická ukázka efektu mediální/zpravodajské logiky, která sleduje imperativ personalizace informací. Nezávislí nemají svého lídra ani další politiky s celostátní rezonancí, a tudíž se jim nedostalo mediálního prostoru. Jakkoliv je nesourodý fenomén nezávislých kandidátů objektivně obtížně uchopitelný, nelze vytvářet dojem, že zastupitelstva obcí ovládají celostátní strany. Fenomén občanské společnosti jako výsledek procesu permanentního vznikání a zanikání malých sociálních uskupení, na lokální a regionální úrovni, vytváří podhoubí pro zdravou a dynamicky fungující celostátní politiku. Je proto v zájmu celého politického systému, aby byla dostatečně reprezentována tato „malá“ politika a její představitelé. Je to ostatně i v zájmu velkých stran. Analýza daného předvolebního studia TV Seznam ale tuto společenskou potřebu saturovala nedostatečně či přesněji nesaturovala ji vůbec.

Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání je třeba interpretovat tak, že je úkolem vysílatele reprezentovat nejen politické subjekty ve smyslu centralizovaně řízených institucí typu celostátních politických stran či hnutí. Vysílatelé by měli respektovat a komunikovat i širší hodnotové spektrum, jehož postoje a hodnoty jsou rozptýleny v malých lokalitách a komunitách.

Graf č. 1: Výsledky voleb do ZO podle počtu zastupitelů a obdržených hlasů

omunalni

Název strany % zastupitelů 2018 % zastupitelů 2014	Zastupitelé 2018 Zastupitelé 2014	Počet hlasů 2018 Počet hlasů 2014
Sdružení nezávislých kandidátů - místní sdružení celkem 56,48 % 52,75 %	34 965 👤 32 779 👤	17 019 826 hlasů 11 564 737 hlasů
Nezávislí kandidáti 10,07 % 10,19 %	6 232 👤 6 333 👤	663 319 hlasů 692 294 hlasů
Křesťanská a demokratická unie - Československá strana lidová 5,22 % 6,10 %	3 231 👤 3 792 👤	3 102 639 hlasů 4 865 956 hlasů
Občanská demokratická strana 3,68 % 3,56 %	2 281 👤 2 214 👤	12 465 930 hlasů 8 930 650 hlasů
Sdružení STAN, NK 3,59 % 2,81 %	2 224 👤 1 749 👤	2 505 819 hlasů 1 692 749 hlasů
Česká strana sociálně demokratická 3,04 % 6,07 %	1 882 👤 3 773 👤	5 816 510 hlasů 12 535 655 hlasů
ANO 2011 2,71 % 2,57 %	1 676 👤 1 600 👤	16 732 285 hlasů 14 458 998 hlasů
STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ 2,56 % 2,13 %	1 584 👤 1 324 👤	1 966 017 hlasů 1 206 278 hlasů
Komunistická strana Čech a Moravy 2,30 % 4,04 %	1 426 👤 2 510 👤	5 416 907 hlasů 7 730 503 hlasů
Sdružení KDU-ČSL, NK 0,85 % 0,52 %	525 👤 324 👤	2 014 710 hlasů 551 593 hlasů

KVALITATIVNÍ ANALÝZA PROFESNÍCH POCHYBENÍ

1/ Sporné bylo z pohledu „zákona o vysílání“ zařazení krátkých kritických reportáží, které předcházely konci hlasování (13.35-13.55). Zvláště kritika vybraných pražských veřejných prostor (Václavské a Staroměstské nám., Hlavní nádraží apod.) nejen implicitně, ale i explicitně, jmenovitě spojovala jejich nelichotivý stav s některými kandidujícími subjekty, konkrétně s primátorkou z hnutí ANO.

Janek Rubeš ilustroval a komentoval v dané pasáži nevábné prostředí Hlavního nádraží a mimo jiné glosoval stav tohoto místa slovy: „Pro k(K)rnda pána, tady to ale vypadá“ (6. 10., 12:27). Narážka na primátorku A. Krnáčovou, označovanou ve veřejném prostoru běžně jako k(K)rnda, explicitně spojovala stav daných prostor s její osobou, resp. s hnutím, které reprezentovala. Byla to již druhá zmínka o této političce v daném intervalu. J. Rubeš ji zmínil již v předchozím příspěvku o Staroměstském náměstí. Skutečnost, že se nezmínil o jiném politikovi odpovědném za stav veřejných prostor, které reportáž kriticky přibližovala, nastartoval de facto asociální řetězec, který pointoval o chvíli později výše uvedeným označením úřadující

primátorky Krnáčové. Vzhledem k tomu, že byla daná reportáž odvysílána těsně před ukončením volební kampaně, lze uvedený postup označit jako defavorizační.

Za eticky sporné považujeme i použití označení k(K)rnda, jehož konotativní potenciál lze jen obtížně interpretovat jako neutrální, ale naopak nese silný dehonestiční význam.

2/ Studio otevřelo poněkud nestandardně rozhovorem s představitelem jedné z kandidujících stran. Volební studio rámoval kandidující politik Pirátů, Petr Třešňák v sólovém více než čtvrthodinovém rozhovoru. Podobný prostor i exkluzivní komunikační podmínky, které mu byly poskytnuty, nedostal k dispozici žádný z dalších oslovených představitelů kandidujících stran a hnutí (6. 10., 1:07:32-1:24:47). Taková editoriální praxe má povahu mechanismu upřednostňování (priming) konkrétních stran, politiků a hodnot, které komunikují. Prestižní otvírací či rámovací pozice pro představitele Pirátů nesla jasné favorizační rysy.

3/ V projevu komentátorů občas probleskla neskryvaná sympatie či spíše nesympatie k některým kandidujícím subjektům. J. Šídlo v druhém vstupu ujišťoval diváky, že „*Marta Semelová, mohu všechny uklidnit, nebude pražskou primátorkou*“ (6. 10., 2:14:14). Pokud nepřijmeme předpoklad, že všichni diváci volebního studia Seznamu byli zděšeni z možného primátorství Marty Semelové, pak bylo uvedené ujištění komentátora defavorizující vůči dané političce. Současně i manipulativní vůči neutrálním pozorovatelům-divákům a samozřejmě urážlivé vůči jejím sympatizantům.

V celku vysílání volebního speciálu, respektive jeho dvou částí neodhalila analýza systematické a cílené narušení principu vyváženosti nebo de/favorizační přístup k některým mluvčím. Uvedená dílčí pochybení nelze chápat jako porušení „zákona o vysílání“.

3.1.6 Zpravodajské a publicistické pořady TV Seznam: shrnutí

Hlavní zpravodajská relace Večerní zprávy věnovala volbám do obecních zastupitelstev vysokou pozornost. Šlo typologicky o tzv. velmi *intenzivní agendu* (Brosius a Kepplinger, 1990). Pozornost věnovaná senátním volbám byla výrazně menší. Běžná vysílání pořadu Duel, analyzovaná v této kapitole, oba typy volební agendy tematizovala minimálně.

Oběma agendám (volby do ZO a volby do Senátu PČR) dominovala pozornost věnovaná hnutí ANO, jehož atraktivita vládní strany se projevovala zvláště v příspěvcích, které nepokrývaly explicitně volební kampaň. Výraznou disproporci mezi ANO a ostatními kandidujícími subjekty vidíme zejména v celkové stopáži promluv jejich představitelů. Na úrovni příspěvků věnovaných volební kampani se ale tento odstup již neprojevoval tak výrazně, a nelze proto hovořit o porušení vyváženosti. V distribuci referencí o kandidujících subjektech již náskok ANO není tak výrazný, více se uplatňuje efekt tzv. vládního bonusu – tj. vedle ANO je nadreprezentována i druhá vládní strana ČSSD.

Mezi jednotlivými kandidujícími subjekty pozorujeme rozdíly v hodnotícím vyznění jejich reprezentace, zvláště v referencích tematizujících volební agendu. Jelikož jsme ale pro většinu stran identifikovali pouze malé množství referencí, nelze na základě tohoto výstupu usuzovat na možné porušení vyváženého přístupu.

V běžných vysíláních pořadu Duel, jimž jsme se v této kapitole věnovali, bylo pokrytí volební agendy minimální a počet referencí o politických subjektech neumožňuje smysluplnou analýzu jejich mediálního obrazu.

Nevyvážený přístup k politickým subjektům kandidujícím v komunálních volbách ve městě Brně se projevil v dvoudílné minisérii Kampaň na šalině. V prvním díle redaktoři podle klíče, který v daném pořadu nebyl popsán, vybrali šest politických subjektů, jejichž lídrům pak v rozhovorech dali prostor k prezentaci vlastního programu. Ostatní kandidující strany nebyly v pořadu vůbec reprezentovány, což považujeme za jejich výrazné znevýhodnění.

3.2 Diskuzní pořady TV Seznam

V druhé části analýzy se zaměříme na předvolební diskuzní pořady TV Seznam. Nejdříve se budeme věnovat diskuzním pořadům s předvolební dramaturgií, tj. předvolebním duelům odvysílaným v pořadu Duel a debatě s kandidáty na pražského primátora. Následně analyzujeme vybraná vysílání pořadu Výzva.

Jak již bylo naznačeno v teoretické části, v rámci kvantitativní analýzy diskuzních pořadů jsme sledovali dva základní faktory:

- kvantitativní reprezentaci politických subjektů
- strukturu a povahu dotazů položených moderátorem

Kvantitativní reprezentace politických subjektů sleduje:

- zastoupení stran/subjektů v jednotlivých diskuzních pořadech
- stopáž, která byla stranám, koalicím a kandidátům poskytnuta
- počet dotazů, které byly adresovány jednotlivým mluvčím

Struktura a povaha dotazů položených moderátorem má pak tyto indikátory:

- typologie dotazů
 - hlavní dotaz (zadání tematického rámce)
 - vedlejší dotaz (rozvíjení tématu nastoleného hlavním dotazem)
 - doplňovací dotaz (výzva k upřesnění odpovědi)
- míra polemičnosti dotazů - valence
 - neutrální dotaz
 - vstřícný dotaz (nahrávka)
 - kritický dotaz (tvrzení/otázka, která má tendenci zpochybnit stanovisko mluvčího/strany)
- zacílení dotazů
 - ad hominem (kritická osobní otázka, která zpochybňuje kredibilitu kandidáta, respektive upozorňuje na informaci, která by mohla zpochybnit jeho obraz)
 - ad rem (obecně zjišťování)

Analýza struktury dotazů se zaměřila na následující rámce přikládané jednotlivým mluvčím jakožto kandidujícím subjektům (senátní volby) či reprezentantům kandidujících subjektů (komunální volby):

- profesní kompetence kandidáta
- osobnostní rysy, morální integrita kandidáta
- hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta
- strategie, chování kandidáta v kampani
- program a cíle strany/kandidáta
- vztahy dané strany/kandidáta s ostatními kandidujícími subjekty
- vnitrostranické vztahy
- strategie, chování strany/kandidáta v kampani

V rámci kvalitativní analýzy se pak soustředíme na konkrétní moderátorské chyby:

- nekorektní interpretace (např. zkreslování, zveličování...)

- informační nepřipravenost a/ nebo věcná nepřesnost při formulování dotazu
- nepřesné odkazování na zdroj (odkaz na zdroj uveden nepřesně)
- používání argumentů, které nelze spojit s jasně definovaným zdrojem
- neschopnost diskusi soudcovat, odhalovat rozpory v postojích účastníků – pouze v diskusích, ne v rozhovorech
- neschopnost odhalovat rozpory v postojích účastníků
- neschopnost korigovat “fauly”, kterých se diskutující dopouštěli
- neovládnutí emocí (ironie, sarkasmus, zesměšňování) na straně moderátora
- defavorizace politické strany/ představitele/ kandidáta (např. zesměšňování, dehonestace) ze strany moderátora
- favorizace politické strany/ představitele ze strany moderátora
- nekorektní interpretace dat výzkumů veřejného mínění (nejsou uvedeny parametry a kontext výzkumu: interval sběru dat, velikost vzorku, znění položených otázek, přečeňování jednoho měření jako by šlo o trend, neopravení nekorektní interpretace hostů pořadu, prezentace volební prognózy v době hlasování)
- představitel politického subjektu/ kandidát nedostal možnost vyjádřit se k hlavnímu dotazu jako další hosté (měl možnost pouze reagovat na téma vnesené předřečníkem)
- představitel subjektu kandidujícího v komunálních volbách je spojován s problémy, které se týkají strany ve vyšší úrovni, než na jaké se pohybuje on, nebo je spojován s popularitou či kredibilitou politiků působících na vyšší úrovni, než na jaké působí/kandiduje

3.2.1 Diskuzní pořady TV Seznam s volební dramaturgií

Následující kapitola se týká vybraných vysílání diskuzních pořadů Televize Seznam s volební dramaturgií. První část se zabývá předvolebními duely senátních kandidátů a kandidátů do zastupitelstev vybraných měst, odvysílaných v pořadu Duel, druhá část se věnuje debatě s kandidáty na pražského primátora – speciálního vysílání pořadu V centru.

Způsob vedení analýzy reflektuje specifičnost voleb, ke kterým se předvolební vysílání vztahuje. V případě diskuzních pořadů se senátně-předvolební dramaturgií analytický přístup není stranický, ale individuální. Referenčním rámcem tedy není stranická příslušnost kandidátů v celku vysílaných pořadů, ale jednotlivá vysílání, která pokrývají předvolební agendu v konkrétních senátních obvodech. Tímto způsobem analýza sleduje dodržování principu objektivity a vyváženosti vysílání ve vztahu k jednotlivým senátním kandidátům kandidujícím v daných volebních obvodech.

Stejný přístup volíme i u analýzy diskuzních pořadů věnovaných komunálním volbám. Zde jsou referenčním rámcem analýzy konkrétní města a obce, do jejichž zastupitelstev kandidovaly subjekty, které vystoupily v diskuzích s komunálně-předvolební dramaturgií.

Vzhledem k nízkým počtům dotazů adresovaných jednotlivým kandidujícím subjektům uvádíme hodnoty v tabulkách v absolutních i relativních četnostech. Politická příslušnost senátních kandidátů je prezentována podle kritéria volební strany, jak je uvedena na internetových stránkách ČSÚ věnovaných volbám v ČR⁷.

⁷ <https://www.volby.cz>

3.2.1.1 Duel – předvolební duely

V pořadu Duel byly v určeném období odvysílány jak debaty kandidátů v senátních a komunálních volbách, tak i duely, které neměly předvolební dramaturgii. V následujících dvou podkapitolách předkládáme výsledky analýzy vysílání pořadu Duel s volební dramaturgií. Nejprve se věnujeme duelům se senátně-volební tematikou, které měly charakter předvolebních duelů vybraných osobností kandidujících do Senátu. Následně předkládáme zjištění za vysílání, která měla charakter předvolebních debat subjektů kandidujících do některého z městských zastupitelstev v rámci komunálních voleb.

3.2.1.1.1 Duely se senátně-volební dramaturgií

Ve zkoumaném období pořad Duel odvysílal celkem 11 debat se senátně-volební dramaturgií. V období od 10. 9. do 2. 10. 2018, tedy v období před 1. kolem senátních voleb, bylo odvysíláno celkem 10 předvolebních duelů, ve kterých vystoupila vždy dvojice kandidátů kandidujících ve vybraném senátním obvodu.

V rámci vysílání vztahujícího se k senátním volbám byla v období mezi 1. a 2. kolem senátních voleb odvysílána také diskuze dvou nekandidujících senátorů – předsedy Senátu Milana Štěcha (ČSSD) a místopředsedy Jiřího Oberfalzera (ODS), která byla tematicky koncipována zejména jako debata nad očekávanými změnami v rozložení politických sil v horní komoře Parlamentu ČR, obsazením orgánů Senátu a fungování Senátu v novém povolebním složení. Tuto debatu, která neměla předvolební dramaturgii, zpracováváme pouze kvalitativně.

Podíváme-li se na přehled senátních kandidátů, kteří ve vysílání vystoupili, je zřejmé, že v rámci předvolebních debat senátních kandidátů ve vysílání vystoupili vždy jen dva z kandidátů kandidujících v daném volebním obvodu v 1. kole senátních voleb (s výjimkou volebních obvodů 23 a 26, v rámci kterých byly odvysílány dva duely, v nichž se představili celkem čtyři kandidáti).

Vzhledem k tomu, že ve všech volebních obvodech, které pořad pokrýl, kandidoval v 1. kole senátních voleb větší počet kandidátů⁸, lze z hlediska zastoupení kandidujících subjektů ve vysílání všechny duely s kandidáty na senátora hodnotit jako nevyvážené, protože na úrovni jednotlivých volebních obvodů byl poskytnut pouze některým účastníkům voleb. Tímto způsobem došlo k nevyvážené reprezentaci aktérů 1. kola senátních voleb kandidujících ve volebních obvodech, které pořad ve vysílání pokrýl, a vzniká zde podezření, že došlo ke zvýhodnění kandidátů, kteří ve vysílání vystoupili, a naopak ke znevýhodnění těch, kteří ve vysílání nevystoupili. Kritéria výběru kandidátů, kterým byl umožněn přístup do vysílání, nebyla specifikována.

Tabulka č. 33: Duely se senátně (před)volební dramaturgií a zúčastnění hosté

⁸ <https://www.volby.cz/pls/senat/se?xjazyk=CZ&xdatum=20181005>

datum	téma	číslo vol. obvodu	hosté	
10. 9. 2018	Předvolební	20	Eva Syková (ANO)	Jiří Drahoš (KDU+Z+STAN+TOP)
12. 9. 2018	duel s	26	Marek Hilšer (MHS)	Libor Michálek (Piráti)
13. 9. 2018	kandidáty do	17	Ivan Pilný (ANO)	Pavel Fischer (NK)
19. 9. 2018	Senátu	47	Pavel Bělobrádek (KDU-ČSL)	Martin Červíček (ODS)
20. 9. 2018		26	Vladimír Kratina (ODS)	Ladislav Jakl (SPD)
24. 9. 2018		71	Jiří Paroubek (NK)	Zdenka Němečková Crkvenjaš (NK)
25. 9. 2018		23	Lukáš Wagenknecht (Piráti)	Pavel Dungl (TOP+STAN)
26. 9. 2018		32	Jaroslav Kubera (ODS)	Terezie Holovská (SPOZ)
1. 10. 2018		23	Hayato Okamura (KDU-ČSL)	Luděk Kula (SPD)
2. 10. 2018		44	Lucie Orgoníková (ČSSD)	Daniel Herman (KDU-ČSL)
11. 10. 2018	Senát po 1. kole voleb	--	Milan Štěch, předseda Senátu PČR (ČSSD)	Jiří Oberfalzer, místopředseda Senátu PČR (ODS)

Ve vztahu k těm, kdo se debat zúčastnili, lze duely senátních kandidátů hodnotit jako většinově vyvážené. Připomínáme, že vyváženost vysílání posuzujeme (v souladu s logikou senátních voleb) na úrovni jednotlivých dvojic kandidujících v daných senátních obvodech.

Prostor k vyjádření byl ve většině duelů distribuován poměrně rovnoměrně, pozorované odchylky jsou poměrně malé. Toto však neplatí u dvou duelů. V duelu Evy Sykové (ANO) a Jiřího Drahoše (KDU+Z+STAN+TOP) z 10. 9., ve kterém Eva Syková získala k vyjádření o více než 3 minuty (11 % vysílacího času) více než její protikandidát. Při bližším zkoumání však zjišťujeme, že oba kandidáti obdrželi srovnatelný počet dotazů o podobné struktuře, rozdíl pak nalzáme u průměrné délky odpovědi obou kandidátů, která u Evy Sykové činí 36 sekund, zatímco u Jiřího Drahoše 28 sekund. Výslednou nerovnováhu v souhrnné stopáži promluv tak lze interpretovat jako důsledek úspornějšího mluvního stylu Jiřího Drahoše a nepovažujeme ji za projev nevyváženosti.

Nerovnováhu v poskytnutém prostoru dále pozorujeme také v duelu Marka Hilšera (MHS) a Libora Michálka (Piráti) z 12. 9., ve kterém první jmenovaný hovořil o 3 minuty a 20 sekund déle než jeho protikandidát. Tuto časovou disproporci ale nelze vysvětlit odlišným komunikačním stylem mluvčím. Průměrná délka odpovědi obou kandidátů dosahovala srovnatelných hodnot. Jinými slovy klíčovým diferenciativním prvkem byl počet vedlejších a doplňovacích dotazů. Těch bylo adresováno M. Hilšerovi výrazně více (17 dotazů) než L. Michálkovi (11 dotazů). Analýza důvodů, proč se moderátorka obracela častěji na M. Hilšera, neukázala, že by příčinou byly jeho neúplné či nepřesné odpovědi. Jakkoliv další indikátory neukazují větší odlišnosti ve valenci a zacílení dotazu v neprospěch L. Michálka, lze konstatovat, že moderátorka mírně M. Hilšera favorizovala, respektive vytvářela mu širší prostor pro vyjádření.

Tabulka č. 34: Stopáž promluv jednotlivých kandidátů a celková stopáž

vol. obvod	kandidát / volební strana	celková stopáž debaty s účastí kandidáta	stopáž věnovaná promluvám kandidáta	celková stopáž odpovědí na dotazy moderátora	celková stopáž promluv – vlastní iniciativa mluvčích	podíl promluvy kandidáta na celkové stopáži (%)
------------	---------------------------	--	-------------------------------------	--	--	---

20	Eva Syková (ANO)	26 min 54 s	11 min 32 s	11 min 32 s	0 s	43 %
	Jiří Drahoš (KDU+Z+STAN+TOP)	26 min 54 s	8 min 30 s	8 min 30 s	0 s	32 %
26	Marek Hilšer (MHS)	26 min 55 s	12 min 19 s	12 min 19 s	0 s	46 %
	Libor Michálek (Piráti)	26 min 55 s	8 min 59 s	8 min 59 s	0 s	33 %
17	Ivan Pilný (ANO)	26 min 2 s	10 min 1 s	9 min 35 s	26 s	38 %
	Pavel Fischer (NK)	26 min 2 s	9 min 16 s	9 min 16 s	0 s	36 %
47	Pavel Bělobrádek (KDU-ČSL)	27 min 17 s	9 min 32 s	9 min 32 s	0 s	35 %
	Martin Červíček (ODS)	27 min 17 s	10 min 5 s	10 min 5 s	0 s	37 %
26	Vladimír Kratina (ODS)	26 min 55 s	10 min 18 s	10 min 18 s	0 s	38 %
	Ladislav Jakl (SPD)	26 min 55 s	10 min 13 s	9 min 33 s	40 s	38 %
71	Jiří Paroubek (NK)	27 min 59 s	10 min 55 s	10 min 55 s	0 s	39 %
	Zdenka Němečková Crkvenjaš (NK)	27 min 59 s	10 min 3 s	10 min 3 s	0 s	36 %
23	Lukáš Wagenknecht (Piráti)	26 min 44 s	9 min 3 s	9 min 3 s	0 s	34 %
	Pavel Dungl (TOP+STAN)	26 min 44 s	10 min 17 s	10 min 17 s	0 s	38 %
32	Jaroslav Kubera (ODS)	25 min 35 s	10 min 9 s	8 min 35 s	1 min 34 s	40 %
	Terezie Holovská (SPOZ)	25 min 35 s	10 min 39 s	9 min 36 s	1 min 3 s	42 %
23	Hayato Okamura (KDU-ČSL)	26 min 9 s	9 min 2 s	8 min 56 s	6 s	35 %
	Luděk Kula (SPD)	26 min 9 s	11 min 14 s	10 min 57 s	17 s	43 %
44	Lucie Orgoníková (ČSSD)	26 min 45 s	8 min 27 s	8 min 15 s	12 s	32 %
	Daniel Herman (KDU-ČSL)	26 min 45 s	9 min 26 s	9 min 26 s	0 s	35 %

Rozdíly v podílu obdržených dotazů na celkovém počtu dotazů pozorujeme i v jiných duelech - Bělobrádek (KDU-ČSL) - Červíček (ODS), Paroubek (NK) - Němečková Crkvenjaš (NK), Okamura (KDU-ČSL) - Kula (SPD), Orgoníková (ČSSD) - Herman (KDU-ČSL) či Wagenknecht (Piráti) - Dungl (TOP+STAN). V těchto případech však platí, že kandidáti, kteří obdrželi menší počet dotazů, vykazují průměrně vyšší délku odpovědí a naopak, kandidáti s větším počtem obdržených dotazů průměrně odpovídali kratší čas.

Tabulka č. 35: Počet dotazů adresovaných kandidátům a průměrná délka odpovědi

vol. obvod	kandidát / volební strana	počet dotazů	podíl na celkovém počtu dotazů v diskuzi	průměrná délka odpovědi
20	Eva Syková (ANO)	19	51 %	36 s
	Jiří Drahoš (KDU+Z+STAN+TOP)	18	49 %	28 s
26	Marek Hilšer (MHS)	17	61 %	43 s
	Libor Michálek (Piráti)	11	39 %	49 s
17	Ivan Pilný (ANO)	20	48 %	29 s
	Pavel Fischer (NK)	22	52 %	25 s
47	Pavel Bělobrádek (KDU-ČSL)	17	61 %	34 s
	Martin Červíček (ODS)	11	39 %	55 s
26	Vladimír Kratina (ODS)	25	52 %	25 s
	Ladislav Jakl (SPD)	23	48 %	25 s
71	Jiří Paroubek (NK)	22	61 %	30 s
	Zdenka Němečková Crkvenjaš (NK)	14	39 %	43 s

vol. obvod	kandidát / volební strana	počet dotazů	podíl na celkovém počtu dotazů v diskuzi	průměrná délka odpovědi
23	Lukáš Wagenknecht (Piráti)	14	42 %	39 s
	Pavel Dungal (TOP+STAN)	19	58 %	32 s
32	Jaroslav Kubera (ODS)	17	46 %	30 s
	Terezie Holovská (SPOZ)	20	54 %	29 s
23	Hayato Okamura (KDU-ČSL)	15	42 %	36 s
	Luděk Kula (SPD)	21	58 %	31 s
44	Lucie Orgoníková (ČSSD)	27	56 %	18 s
	Daniel Herman (KDU-ČSL)	21	44 %	27 s

V rámci jednotlivých duelů obdrželi všichni kandidáti velmi podobný počet hlavních dotazů a měli tak srovnatelnou možnost vyjádřit se k diskutovaným tématům. Zmíněné rozdíly v celkovém počtu dotazů adresovaných jednotlivým kandidátům jsou způsobeny odlišným počtem vedlejších a doplňovacích dotazů, tedy snahou moderátorek rozvinout téma uvedené hlavním dotazem (vedlejší dotaz) či snahou o konkretizaci předchozí odpovědi (doplňovací dotaz). Pokládání vedlejších a doplňovacích dotazů tak do značné míry souvisí s předchozími výpověďmi mluvčího (obsažnost a míra konkrétnosti odpovědi, relevance vzhledem k předchozímu dotazu) a rozdíly v počtech dotazů tohoto typu samy o sobě nepovažujeme za výraz nevyváženého přístupu k jednotlivým diskutujícím.

Tabulka č. 36: Typ dotazů⁹

vol. obvod	kandidát / volební strana	hlavní dotaz (%)	vedlejší dotaz (%)	doplňovací dotaz (%)	hlavní dotaz (počet)	vedlejší dotaz (počet)	doplňovací dotaz (počet)	celkem dotazů
20	Eva Syková (ANO)	32 %	16 %	53 %	6	3	10	19
	Jiří Drahoš (KDU+Z+STAN+TOP)	33 %	39 %	28 %	6	7	5	18
26	Marek Hilšer (MHS)	29 %	53 %	18 %	5	9	3	17
	Libor Michálek (Piráti)	45 %	55 %		5	6		11
17	Ivan Pilný (ANO)	25 %	35 %	40 %	5	7	8	20
	Pavel Fischer (NK)	27 %	41 %	32 %	6	9	7	22
47	Pavel Bělobrádek (KDU-ČSL)	29 %	41 %	29 %	5	7	5	17
	Martin Červíček (ODS)	55 %	18 %	27 %	6	2	3	11
26	Vladimír Kratina (ODS)	20 %	40 %	40 %	5	10	10	25
	Ladislav Jakl (SPD)	17 %	39 %	43 %	4	9	10	23
71	Jiří Paroubek (NK)	23 %	32 %	45 %	5	7	10	22
	Zdenka Němečková Crkvenjaš (NK)	36 %	43 %	21 %	5	6	3	14
23	Lukáš Wagenknecht (Piráti)	36 %	36 %	29 %	5	5	4	14
	Pavel Dungal (TOP+STAN)	32 %	37 %	32 %	6	7	6	19
32	Jaroslav Kubera (ODS)	29 %	29 %	41 %	5	5	7	17

⁹ Typologie dotazů: HLAVNÍ DOTAZ zadává tematický rámec, VEDLEJŠÍ DOTAZ rozvíjí téma nastolené hlavním dotazem a DOPLŇOVACÍ DOTAZ představuje výzvu k doplnění odpovědi.

vol. obvod	kandidát / volební strana	hlavní dotaz (%)	vedlejší dotaz (%)	doplňovací dotaz (%)	hlavní dotaz (počet)	vedlejší dotaz (počet)	doplňovací dotaz (počet)	celkem dotazů
	Terezie Holovská (SPOZ)	25 %	40 %	35 %	5	8	7	20
23	Hayato Okamura (KDU-ČSL)	33 %	33 %	33 %	5	5	5	15
	Luděk Kula (SPD)	24 %	52 %	24 %	5	11	5	21
44	Lucie Orgoníková (ČSSD)	30 %	41 %	30 %	8	11	8	27
	Daniel Herman (KDU-ČSL)	32 %	16 %	53 %	7	11	3	21

Co se týče valence a zacílení dotazů, u všech kandidátů naprosto převažují věcné, neutrálně laděné dotazy. Mírně čteněji byly kritické dotazy adresovány kandidátům SPD a SPOZ. "

a/ v případě kandidátů SPD vycházely kritické dotazy ze zprávy ministerstva vnitra, která SPD spojuje s pravicovým extremismem (3 kritické dotazy tohoto typu¹⁰).

b/ v případě Terezie Holovské, kandidátky SPOZ, mířila moderátorka zejména na samotnou kandidaturu respondentky. Ve dvou z celku čtyř kritických dotazů¹¹ se dopustila faulu s defavorizačním účinkem vůči kandidátce, když prostřednictvím osobně laděných ofenzivních dotazů (ad hominem) zpochybnila serióznost kandidatury respondentky. Těmto dotazům se věnujeme dále v kvalitativní části analýzy.

c/ osobně laděné ofenzivní dotazy (ad hominem) jsme zaznamenali i v rozhovorech s Jiřím Paroubkem a Danielem Hermanem¹². I těmto dotazům se detailněji věnujeme v kvalitativní části analýzy. Celkově však lze konstatovat, že podíly kritických a ad hominem dotazů u jednotlivých kandidátů nedosahují takové míry, aby bylo možno usuzovat na systematicky odlišný přístup moderátorek vůči některému z kandidátů.

¹⁰ „Máte za to, že SPD je xenofobní, rasistická a populistická strana?“ (Ladislav Jakl, SPD, 20. 9. 2018, čas: 23:20) „Dovolte mi ještě jednu otázku, protože Bezpečnostní zpráva Ministerstva vnitra, zpráva o extremismu konstatuje, že právě SPD má ony zmíněné rysy.“ (Ladislav Jakl, SPD, 20. 9. 2018, čas: 23:26)

„Vy jste častokrát odmítal tuto nálepku, kterou SPD, přesto často dostává. Dokonce jste v Parlamentních listech tvrdil, nebo na svém videoblogu, že jste nikdy u SPD nezaznamenal extremismus. Co takové ty výroky jako například Okamurův výrok o neoploceném táboře v letech nebo výrok Jiřího Staníka bývalého tajemníka strany o Romech a židech, případně Miroslav Rozner a jeho cituji neexistující koncentrák. To vám nevadí?“ (Luděk Kula, SPD, 1. 10. 2018, čas: 12:50)

¹¹ „Vy jste ještě mi nahrála na jednu otázku. Necítíte se mezi zavedenými politiky, a teď promiňte opravdu to přízvisko nebo ten termín, jako exot? Opravdu se setkávám se spoustu takových úsměvů třeba nad vaší kandidaturou.“ (Terezie Holovská, SPOZ, 26. 9. 2018, čas: 15:08) „Paní Holovská, jak vážně máme brát vaši kandidaturu do Senátu. Slyšeli jsme v úvodu, kam všude jste už kandidovala. Zajímá mě, jestli nebudete takou druhou Janou Bobošíkovou, která to zkoušela opravdu ledaskde?“ (Terezie Holovská, SPOZ, 26. 9. 2018, čas: 5:09) Další kritické dotazy adresované kandidátce: „Nechcete se naopak přizívit na jméno Miloše Zemana. Já se vás ptám, jestli to nemůže být, protože například v těch doplňovacích volbách do senátu na Trutnovsku tam to skončilo velkým neúspěchem.“ (Terezie Holovská, SPOZ, 26. 9. 2018, čas: 6:58) „Může to dělat tedy každý?“ (Terezie Holovská, SPOZ, 26. 9. 2018, čas: 7:57)

¹² „A nemáte obavy, že tu vaši samotnou kampaň a tu vaši kandidaturu přebily ty věci, které se zmiňovaly v médiích jako je váš vztah s vaší manželkou Petrou, spory o alimenty a také ty peníze, které byly v rodinném seifju?“ (Jiří Paroubek, NK, 24. 9. 2018, čas: 21:47)

„Pane Hermane, vy jste byl ministrem i poslancem, jak zmíněno, svůj poslanecký mandát jste ovšem loni tady neobhájil, vyšoupl vás díky preferenčním hlasům kolega Jan Čížinský. Nebyl to pro vás signál, že byste měl politický prostor vyklidit?“ (Daniel Herman, KDU-ČSL, 2. 10. 2018, čas: 8:09)

Tabulka č. 37: Valence dotazů

vol. obvod	kandidát / volební strana	neutrál ní dotaz (%)	vstřícný dotaz (%)	kritický dotaz (%)	neutrál ní dotaz (počet)	vstřícný dotaz (počet)	kritický dotaz (počet)	celkem dotazů
20	Eva Syková (ANO)	100 %			19			19
	Jiří Drahoš (KDU+Z+STAN+TOP)	100 %			18			18
26	Marek Hilšer (MHS)	88 %		12 %	15		2	15
	Libor Michálek (Piráti)	100 %			11			11
17	Ivan Pilný (ANO)	100 %			20			20
	Pavel Fischer (NK)	100 %			22			22
47	Pavel Bělobrádek (KDU-ČSL)	100 %			17			17
	Martin Červíček (ODS)	100 %			11			11
26	Vladimír Kratina (ODS)	96 %		4 %	24		1	24
	Ladislav Jakl (SPD)	87 %		13 %	20		3	20
71	Jiří Paroubek (NK)	91 %		9 %	20		2	20
	Zdenka Němečková Crkvenjaš (NK)	93 %		7 %	13		1	13
23	Lukáš Wagenknecht (Piráti)	100 %			14			14
	Pavel Dungal (TOP+STAN)	100 %			19			19
32	Jaroslav Kubera (ODS)	88 %		12 %	15		2	15
	Terezie Holovská (SPOZ)	80 %		20 %	16		4	16
23	Hayato Okamura (KDU-ČSL)	100 %			15			15
	Luděk Kula (SPD)	86 %		14 %	18		3	18
44	Lucie Orgoníková (ČSSD)	96 %		4 %	26		1	26
	Daniel Herman (KDU-ČSL)	90 %	5 %	5 %	19	1	1	19

Tabulka č. 38: Zacílení dotazů

vol. obvod	kandidát / volební strana	ad hominem (%)	ad rem (%)	ad hominem (počet)	ad rem (počet)	celkem dotazů
20	Eva Syková (ANO)		100 %		19	19
	Jiří Drahoš (KDU+Z+STAN+TOP)		100 %		18	18
26	Marek Hilšer (MHS)		100 %		17	17
	Libor Michálek (Piráti)		100 %		11	11
17	Ivan Pilný (ANO)		100 %		20	20
	Pavel Fischer (NK)		100 %		22	22
47	Pavel Bělobrádek (KDU-ČSL)		100 %		17	17
	Martin Červíček (ODS)		100 %		11	11
26	Vladimír Kratina (ODS)		100 %		25	25
	Ladislav Jakl (SPD)		100 %		23	23
71	Jiří Paroubek (NK)	5 %	95 %	1	21	22
	Zdenka Němečková Crkvenjaš (NK)		100 %		14	14
23	Lukáš Wagenknecht (Piráti)		100 %		14	14

vol. obvod	kandidát / volební strana	ad hominem (%)	ad rem (%)	ad hominem (počet)	ad rem (počet)	celkem dotazů
	Pavel Dungl (TOP+STAN)		100 %		19	19
32	Jaroslav Kubera (ODS)		100 %		17	17
	Terezie Holovská (SPOZ)	10 %	90 %	2	18	20
23	Hayato Okamura (KDU-ČSL)		100 %		15	15
	Luděk Kula (SPD)		100 %		21	21
44	Lucie Orgoníková (ČSSD)		100 %		27	27
	Daniel Herman (KDU-ČSL)	5	95 %	1	20	21

Analýza tematických rámců na úrovni jednotlivých diskuzních dvojic kandidátů je s ohledem na velmi nízké četnosti dotazů problematická. Můžeme konstatovat, že na úrovni jednotlivých duelů nebyl žádný z mluvčích prostřednictvím moderátorských dotazů tematizován výrazně odlišným způsobem. Dílčí rozdíly považujeme za vysvětlitelné profesními, biografickými i politicko-stranickými specifiky kandidátů, které moderátorky reflektovaly při formulaci dotazů, jakož i charakterem odpovědí samotných mluvčích (míra obsažnosti, relevance ve vztahu k předchozímu dotazu).

Tabulka č. 39: Tematické rámce dotazů¹³

vol. obvod	kandidát / volební strana	počet dotazů	profesní kompetence kandidáta	osobnostní rysy, morální integrita kandidáta	hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta	strategie, chování kandidáta v kampani	program, cíle kandidáta	vztahy strany s ostatními stranami	vnitrostranické vztahy	strategie, chování strany v kampani	jiné téma
20	Eva Syková (ANO)	19	11 %	32 %	16 %	16 %	32 %	5 %		5 %	5 %
	Jiří Drahoš (KDU+Z+STAN+TOP)	18		22 %	33 %	11 %	33 %	6 %		6 %	17 %
26	Marek Hilšer (MHS)	17		12 %	35 %	18 %	18 %	12 %		6 %	18 %
	Libor Michálek (Piráti)	11		18 %	27 %	9 %	36 %	9 %		18 %	9 %
17	Ivan Pilný (ANO)	20	10 %	15 %	25 %		20 %		20 %	5 %	20 %
	Pavel Fischer (NK)	22	19 %	14 %	33 %	5 %	29 %	5 %		5 %	5 %
47	Pavel Bělobrádek (KDU-ČSL)	17	12 %	18 %	41 %		18 %	6 %	12 %		18 %
	Martin Červíček (ODS)	11	9 %	27 %	55 %		18 %	9 %			9 %
26	Vladimír Kratina (ODS)	25		24 %	56 %	4 %	16 %	4 %	4 %		
	Ladislav Jakl (SPD)	23		22 %	52 %		9 %	9 %	9 %		17 %
71	Jiří Paroubek (NK)	22		18 %	18 %	14 %	32 %	5 %			23 %
	Zdenka Němečková Crkvenjaš (NK)	14	7 %	29 %	21 %	14 %	21 %	14 %			21 %
23	Lukáš Wagenknecht (Piráti)	14	7 %	21 %	36 %		36 %	7 %			14 %

¹³ Dotaz může spadat do více tematických rámců, součet řádkových četností tedy může být vyšší než 100 %.

vol. obvod	kandidát / volební strana	počet dotazů	profesní kompetence kandidáta	osobnostní rysy, morální integrita kandidáta	hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta	strategie, chování kandidáta v kampani	program, cíle kandidáta	vztahy strany s ostatními stranami	vnitrostranické vztahy	strategie, chování strany v kampani	jiné téma
	Pavel Dungal (TOP+STAN)	19	26 %	16 %	37 %	5 %	16 %	5 %			16 %
32	Jaroslav Kubera (ODS)	17	6 %	29 %	29 %	6 %	18 %				24 %
	Terezie Holovská (SPOZ)	20	15 %	25 %	20 %	30 %	20 %				10 %
23	Hayato Okamura (KDU-ČSL)	15		7 %	47 %		40 %	20 %			7 %
	Luděk Kula (SPD)	21		10 %	38 %		48 %		5 %		10 %
44	Lucie Orgoníková (ČSSD)	27	11 %	11 %	22 %	19 %	26 %				22 %
	Daniel Herman (KDU-ČSL)	21		24 %	24 %	24 %	38 %			5 %	10 %

Dne 4. 10. 2018 byl odvysílán sestřih z odvysíláních duelů pod názvem Duel Speciál, jeho stopáž činila 23 minut. Pořad společně uváděly obě moderátorky Markéta Bidrmanová a Martina Spěváčková. V sestřihu se objevily pasáže ze všech 11 odvysíláních duelů. Pořad neměl pevnou strukturu, jedna z moderátorek jej označila za „výběr toho nejlepšího z duelů“. Klíčem pro výběr jednotlivých pasáží byla pravděpodobně především divácká atraktivita. Častěji tak byly využity duely, v nichž došlo k názorovému střetu účastníků, například duel Jaroslava Kubery a Terezie Holovské. Pořady, kde taková konfrontace scházela, například duel Lucie Orgoníkové a Daniela Hermanna, byly reprezentovány méně.

Témata Duelu Speciál byla zřejmě zvolena víceméně nahodile, byly jimi názorové střety hostů, jejich názory na fungování Senátu, předvolební hesla a podobně. Následovala pasáž, v níž bylo humornou formou reprezentováno, co kandidáti nabízejí (zkušenosti z politiky, sociální citění, profesní kompetenci). Závěr pořadu tvořil sestřih odpovědí na dotaz, zda by hosté svého soupeře podpořili ve druhém kole voleb.

Redakce TV Seznam se i v odlehčeném formátu snažila zachovat vyvážený přístup k oběma kandidátům. Pokud z úst některého z nich zaznělo vyjádření týkající se soupeře, objevila se v sestřihu i odpověď či reakce protikandidáta. Prezentace jednotlivých promluv nebyla dramaturgií sestřihu posunuta mimo původní kontext. Za mírně defavorizující považujeme pouze uvedení promluvy Ladislava Jakla, v níž popisoval svůj vztah k SPD, těmito slovy moderátorky: „Zatímco někteří kandidáti honí vodu hned na několika frontách, jako například Pavel Fischer, který kandiduje s podporou ODS, KDU-ČSL, TOP 09 a Starostů a nezávislých, jiní mají problém ztotožnit se s jednou stranou. Jako Ladislav Jakl, ten si od SPD vybral jen to, co se mu líbí.“ (15:17)

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

Kvalitativní analýza ukázala, že během duelů se senátně volební dramaturgií se moderátorky dopustily různých druhů chyb.

Opakovaně se vyskytujícími prohrškem bylo kladení sugestivně laděných dotazů, například:

- „*To je jistě to, co byste asi rozporoval?*“ (Luděk Kula, SPD, 1. 10. 2018, čas: 11:27)
- „*Podle vás, pane Jakle, neuvrhá se Česko takovýmto a priori odmítnutím do jakési mezinárodní izolace?*“ (Ladislav Jakl, SPD, 20. 9. 2018, čas: 13:56)
- „*Nespoléháte také na to, že Ostrava město je také, jak už jsem zmiňovala, levicový region, to znamená, že právě tam byste byl úspěšný?*“ (Jiří Paroubek, NK, 24. 9. 2018, čas: 21:33)
- „*I podle vás je problém migrace tím nejdůležitějším, který by Česká republika měla řešit?*“ (Hayato Okamura, 1. 10. 2018, čas: 17:39)

Problematicky lze také hodnotit situaci v duelu Ladislava Jakla (SPD) a Vladimíra Kratiny (ODS) z 20. 9., ve které moderátorka Vladimíru Kratinovi opakovaně podsouvá, aby mezi politiky, kteří využívají obavy voličů, zařadil představitele SPD (čas: 12:07 – 12:24). Daný projev moderátorky má navíc defavorizační vyznění vůči SPD:

Moderátorka: „*Vy kritizujete politiky některé, kteří podle vás využívají obavy voličů například právě z migrace. Koho konkrétně máte na mysli?*“

Vladimír Kratina (ODS): „*já si myslím, že prakticky celé spektrum používá, zneužívá určité strachy.*“

Moderátorka: „*nemyslíte tedy někoho konkrétního?*“

Vladimír Kratina (ODS): „*ne, já nerad personifikuji.*“

Moderátorka se následně sugestivně doptává: „*například pan Jakl je příkladem?*“

Vladimír Kratina, ODS: „*ne ne ne, to vůbec ne, já pana Jakla v podstatě neznám.*“

Moderátorka: „*Tomio Okamura, tedy, ze strany SPD?*“ (čas: 12:24)

V několika případech jsme také identifikovali dotazy s defavorizačním vyzněním vůči některému z kandidátů. V duelu z 2. 10. moderátorka Danielu Hermanovi adresovala nekorektní dotaz: „*(p)ane Hermane, vy jste byl ministrem i poslancem, jak bylo zmíněno. Svůj poslanecký mandát jste ovšem loni tady neobhájil, vyšoupl Vás díky preferenčním hlasům kolega Jan Čížinský. Nebyl to pro vás signál, že byste měl politický prostor vyklidit?*“ (Daniel Herman, KDU-ČSL, 2. 10. 2018, čas: 8:09). Dotaz má jednoznačně defavorizační a díky použití výrazu vyšoupl až dehonestující vyznění vůči příjemci.

V duelu z 20. 9. moderátorka Terezií Holovské (SPOZ) adresovala velmi nekorektní dotaz, který zlehčuje vážnost kandidatury respondentky, čímž ji vylučuje z okruhu ostatních (seriózních) kandidátů: „*Vy jste mi ještě nahrála na jednu otázku. Necítíte se mezi zavedenými politiky, a teď promiňte opravdu to přízvisko nebo ten termín, jako exot? Opravdu se setkávám se spoustu takových úsměvů třeba nad vaší kandidaturou.*“ (Terezie Holovská, SPOZ, 26. 9. 2018, čas: 15:08). Stejnou defavorizační rétoriku moderátorka vůči kandidátce použila i v dotazu v dřívější fázi diskuze: „*(p)aní Holovská, jak vážně máme brát Vaši kandidaturu do Senátu. Slyšeli jsme v úvodu, kam všude jste už kandidovala. Zajímá mě, jestli nebudete takovou druhou Janou Bobošíkovou, která to zkoušela opravdu ledaskde?*“ (Terezie Holovská, SPOZ, 26. 9., čas: 5:09)

Ve dvou případech jsme také identifikovali položení věcně nesprávných dotazů:

- „(p)ane Pilný, hnutí ANO v Senátu nemá zástupce, proč by tam voliči jako zástupce hnutí ANO měli dostat tentokrát právě vás?“ (Ivan Pilný, ANO, 13. 9. 2018, čas: 2:31). Respondent moderátorku vzápětí opravuje, že ANO své senátory má.
- „Pojďme k vašim kampaním. Prohlížela jsem si Váš volební web a najdeme tam třeba i tohoto vašeho podporovatele, prosím do režie o obrázek. Konkrétně je to tato Ťapka, psí slečna, musím přečíst ten text, který mně nicméně velice zaujal: „Lucie je úžasná panička. Pes Bart, mi říkal, že kdo jí nezvolí, tomu prý počůrá nohavici. Já ho fakt žeru, jak je vtipnej.“ Paní Orgoníková, na jaké voliče cílíte, že se chcete prezentovat i tímto způsobem?“ (Lucie Orgoníková, ČSSD, 2. 10. 2018, čas: 9:08). Byť respondentku dotaz pobavil, moderátorku opravuje, že se jedná o webovou stránku jejích podporovatelů, nikoliv její oficiální web.

Celkově však lze konstatovat, že popsaná zjištění mají charakter dílčích moderátorských pochybení či faulů a nedosahují četností, na základě kterých by bylo možno hovořit o systematické defavorizaci některého ze zúčastněných kandidátů.

3.2.1.1.2 Duely s komunálně-volební dramaturgií

V rámci pořadu Duel byl kromě debat s kandidáty na senátora odvysílány také 4 duely s komunálně volební dramaturgií. Tři vysílání měla charakter předvolebních duelů lídrů či členů kandidátek subjektů kandidujících v komunálních volbách do zastupitelstev vybraných měst - Prahy (debata z 11. 9.), Ústí nad Labem (27. 9.) a Jihlavy (3. 10.). 10. 10. byl odvysílán duel Bohuslava Svobody (ODS) a Jana Čížinského (Praha Sobě), který měl charakter povolební debaty zaměřené na povolební vyjednávání a sestavování nové vládnoucí koalice v Praze. Toto vysílání, které proběhlo po skončení komunálních voleb, zpracováváme pouze kvalitativně.

Tabulka č. 40: Duely s komunálně (před)volební dramaturgií a zúčastnění hosté

datum	téma	obec	zúčastněné strany a mluvčí	
11. 9. 2018	Předvolební duel	Praha	KSČM (Marta Semelová)	Zelení (Ondřej Mirovský)
27. 9. 2018		Ústí nad Labem	ANO (Petr Nedvědický)	Pro!Ústí (Martin Hausenblas)
3. 10. 2018		Jihlava	ČSSD (Vratislav Výborný)	ODS (Petr Laštovička)
10. 10. 2018	Kdo bude vládnout v Praze?	Praha	ODS (Bohuslav Svoboda)	Praha sobě (Jan Čížinský)

Z hlediska zastoupení kandidujících subjektů lze předvolební duely s představiteli stran kandidujících do zastupitelstev vybraných měst (Praha, Ústí nad Labem, Jihlava) hodnotit jako nevyvážené, protože přístup do vysílání pořadu získaly vždy pouze dva z celku všech subjektů, kandidujících do zastupitelstva daného města¹⁴. Podobně jako v případě duelů s kandidáty na senátora ani v případě předvolebních duelů s kandidáty do komunálních voleb není zřejmé, na základě jakých kritérií byl proveden výběr subjektů, jejichž zástupci získali přístup do vysílání. I v případě předvolebních debat s kandidáty do vybraných obecních zastupitelstev tak vzniká

¹⁴ Do zastupitelstva Hl. města Prahy kandidovalo celkem 29 subjektů, do zastupitelstva města Jihlava 10 subjektů, do zastupitelstva města Ústí nad Labem celkem 15 subjektů (zdroj: www.volby.cz).

podezření, že mohlo dojít ke zvýhodnění kandidátů, kterým byl umožněn přístup do vysílání, a naopak ke znevýhodnění těch, kteří ve vysílání nevystoupili.

Vůči představitelům subjektů, kteří ve třech předvolebních duelech zaměřených na komunální volby vystoupili, přistupovaly moderátorky vyváženě. Prostor, poskytnutý jednotlivým mluvčím je srovnatelný, dílčí odchylky ve stopáží promluv účastníků jednotlivých duelů nejsou významné. V rámci jednotlivých diskuzí byl všem účastníkům adresován stejný počet hlavních dotazů, dílčí rozdíly pozorujeme pouze v počtech vedlejších a doplňujících dotazů.

Z hlediska valence a zacílení dotazů nepozorujeme významné odchylky - všechny dotazy byly věcně zacílené a ve velké většině s neutrální valencí. Dílčí výskyt kritických dotazů nezakládá úvahy o odlišném přístupu moderátorek vůči některému ze zúčastněných subjektů. Podobně ani z hlediska tematického rámování zúčastněných stran nepozorujeme interpretačně zajímavé rozdíly. Všem účastníkům byly adresovány dotazy nejčastěji spadající do tematických rámců program strany či politické postoje kandidáta.

Kvalitativní analýza neukázala, že by se moderátorky dopustily vážnějších profesních chyb nebo uplatňovaly vůči zúčastněným mluvčím favorizační či defavorizační přístup.

Ojedinele se vyskytující prohrškem bylo pokládání sugestivně laděných dotazů, například: „*Pane Laštovičko, máte taky takové to heslo nebo přisvojil byste si i to Trampovo heslo „Jihlava first“?*“ (Petr Laštovička, ODS, 3. 1. 2018, ČAS: 9:13)

Tabulka č. 41: Stopáž promluv jednotlivých kandidátů a celková stopáž

obec	strana / kandidující subjekt	celková stopáž debaty s účastí kandidáta	stopáž věnovaná promluvám kandidáta	celková stopáž odpovědí na dotazy moderátora	celková stopáž promluv – vlastní iniciativa mluvčích	podíl promluv kandidáta na celkové stopáži (%)
Praha	KSČM	26 min 3 s	8 min 29 s	7 min 30 s	59 s	33 %
	Zelení	26 min 3 s	10 min 34 s	10 min 34 s	0 s	41 %
Ústí nad Labem	ANO	26 min 12 s	9 min 20 s	9 min 20 s	0 s	36 %
	Pro!Ústí	26 min 12 s	9 min 42 s	9 min 42 s	0 s	37 %
Jihlava	ČSSD	24 min 59 s	9 min 47 s	9 min 47 s	0 s	39 %
	ODS	24 min 59 s	9 min 53 s	9 min 53 s	0 s	40 %

Tabulka č. 42: Počet dotazů adresovaných kandidátům a průměrná délka odpovědi

obec	strana / kandidující subjekt	počet dotazů	podíl na celkovém počtu dotazů v diskuzi	průměrná délka odpovědi
Praha	KSČM	21	47 %	21 s
	Zelení	24	53 %	26 s

obec	strana / kandidující subjekt	počet dotazů	podíl na celkovém počtu dotazů v diskuzi	průměrná délka odpovědi
Ústí nad Labem	ANO	25	54 %	22 s
	Pro!Ústí	21	46 %	28 s
Jihlava	ČSSD	19	59 %	31 s
	ODS	13	41 %	46 s

Tabulka č. 43: Typ dotazů

obec	strana / kandidující subjekt	hlavní dotaz (%)	vedlejší dotaz (%)	doplňovací dotaz (%)	hlavní dotaz (počet)	vedlejší dotaz (počet)	doplňovací dotaz (počet)	celkem dotazů
Praha	KSČM	24 %	29 %	48 %	5	6	10	21
	Zelení	21 %	58 %	21 %	5	14	5	24
Ústí nad Labem	ANO	24 %	36 %	40 %	6	9	10	25
	Pro!Ústí	33 %	24 %	43 %	7	5	9	21
Jihlava	ČSSD	32 %	42 %	26 %	6	8	5	19
	ODS	54 %	23 %	23 %	7	3	3	13

Tabulka č. 44: Valence dotazů

obec	strana / kandidující subjekt	neutrální dotaz (%)	vstřícný dotaz (%)	kritický dotaz (%)	neutrální dotaz (počet)	vstřícný dotaz (počet)	kritický dotaz (počet)	celkem dotazů
Praha	KSČM	95 %		5 %	20		1	20
	Zelení	92 %		8 %	22		2	22
Ústí nad Labem	ANO	92 %		8 %	23		2	23
	Pro!Ústí	100 %			21			21
Jihlava	ČSSD	95 %		5 %	18		1	18
	ODS	100 %			13			13

Tabulka č. 45: Zacílení dotazů

obec	strana / kandidující subjekt	ad hominem (%)	ad rem (%)	ad hominem (počet)	ad rem (počet)	celkem dotazů
Praha	KSČM		100 %		21	21
	Zelení		100 %		24	24
Ústí nad Labem	ANO		100 %		25	25
	Pro!Ústí		100 %		21	21

obec	strana / kandidující subjekt	ad hominem (%)	ad rem (%)	ad hominem (počet)	ad rem (počet)	celkem dotazů
Jihlava	ČSSD		100 %		19	19
	ODS		100 %		13	13

Tabulka č. 46: Tematické rámce dotazů

obec	strana / kandidující subjekt	počet dotazů	profesní kompetence kandidáta	osobnostní rysy, morální integrita kandidáta	hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta	program, cíle kandidáta	vztahy strany s ostatními stranami	vnitrostranické vztahy	strategie, chování strany v kampani	jiné téma
Praha	KSČM	21	5 %	5 %	52 %	38 %		5 %	10 %	
	Zelení	24	8 %	8 %	50 %	33 %	8 %			4 %
Ústí nad Labem	ANO	25			40 %	36 %	4 %	20 %		4 %
	Pro!Ústí	21			24 %	52 %	24 %			
Jihlava	ČSSD	19	5 %	5 %	37 %	26 %	21 %		5 %	5 %
	ODS	13	8 %	8 %	38 %	23 %	15 %		15 %	8 %

3.2.1.2 Debata s kandidáty na pražského primátora

Pořad V centru je interaktivní talkshow televize Seznam, do které si moderátoři zvou vždy jednoho hosta. TV Seznam odvysílala 8. 9. 2018 speciální vydání tohoto pořadu - předvolební debatu s kandidáty na primátora hlavního města Prahy, která je předmětem této analýzy. Debata byla vysílána za účasti publika, moderovali ji Jindřich Šídlo a Jan Rubeš. Stopáž debaty činila 86 minut.

Do debaty byli pozváni lídři šesti subjektů kandidujících ve volbách do zastupitelstva města Prahy - ANO, ČSSD, ODS, Prahy sobě, Pirátů a Spojených sil pro Prahu. Kritéria pro výběr subjektů do vysílání nebyla ani v tomto případě blíže specifikována. Z hlediska struktury zastoupených subjektů tak opět vzniká podezření, že v rámci určeného vysílání nebyl subjektům kandidujícím v komunálních volbách do zastupitelstva města Prahy umožněn srovnatelný přístup do vysílání.

Tabulka č. 47: Datum vysílání pořadu a zúčastněné strany

datum	počet zúčastněných subjektů	zúčastněné strany a jejich představitelé
8. 9. 2018	6	Petr Stuchlík (ANO)
		Jakub Landovský (ČSSD)

datum	počet zúčastněných subjektů	zúčastněné strany a jejich představitelé
		Bohuslav Svoboda (ODS)
		Zdeněk Hřib (Piráti)
		Jan Čížinský (Praha Sobě)
		Jiří Pospíšil (Spojené síly pro Prahu)

Debata byla koncipována tak, že kromě zodpovídání dotazů moderátoři připouštěli i další vystoupení mluvčích, která nebyla reakcí na dotaz moderátora – formou dodatečných vyjádření po přihlášení se o slovo, v omezené míře také prostřednictvím spontánních promluv. V závěrečné části debaty moderátoři hostům reprodukovali vybrané divácké dotazy, které diváci měli možnost v průběhu vysílání zasílat účastníkům prostřednictvím sítě twitter. Z diváckých dotazů byly vybrány čtyři dotazy neadresné, určené všem kandidátům, každému z hostů byl navíc položen také jeden divácký dotaz, určený pouze danému mluvčímu. Kritéria výběru dotazů nebyla blíže specifikována, předpokládáme však, že dotazy prošly editoriaální selekcí, proto s nimi pracujeme jako s moderátorskými dotazy.

Data o celkovém počtu moderátorských dotazů ukazují, že moderátoři se na zúčastněné subjekty obraceli nestejnou měrou. Nejvíce dotazů mířilo na představitele hnutí ANO (celkem 31 dotazů, 23 % z celku všech dotazů v debatě), naopak nejméně dotazů obdržel Jiří Pospíšil reprezentující Spojené síly pro Prahu (celkem 17 dotazů, 16 % z celku všech dotazů). U tohoto mluvčího však moderátoři také připustili nejvyšší počet dodatečných vyjádření po udělení slova či spontánních promluv (6 promluv tohoto typu).

Odchylky v distribuci moderátorských dotazů se pak promítají do prostoru, který účastníci debaty získali k vyjádření. Kandidát ANO, který obdržel nejvyšší počet dotazů a získal i prostor pro další vyjádření mimo zodpovídání moderátorských dotazů, vykazuje největší souhrnnou délku promluv – celkem 12 minut a 44 sekund. Větší prostor, který představitel této strany získal, tak lze chápat jako pochybení moderátorů debaty, kteří se na něj prostřednictvím dotazů obraceli ve větší míře než na ostatní účastníky debaty.

Nejmenší prostor v debatě pak získal subjekt Praha Sobě se souhrnnou délkou promluv 6 minut a 56 sekund. Zástupce této strany obdržel srovnatelný počet dotazů jako ostatní účastníci debaty (21 dotazů, ovšem výrazně méně než u ANO) průměrná délka odpovědi kandidáta této strany dosahuje nízké hodnoty (16 sekund). Nízkou souhrnnou stopáž promluv tak lze interpretovat úspornějším komunikačním stylem mluvčího této strany a nechápeme ji jako důsledek dotazovacích ne/aktivit moderátorů vůči tomuto subjektu.

Tabulka č. 48: Stopáž promluv zástupců kandidujících subjektů a celková stopáž

strana/kandidující subjekt	celková stopáž promluv kandidáta	celková stopáž odpovědí na dotazy moderátora	celková stopáž promluv – vlastní iniciativa mluvčích	podíl všech promluv kandidáta na celkové stopáži (%)
ANO	12 min 44 s	11 min 17 s	1 min 27 s	15 %

strana/kandidující subjekt	celková stopáž promluv kandidáta	celková stopáž odpovědi na dotazy moderátora	celková stopáž promluv – vlastní iniciativa mluvčích	podíl všech promluv kandidáta na celkové stopáži (%)
ČSSD	7 min 58 s	6 min 26 s	1 min 32 s	9 %
ODS	8 min 18 s	7 min 32 s	46 s	10 %
Piráti	10 min 56 s	9 min 34 s	1 min 22 s	13 %
Praha Sobě	6 min 56 s	5 min 31 s	1 min 25 s	8 %
Spojené síly pro Prahu	9 min 26 s	7 min 21 s	2 min 5 s	11 %

Pozn. Celková stopáž pořadu činila 1 h 26 min 8 s

Tabulka č. 49: Počet, charakter a průměrná délka promluv

strana / kandidující subjekt	odpovědi na moderátorské dotazy			spont. vystoupení, která nejsou reakcí na dotaz moderátora	
	počet	podíl na celkovém počtu dotazů v diskuzi	průměrná délka odpovědi	počet	průměrná délka promluv
ANO	31	23 %	22 s	5	17 s
ČSSD	24	18 %	16 s	5	18 s
ODS	18	14 %	25 s	2	23 s
Piráti	21	16 %	27 s	3	27 s
Praha Sobě	21	16 %	16 s	3	28 s
Spojené síly pro Prahu	17	13 %	26 s	6	21 s

Z hlediska struktury a povahy moderátorských dotazů lze debatu označit za vyváženou. Všichni účastníci obdrželi srovnatelný počet hlavních dotazů, měli tedy srovnatelnou možnost vyjádřit se k diskutovaným tématům. Jak ilustruje tabulka níže, zmíněný vyšší počet dotazů adresovaný představiteli hnutí ANO je sycen zejména doplňovacími dotazy, které, podobně jako například u ČSSD, indikují snahu moderátorů přimět zástupce těchto stran k upřesnění či větší konkretizaci předchozích odpovědí. Analýza samotných odpovědí mluvčích těchto dvou nejvíce dotazovaných subjektů, ale hovoří jednoznačně o potřebě doplňovat projev pánu Stuchlíka a Landovského dalšími dotazy. Jinými slovy, moderace vědomě či nevědomě otevírala oběma mluvčím širší prostor než ostatním diskutujícím. Tento rozdíl nestírá ani vyšší počet kritických dotazů položených kandidátovi hnutí ANO.

Tabulka č. 50: Typy dotazů

strana/kandidující subjekt	hlavní dotaz (%)	vedlejší dotaz (%)	doplňovací dotaz (%)	hlavní dotaz (počet)	vedlejší dotaz (počet)	doplňovací dotaz (počet)	celkem dotazů
ANO	26 %	13 %	61 %	8	4	19	31
ČSSD	33 %	17 %	50 %	8	4	12	24
ODS	44 %	33 %	22 %	8	6	4	18
Piráti	43 %	14 %	43 %	9	3	9	21
Praha Sobě	38 %	24 %	38 %	8	5	8	21

strana/kandidující subjekt	hlavní dotaz (%)	vedlejší dotaz (%)	doplňovací dotaz (%)	hlavní dotaz (počet)	vedlejší dotaz (počet)	doplňovací dotaz (počet)	celkem dotazů
Spojené síly pro Prahu	47 %	29 %	24 %	8	5	4	17

Z hlediska valence a zacílení dotazů u všech mluvčích převládají neutrální dotazy z věcným zaměřením (ad rem). Podíly kritických dotazů či počty osobně laděných ofenzivních dotazů (ad hominem) nedosahují hodnot, které by indikovaly odlišný přístup moderátorů k některému z kandidátů. Ad hominem dotazům adresovaným představitelům ANO a ČSSD¹⁵ se detailněji věnujeme v kvalitativní části analýzy.

Tabulka č. 51: Valence dotazů

strana/kandidující subjekt	neutrální dotaz (%)	vstřícný dotaz (%)	kritický dotaz (%)	neutrální dotaz (počet)	vstřícný dotaz (počet)	kritický dotaz (počet)	celkem dotazů
ANO	81 %		19 %	25		6	31
ČSSD	88 %		13 %	21		3	24
ODS	83 %		17 %	15		3	18
Piráti	90 %		10 %	19		2	21
Praha Sobě	95 %		5 %	20		1	21
Spojené síly pro Prahu	88 %		12 %	15		2	17

Tabulka č. 52: Zacílení dotazů

strana/kandidující subjekt	ad hominem (%)	ad rem (%)	ad hominem (počet)	ad rem (počet)	celkem dotazů
ANO	3 %	97 %	1	30	31
ČSSD	4 %	96 %	1	23	24
ODS		100 %		18	18
Piráti		100 %		21	21
Praha Sobě		100 %		21	21
Spojené síly pro Prahu		100 %		17	17

Tematická analýza dotazů ukazuje, že moderátoři všem hostům pokládali nejčastěji dotazy zaměřené na program strany. Dílčí odchylky v tematickém rámování jednotlivých mluvčích považujeme za vysvětlitelné politicko-biografickými specifiky kandidátů, které moderátoři

¹⁵ „Promiňte, ale není fér říct voličům, že se stejně v říjnu stanete ministrem zahraničních věcí, a že prostě na práci v zastupitelstvu, nebo případně na práci primátora, prostě nebudete mít čas?“ (Jakub Landovský, ČSSD, 8. 9. 2018, čas: 7:34)

„Jaké vztahy máte s panem Nacherem? Není to trochu úsměvné, když on bojoval většinu svého života proti lidem, jako jste Vy? Necítíte se, že jste vydělal velké peníze na neštěstí těch, které nyní chcete získat jako své voliče?“ (divácký dotaz, Petr Stuchlík, ANO, 8. 9. 2018, čas: 1:20:31)

reflektovali při formulaci dotazů, i vlastními přechozími odpověďmi samotných mluvčích, a nepovažujeme je za projev nevyváženosti.

Tabulka č. 53: Tematické rámce dotazů

strana / kandidující subjekt	profesní kompetence kandidáta	osobnostní rysy, morální integritu kandidáta	hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta	strategie, chování kandidáta v kampani	program strany	vztahy strany s ostatními stranami	vnitrostraničné vztahy	strategie, chování strany v kampani	jiné téma	počet dotazů
ANO	6 %	10 %	3 %		55 %	3 %	19 %		19 %	31
ČSSD	13 %	4 %	8 %		38 %	4 %	13 %		29 %	24
ODS		17 %	17 %		39 %	11 %			22 %	18
Piráti	5 %		5 %		57 %	5 %			29 %	21
Praha Sobě	20 %		10 %		43 %	10 %			19 %	21
Spojené síly pro Prahu	12 %		6 %		53 %	6 %			24 %	17

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

Za problematickou lze považovat skutečnost, že v úvodu vysílání nezazněla informace o tom, podle jakého kritéria byl proveden výběr stran pozvaných k účasti v debatě. Neobjasnění klíče či kritérií relevance pro výběr stran mohlo vyvolávat dojem, že zúčastněné strany představují celek kandidujících subjektů a nadcházející volby jsou o výběru některé ze zúčastněných stran.

Samotná debata byla vedena převážně korektním způsobem. V rámci méně formálního způsobu moderace však moderátoři opakovaně na výroky účastníků reagovali ironickými či zesměšňujícími komentáři a poznámkami, typu:

- „To je nějaká definice, že Piráti jsou důvěryhodní sami od sebe? To spadlo z nebe..?“ (J. Šídlo, Piráti, čas: 1:19:20)
- „Když jede člověk kolem vašich billboardů, tak na konci má chuť zahodit peněženku, já ji nepotřebuji, všechno je zadarmo.“ (J. Rubeš, ČSSD, 1:18:50)
- „Takže je třeba regulovat trdelník a s ním odejdou i turisté?“ (J. Rubeš, ANO, 54:10)
- „Mě by zajímalo, máte dojem, že se na Praze nějak za poslední 4 roky projevilo, že ji řídila parta profíků na magistrátu?“ (J. Šídlo, ANO, čas: 50:10)
- B. Svoboda (ODS): „(m)usíme dosáhnout toho, aby z průměrné doby, kterou tady tráví turista, která je 2,7 dne, aby se trochu zvýšila, protože turista, který je déle, není ten, který se jednou opije a odjede..“ Moderátor mu vstupuje do řeči slovy: „opije se třikrát.“ (J. Šídlo, čas: 59:48).

Jakkoliv lze takové výroky považovat za dílčí narušení nestrannosti moderátora, ironické či zesměšňující výroky byly adresovány různým mluvčím, nepovažujeme je tedy za výraz cílené snahy o defavorizaci konkrétního mluvčího či mluvčích.

Za moderátorský *faul* s defavorizačním účinkem vůči respondentovi pak lze označit dotaz Jindřicha Šídla Jakubovi Landovskému (ČSSD): „(p)romiňte, ale není fér říct voličům, že se stejně v říjnu stanete ministrem zahraničních věcí a že na práci v zastupitelstvu, nebo případně na práci primátora, prostě nebudete mít čas?“ (čas: 7:34) Dotaz nepodloženě implikuje, že kandidát ČSSD není vážným zájemcem o post primátora, protože po volbách získá post ministra zahraničních věcí, přičemž tuto nepodloženou informaci posouvá do morální roviny, respektive implikuje určitou nepoctivost v jednání respondenta.

Podobně za defavorizační lze označit i dotaz adresovaný představiteli hnutí ANO, vystavěný na informaci, že ANO v minulých komunálních volbách v Praze nemělo žádný program: „(o)ceňuji, že hnutí ANO má program, protože teď nebylo možné vás chytat na nedodržování programu, protože v minulých volbách jste žádný neměli. Tak tohle jistě krok dopředu.“ (J. Šídlo, ANO, čas: 47:23). Defavorizační účinek měl i divácký dotaz adresovaný Petru Stuchlíkovi, který rámoval respondentovy podnikatelské aktivity v oblasti financí a poskytování půjček jako *vydělávání na neštěstí jiných*: „Jaké vztahy máte s panem Nacherem? Není to trochu úsměvné, když on bojoval většinu svého života proti lidem, jako jste Vy? Necítíte se, že jste vydělal velké peníze na neštěstí těch, které nyní chcete získat jako své voliče?“ (čas: 1:20:31)

I přes výše uvedené však celkově můžeme říci, že popsaná pochybení a *fauly* nedosahují četnosti, na základě kterých by bylo možno usuzovat na de/favorizační tendence moderátorů vůči některému či některým ze zúčastněných subjektů.

3.2.2 Ostatní diskuzní pořady TV Seznam

3.2.2.1 Výzva

Pořad Výzva má charakter profilového interview moderátorky či moderátora s jedním hostem. Stopáž jednotlivých vysílání činí přibližně 27 minut. Analyzovali jsme následující vybraná vysílání pořadu: 9. 9. 2018 (7:30), 20. 9. 2018 (11:30), 25. 9. 2018 (11:30), 26. 9. 2018 (17:00), 2. 10. 2018 (v 10:00 a ve 21:30), 4. 10. 2018 (21:30).

Pořad Výzva neměl ve sledovaném období jednotnou dramaturgii. První rozhovor z 9. 9. 2018 byl veden s poslankyní ČPS a tematizoval běžnou zpravodajskou agendu na celostátní úrovni. Hostem druhého rozhovoru z 20. 9. 2018 byl Jiří Kylar, který sice kandidoval do obecního zastupitelstva, nicméně rozhovor s ním se týkal pouze sexuálního zneužívání v církvi, jehož byl host v mládí obětí. Téma voleb ani reprezentace žádného kandidujícího subjektu se v rozhovoru neobjevily, dále proto s tímto vysíláním nepracujeme.

V Duelu z 25. 9. 2018 moderátor Jiří Kubík informoval, že na TV Seznam začíná série předvolebních rozhovorů. Klíč pro výběr hostů byl pouze naznačen v rozhovoru se starostou Mariánských lázní Martinem Kalinou z České pirátské strany¹⁶, v ostatních rozhovorech důvod pro pozvání hosta zmíněn nebyl. Vzhledem k tomu, o jaké osobnosti se jednalo, se lze domnívat, že motivem pro výběr většiny respondentů byl určitý nadregionální přesah jejich kandidatury v komunálních volbách, případně jejich dosavadního politického působení.¹⁷

Tabulka č. 54: Hosté v jednotlivých vysíláních pořadu

datum	jméno hosta	strana	kandidatura ve volbách do ZO 2018
9. 9. 2018	Olga Richterová	Piráti	ne
25. 9. 2018	Drahomíra Miklošová	ODS	ano
26. 9. 2018	Svatopluk Bartík	Žít Brno	ne
2. 10. 2018	Martin Kalina	Piráti	ano
2. 10. 2018	Martin Zrzavecký	ČSSD	ano
4. 10. 2018	Martin Charvát	ANO	ano

Základní kvantitativní charakteristiky jednotlivých rozhovorů ukazují, že délka promluv jednotlivých hostů byla navzájem srovnatelná. Z celkové stopáže pořadů jejich promluvy činily 60 – 80 %.

Tabulka č. 55: Stopáž promluv hostů a celková stopáž

¹⁶ „Nicméně Mariánské lázně jsou zajímavé tím, že vy jste jako Piráti získali už tehdy ... jste vyhráli ve volbách před čtyřmi lety a máte tam jako v jediném městě v České republice starostu a místostarostu. Proto jsme vás taky pozvali.“ (0:47)

¹⁷ Drahomíra Miklošová byla starostkou obce oceněné Radou Evropy za úspěšnou integraci Romů, Svatoopluk Bartík byl představitelem úspěšného lokálního politického hnutí a autorem kontroverzního výroku o vážné nemoci prezidenta Zemana, Martin Kalina byl jediným starostou zvoleným v roce 2014 za Českou pirátskou stranu, navíc třetím představitelem této strany na postu starosty v jednom volebním období. Plzeňský primátor Martin Zrzavecký byl uvnitř ČSSD výrazným představitelem názoru, že strana nemá vstupovat do vlády s hnutím ANO.

host	celková stopáž pořadu	stopáž promluvy hosta	podíl promluvy hosta na celkové stopáži (%)
Drahomíra Miklošová (ODS)	26 min 42 s	19 min 9 s	72 %
Martin Charvát (ANO)	26 min 45 s	20 min 12 s	76 %
Martin Kalina (Piráti)	25 min 54 s	15 min 39 s	60 %
Martin Zrzavecký (ČSSD)	25 min 44 s	19 min 50 s	77 %
Olga Richterová (Piráti)	26 min 20 s	18 min 22 s	70 %
Svatopluk Bartík (Žít Brno)	23 min 13 s	18 min 4 s	69 %

Obdobný byl i počet dotazů, který hosté obdrželi (33 – 44 dotazů) a průměrná stopáž jejich odpovědí 21 – 36 sekund.

Tabulka č. 56: Počet dotazů adresovaných hostům a průměrná délka odpovědi

host	dotazy adresované kandidátovi	průměrná délka odpovědi
Drahomíra Miklošová (ODS)	38	30 s
Martin Charvát (ANO)	40	30 s
Martin Kalina (Piráti)	44	21 s
Martin Zrzavecký (ČSSD)	33	36 s
Olga Richterová (Piráti)	34	32 s
Svatopluk Bartík (Žít Brno)	39	28 s

Typy dotazů, které byly respondentům položeny, se v jednotlivých rozhovorech lišily. Tyto rozdíly ovšem považujeme za vysvětlitelné rozdílným charakterem a dynamikou analyzovaných interview.

Tabulka č. 57: Typy dotazů

	hlavní dotaz	vedlejší dotaz	doplňovací dotaz	počet dotazů
Drahomíra Miklošová (ODS)	24 %	40 %	37 %	38
Martin Charvát (ANO)	28 %	35 %	38 %	40
Martin Kalina (Piráti)	30 %	43 %	27 %	44
Martin Zrzavecký (ČSSD)	15 %	42 %	42 %	33
Olga Richterová (Piráti)	18 %	47 %	35 %	34
Svatopluk Bartík (Žít Brno)	36 %	33 %	31 %	39

Analýza valence dotazů naznačuje, že z řady ostatních interview se do jisté míry vymyká rozhovor s Drahomírou Miklošovou z ODS. Pouze v tomto rozhovoru se objevily vstřícné dotazy, tvořily celkem 11 % z celkového počtu položených otázek (v absolutním vyjádření 4 dotazy).

Tabulka č. 58: Valence dotazů

	neutrální dotaz	vstřícný dotaz	kritický dotaz	počet dotazů
Drahomíra Miklošová (ODS)	90 %	11 %		38
Martin Charvát (ANO)	98 %		3 %	40
Martin Kalina (Piráti)	100 %			44
Martin Zrzavecký (ČSSD)	97 %		3 %	33
Olga Richterová (Piráti)	94 %		6 %	34
Svatopluk Bartík (Žít Brno)	97 %		3 %	39

Všechny dotazy, položené ve sledovaných vysíláních pořadu Výzva, měly věcný zjišťovací charakter, dotazy typu ad hominem jsme nezaznamenali.

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

V porovnání s ostatními rozhovory je v případě interview se starostkou Obrnic patrná vstřícnost moderátora k hostovi. Moderátor neklade kritické a nepříjemné otázky, hovoří spíše o pozitivích a v případě negativ tato nespojuje přímo s osobou hosta. Tento trend ostatně potvrzuje i 11 % vstřícných dotazů, identifikovaných kvantitativní analýzou. Ačkoliv je respondentka představena jako politička ODS, nedomníváme se, že by vstřícný přístup moderátora mohl znamenat narušení vyváženého přístupu ke kandidujícím subjektům. Respondentka kandiduje pouze na post řadové členky zastupitelstva malé obce, obsahovou agendu vstřícných dotazů tvoří úspěchy starostky a jí vedené obce v různých oblastech (dobrý výsledek ODS v místních komunálních volbách, ocenění Rady Evropy za integraci Romů, úspěchy při získávání dotací).¹⁸

Ve vysílání z 2. 10. 2018 moderátor naznačuje možnou naivitu starosty Mariánských Lázní Martina Kaliny vzhledem k realitě komunální politiky a skutečným motivům jejích aktérů. „Mě by zajímalo, kde to žijete, že jde všem o tu dobře odvedenou práci?“ (12:25)

3.2.3 Diskuzní pořady TV Seznam: shrnutí

Televize Seznam v rámci určeného vysílání odvysílala několik debat s předvolební dramaturgií.

¹⁸ Vstřícné dotazy, které moderátor položil D. Miklošové:

„Vy jste byla dlouhá léta starostkou obce Obrnice na Mostecku. Nejen, byla jste i místostarostkou, teďko jste v posledních letech zastupitelkou Ústeckého kraje za ODS. Nicméně abych se vrátil k těm Obrnicím, protože tam jste v minulých komunálních volbách získala, resp. vy a ODS 53 % hlasů A mě by zajímalo, jak jste to na tradičním rudém severu dokázali?“

„Mě by zajímalo v tom roce 2013, když jste dostávali tu cenu Rady Evropy za integraci Romů jako první česká obec, tak co tehdy se vám jako Obrnicím povedlo udělat a prosadit, že si toho Rada Evropy všimla?“

„Takže jste na to do jisté míry pyšná [na pozitivní změny ve vzhledu obce].“

„Předpokládám, že za těch 140 miliónů - vy říkáte, že to bylo tedy ještě víc - tak ta obec vzkvétala nebo jakoby musí to na ní být, předpokládám, vidět.“

V rámci debat zaměřených na komunální volby byla v pořadu *V centru* odvysílána předvolební debata s kandidáty na pražského primátora, které se zúčastnili lídři šesti stran kandidujících do zastupitelstva města Prahy (ANO, ČSSD, ODS, Piráti, Praha Sobě, Spojené síly pro Prahu).

V pořadu *Duel* byly dále odvysílány tři předvolební duely s představiteli vždy dvou stran kandidujících v komunálních volbách do zastupitelstev vybraných měst – Prahy (duel zástupců KSČM a Zelených), Ústí nad Labem (ANO, Pro!Ústí) a Jihlavy (ČSSD, ODS).

V pořadu *Duel* bylo v období před 1. kolem senátních voleb dále odvysíláno 10 předvolebních debat dvojic senátních kandidátů kandidujících ve vybraných senátních obvodech.

Kritéria pro zvaní hostů do předvolebních diskuzí zaměřených na komunální i senátní volby nebyla ve vysílání blíže specifikována. V případě komunálně-předvolebních debat je přitom zřejmé, že ve městech, kterým se předvolební debaty věnovaly, kandidoval větší počet stran a hnutí, než jaký vystoupil ve vysílání¹⁹. Stejný problém vyvstává i u předvolebních duelů senátních kandidátů, kde ve všech obvodech, kterým se duely věnovaly, kandidovalo v 1. kole senátních voleb od 6 do 16 kandidátů²⁰, přičemž přístup do vysílání diskuze pro daný senátní obvod získali jen dva, případně čtyři kandidáti (v případě volebních obvodů 23 a 26 proběhly dva duely). Z hlediska zastoupení kandidujících subjektů tak lze jak komunální, tak senátní předvolební diskuze označit za nevyvážené, protože přístup do vysílání byl umožněn pouze některým účastníkům voleb.

Ve vztahu k zúčastněným subjektům kvantitativní analýza předvolebních debat odhalila pouze dílčí pochybení. Z hlediska poskytnutých stopáží promluv jsme zaznamenali nerovnoměrnou distribuci prostoru k vyjádření v duelu kandidátů na senátora Marka Hilšera (MHS) a Libora Michálka (Piráti) z 12. 9., ve kterém Marek Hilšer hovořil o 3 minuty a 20 sekund déle než jeho protikandidát. Podobně v debatě s kandidáty na pražského primátora získal představitel ANO ve srovnání s ostatními účastníky větší prostor pro prezentaci svých názorů (souhrnně 12 minut a 44 sekund). Rozdíl v poskytnutém prostoru v obou případech interpretujeme jako důsledek dotazovacích aktivit moderátorů, kteří uvedeným mluvčím adresovali větší počet dotazů, čímž zvýšili jejich „viditelnost“ v debatách. Další data z kvantitativní ani zjištění z kvalitativní analýzy však neukazují, že by rozdíly v poskytnutém prostoru byly výrazem záměrné favorizace daných mluvčích ze strany moderátorů daných debat.

Kvalitativní analýza předvolebních diskuzí odhalila výskyt různých profesních chyb moderátorů. Zaznamenali jsme sugestivně laděné dotazy, věcné nepřesnosti při formulaci dotazů, ironické a zesměšňující komentáře moderátorů i dotazy s defavorizačním vyzněním vůči respondentům. Popsaná pochybení a fauly nedosahují intenzity ani četnosti, na základě kterých by bylo možno usuzovat na zjevné či systematické de/favorizační tendence moderátorů vůči některému či některým ze zúčastněných subjektů. V celku analyzovaného vysílání tedy tato pochybení nelze považovat za porušení nestranného informování diváků.

V diskuzním pořadu *Výzva* jsme konstatovali absenci jasně artikulovaných pravidel pro zvaní hostů v předvolebním období. Nahodilý výběr účastníků, z nichž většinu představovali

¹⁹ Do zastupitelstva Hl. města Prahy kandidovalo celkem 29 subjektů, do zastupitelstva města Jihlava 10 subjektů, do zastupitelstva města Ústí nad Labem celkem 15 subjektů (zdroj: www.volby.cz).

²⁰ Zdroj: www.volby.cz

kandidáti v komunálních volbách, nutně vedl k narušení vyváženého přístupu ke kandidujícím subjektům.

Netransparentní způsob výběru účastníků předvolebních diskuzí společně s výslednou nerovnováhou v zastoupení kandidujících subjektů a nahodilý výběr hostů diskuzního pořadu Výzva lze chápat jako možné porušení zásad objektivit a vyváženosti dle § 31 odst. 2 a 3 zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání.

4. HLAVNÍ ZÁVĚRY

Cílem analýzy bylo odpovědět na otázku, zda vybrané pořady TV Seznam respektovaly ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání. Výše uvedená analýza poskytuje datové podklady a východiska, která by měla posloužit RRTV k rozhodnutí, zda předvolební vysílání jako celek, i v rámci jednotlivých pořadů, dodržovalo zásady objektivního a vyváženého informování.

Dle zadání měla analýza poskytnout odpovědi na tři základní okruhy otázek:

- I. Byly z pohledu frekvenční analýzy reprezentovány kandidující subjekty vyváženě?
- II. Jsou výsledné obrazy politických stran, respektive jejich představitelů výsledkem objektivní, vyvážené a nestranné editoriační praxe?
- III. Do jakých interpretačních rámců vkládaly stanice, programy a pořady kandidující subjekty, a to zvláště v optice jejich de/favorizace?
 - III.1. Jakým způsobem reprezentovaly sledované zpravodajské a publicistické pořady kandidující subjekty, respektive docházelo v kvalitativní rovině k poškozování a nebo naopak podpoře jejich mediálního obrazu.
 - III.2. V čem spočívala kvalitativní dimenze případné de/favorizace kandidujících subjektů?
 - III.3 Jaké atributy kandidujících subjektů zvýznamňovala analyzovaná média, pokud bylo možné hovořit o jejich de/favorizaci?

Ve zpravodajské relaci Večerní zprávy byla agenda voleb do zastupitelstev obcí pokryta velmi intenzivně. Pozornost věnovaná senátním volbám byla výrazně menší. V běžných vysíláních pořadu Duel bylo pokrytí agendy obou typů voleb minimální. Kvantitativní reprezentace kandidujících subjektů vyznívá výrazně ve prospěch hnutí ANO, projevuje se ovšem především v příspěvcích věnovaných mimovolební agendě, kde tento rozdíl pokládáme za vysvětlitelný „agendovností“ dominantního vládního subjektu.

Kvalitativní analýza identifikovala pouze dílčí a méně významná pochybení v oblasti profesionální připravenosti redaktorů a moderátorů, využívání sugestivních a nedostatečně zdrojovaných formulací a otázek. Tyto chyby ovšem neměly systematický charakter ani takovou četnost výskytu, abychom je mohli označit za narušení mediálního obrazu některého z kandidujících subjektů.

Za hlavní problém analyzovaných publicistických i diskuzních pořadů TV Seznam považujeme způsob výběru jejich účastníků. Kritéria pro volbu hostů nejsou specifikována, zejména v diskuzních pořadech s předvolební dramaturgií opakovaně vzniká mezi kandidujícími subjekty nerovnováha v přístupu do vysílání. Tuto praxi pokládáme za možné porušení zásad objektivnosti a vyváženosti dle zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání.

5. LITERATURA

- Abercrombie, N., Hill, S. & Turner, B. (1980) *The Dominant Ideology Thesis*. London: Georg Allen and Unwin.
- Bacher, J. (2002) *Cluster Analysis*. Norimberk: University Erlangen-Nuremberg. (online) Cit. 28. 4. 2013. Dostupné z: <http://www.clusteranalyse.net/sonstiges/zaspringseminar2002/lecturenotes.pdf>.
- Bateson, G. (1954) 'A Theory of Play and Fantasy' in K. Salen & E. Zimmerman (Eds.) *The Game Design Reader*, (pp. 314-328). Cambridge, London: The MIT Press.
- Benoit, W.L. (2007) *Communication in Political Campaigns*. New York: Peter Lang.
- Benoit, W.L. & Airne, D. (2005) 'A Functional Analysis of American Vice Presidential Debates', *Argumentation and Advocacy* 41: 225-236.
- Benoit, W.L. & Harthcock, A. (1999) 'Functions of the Great Debates: Acclaims, Attacks, and Defenses in the 1960 Presidential Debates', *Communication Monographs* 66: 341-357.
- Benoit, W.L. & Klyukovski, A.A. (2006) 'A Functional Analysis of 2004 Ukrainian Presidential Debates', *Argumentation* 20: 209-225.
- Benoit, W.L. & Sheafer, T. (2006) 'Functional Theory and Political Discourse: Televised Debates in Israel and the United States', *Journalism & Mass Communication Quarterly* 83(2): 281-297.
- Benoit, W.L., Wen, W.-C., & Yu, T.-H. (2007) 'A Functional Analysis of 2004 Taiwanese Political Debates', *Asian Journal of Communication* 17(1): 24-39.
- Carragee KM (1993) A critical evaluation of debates examining the media hegemony thesis.
- Clayman, S. & Heritage, J. (2002) *The news interview: journalists and public figures on the air*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Dayan, D. & Katz, E. (1992) *Media events: The Live Broadcasting of History*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
- Ekron Z (2008) A critical and functional analysis of the mirror metaphor with reference to the media's responsibility towards society. *Global Media Journal-African Edition* 2(1): 80-87.
- Entman, R. M. (1989) *Democracy without citizens: Media and the decay of American politics*. Oxford University Press on Demand.
- Entman, R. M. (1993) 'Framing: Toward clarification of a fractured paradigm', *Journal of Communication* 43 (4): 51 - 58.
- Focus (2013) Analýza předvolebního vysílání – parlamentní volby.
- Focus (2014) Analýza předvolebního vysílání – volby do EP.
- Focus (2015) Analýza předvolebního vysílání – volby do obecních zastupitelstev a do senátu.
- Focus (2016) Mediální reprezentace ukrajinské krize - analýza objektivit a vyváženosti vybraných pořadů odvysílaných ČRo v období od 1. 1. do 30. 10. 2015
- Focus (2017) Analýza vysílání ČRo k senátním a krajským volbám 2016 - analýza objektivit a vyváženosti vybraných pořadů ČRo věnovaných senátním a krajským volbám 2016.
- Foster, S. (2010) *Political communication*. Edinburg University Press. 72
- Freedman P and Goldstein K (1999) Measuring media exposure and the effects of negative campaign ads. *American Journal of Political Science* 43(4):1189-1208.
- James J. Gibson: *The ecological approach to visual perception*. Boston: Houghton Mifflin, 1979,

- Gitlin, T. (2003) *The Whole World is Watching: Mass Media in the Making and Unmaking of the New Left*. Berkeley: University of California Press.
- Goffman, E. (1974) *Frame analysis*. Lebanon, NH: University Press of New England.
- Graber, D. A. (1984) *Processing the News: How People Tame the Information Tide*. New York: Longman.
- Groeling T (2013) Media bias by the numbers: challenges and opportunities in the empirical study of partisan news. *Annual Review of Political Science* 16: 129–151.
- Haug, M., Koppang, H. & Svennevig, J. (2010) 'Moderator Bias in Television Coverage of an Election Campaign with no Political Advertising', *Nordicom Review* 31 (2): 79-94.
- Horwitz RB (2005) On media concentration and the diversity question. *The Information Society* 21(3): 181–204.
- Hutchby, I. (2006) *Media Talk: Conversation Analysis and the Study of Broadcasting*. Glasgow: Open University Press.
- Isotalus, P. (2001) 'Presidential Campaigning in Finland', *World Communication*, 30(2): 5-23.
- Isotalus, P. (2009) 'Agreement and Disagreement in Focus: A Cultural Perspective on Televised Election debates', in R. Wilkins & P. Isotalus (Eds.) *Speech Culture in Finland*, (pp.191-208). Lanham, LD: University Press of America.
- Isotalus, P. & Aarnio, E. (2006) 'A Model of Televised Election Discussion: The Finnish Multi-party System Perspective', *Javnost-The Public* 13: 61-71.
- Iyengar, S., Kinder, D. R. (2010) *News that matters: television and American opinion* Chicago: University of Chicago Press.
- Kahneman, D., Tversky, A. (1984) 'Choice, values, and frames', *American Psychologist*, 39: 341 – 350.
- Karppinen K (2013) *Rethinking Media Pluralism*. New York: Fordham University Press.
- Karppinen K (2007) Making a difference to media pluralism: a critique of the pluralistic consensus in European media policy. In: Cammaerts B and Carpentier N (eds) *Reclaiming the Media: Communication Rights and Democratic Media Roles*. Bristol: Intellect Books, pp. 9–30.
- Brosius a Kepplinger (1990) The Agenda-Setting Function of Television News: Static and Dynamic Views. *Communication Research*. Volume: 17 issue: 2, page(s): 183-211.
- Krippendorff, K. (2004) *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology*. Los Angeles, London: Sage.
- Kronick, J. C. (1997) 'Alternativní metodologie pro analýzu kvalitativních dat.' *Sociologický časopis* 33(1): 57-67.
- Lee, C. & Benoit, W.L. (2005) 'A Functional Analysis of the 2002 Korea Presidential Debates', *Asian Journal of Communication*, 15: 115-132.
- Lengauer, Guenther & Esser, Frank & Berganza, Rosa. (2012). Negativity in political news: A review of concepts, operationalizations and key findings. *Journalism*. 13. 179-202.
- Levinson, S. C. (1983) *Pragmatics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Manheim, J.B. & Albritton, R.B. (1984) 'Changing National Images: International Public Relations and Media Agenda Setting', *The American Political Science Review*, 78 (3): 641-657.
- Matthes, J., Kohring, M. (2008) 'The Content Analysis of Media Frames: Toward Improving Reliability and Validity', *Journal of Communication* 58 (2): 258 – 279.
- McKinney, M.S. & Carlin, D. B. (2004) 'Political Campaign Debates', in L.L. Kaid (Ed.) *Handbook of Political Communication Research* (pp. 203-234). Mahwah: Lawrence Erlbaum.

- Mooi, E., Sarstedt, M. (2011) 'Cluster Analysis', in *A Concise Guide to Market Research. The Process, Data, and Methods Using IBM SPSS Statistics* (pp. 237 – 284). Berlin, Heidelberg: Springer 73
- Berlin Heidelberg. (online) Cit. 28. 4. 2013. Dostupné z: <http://www.springerlink.com/index/10.1007/978-3-642-12541-6>.
- Neuendorf, K. A. (2009) Reliability for content analysis. In A. B. Jordan, D. Kunkel, J. Manganello & M. Fishbein (Eds.) *Media messages and public health: A decisions approach to content analysis* (pp. 67-87). New York: Routledge.
- Neuendorf, K. A. (2002) *The Content Analysis Guidebook*. Thousand Oaks: Sage.
- Neuendorf, K. A., & Skalski, P. D. (2009) Quantitative content analysis and the measurement of collective identity. In R. Abdelal, Y. M. Herrera, A. I. Johnston & R. McDermott (Eds.), *Measuring identity: A guide for social scientists* (pp. 203-236). Cambridge: Cambridge University Press.
- Strömbäck, J., R. Negrine, D. N. Hopmann, C. Jalali, R. Berganza, G.U.H. Seeber, J. Volek, B. Dobek, J. Mykkänen, M. Maier, B. Marinella & A. Seceleanu (2012) 'Sourcing the News: Comparing Source Use and Media Framing of the 2009 EP Elections', *Journal of Political Marketing*, 17 (2): 1-23.
- Strömbäck, J., R. Negrine, D.N. Hopmann, M. Maier, R. Berganza, J. Volek, B. Dobek-Ostrowska, J. Mykkänen, A. F. Roncarolo (2011) The Mediatization And Framing Of European Parliamentary Elections Campaigns. In M. Maier, J. Strömbäck & L. Kaid (Eds.), *Political Communication In European Parliamentary Elections* (pp. 161-175). England/USA: Ashgate Publishing Limited.
- STRÖMBÄCK, Jesper, Ralph NEGRINE, David Nicolas HOPMANN, Michaela MAIER, Rosa BERGANZA, Jaromír VOLEK, Boguslawa DOBEK-OSTROWSKA, Juri MYKKÄNEN a Franca RONCAROLO. The Mediatization and Framing of European Parliamentary Elections Campaigns. In Michaela Maier, Jesper Strömbäck and Linda Kaid (eds). *Political Communication in European Parliamentary Elections*. I. England/USA: Ashgate Publishing Limited, 2011. s. 161-175, 14 s.
- URBÁNIKOVÁ, Marína a Jaromír VOLEK. Prezidentské volby ve vysílání ČRo 1 Analýza objektivit a vyváženosti vybraných pořadů odvysílaných ČRo 1 Radiožurnál mezi 15.12. 2012 a 26.1. 2013. Praha, Rada ČRo: Český rozhlas, Praha., 2013. 134 s
- Marína URBÁNIKOVÁ a Jaromír VOLEK: Between Europeanization and De-Europeanization. A Comparative Content Analysis of the EU Agenda in the Pre-election Czech Quality Press. In XXII World Congress of Political Science, Madrid, Spain. 2012.
- Van Gorp, B. (2005) 'Where is the Frame?: Victims and Intruders in the Belgian Press Coverage of the Asylum Issue', *European Journal of Communication* 20 (4): 484 – 507.
- VOLEK, Jaromír a Marína URBÁNIKOVÁ. *Čeští novináři v komparativní perspektivě*. Praha: Academia, 2017. 386 s. Společnost, sv. 18. ISBN 978-80-200-2699-6.
- Volek, J. (2013) 'Mediální obraz ve volební kampani: první prezidentská volba v médiích jako ritualizované (melo)drama o hledání aristokrata plebejce'. In: *Media a společnost*. Praha.
- Volek, J. (2010) Czech Journalists After the Collapse of the Old Media System: Looking for New Professional Self-Image. In B. Dobek-Ostrowska, M. Głowacki, K. Jakubowicz, M. Sükösd (Eds.): *Comparative Media Systems. European and Global Perspectives* (pp. 171-194). Budapest: Central European University Press.
- Volek, J. (2000) Analýza diskusních pořadů pro RRTV ČR. Brno: FSS MU.
- VOLEK, Jaromír. Mediální obraz ve volební kampani. Prezidentská volba v médiích jako ritualizované (melo)drama o hledání aristokrata plebejce. In *Média a společnost*. Praha: Fokoláre, Pontes., 2013. s. 5-18, 14 s.

- VOLEK, Jaromír. Czech Journalists After the Collapse of the Old Media System: Looking for New Professional Self-Image. In Bogusława Dobek-Ostrowska Michał Głowacki Karol Jakubowicz Miklós Sükösd: *Comparative Media Systems. European and Global Perspectives*. I. Budapest: Central European University Press, 2010. s. 171-194, 23 s.
- VOLEK, Jaromír. Objektivita a vyváženost hlavních diskusních pořadů (V pravé poledne, Sedmička, Partie). In: Zpráva o stavu vysílání a činnosti RRTV ČR. Praha: Rada České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání, 2000. 22 s. Výroční zpráva RRTV
- Woods J (2007) Democracy and the press: a comparative analysis of pluralism in the international print media. *The Social Science Journal* 44(2): 213–230.
- Vreese, C. H. De. (2005) 'News framing: Theory and typology', *Information Design Journal* 13 (1): 51 – 62.
- Westerstahl, J. (1983) 'Objective News Reporting', *Communication research* 10 (3): 403-424.

Přijatá usnesení a shrnutí dalšího vývoje

Usnesení přijatá dne 25. června 2019 (zasedání Rady č. 11/2019):

- Rada pro rozhlasové a televizní vysílání se seznámila s analýzou zpravodajství a publicistiky programu Seznam.cz TV provozovatele Seznam.cz TV, s.r.o., před volbami do zastupitelstev obcí a Senátu PČR 2018.
- Rada pro rozhlasové a televizní vysílání v rámci své kompetence dané § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění (dále jen „zákon č. 231/2001 Sb.“) a v souladu s ustanovením § 137 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, (dále jen „zákon č. 500/2004 Sb.“) žádá provozovatele Seznam.cz TV, s.r.o., IČ 063 87 233, sídlem Radlická 3294/10, Praha 5, PSČ 150 00, o podání vysvětlení, podle jakých kritérií byli vybráni a pozváni lídři šesti brněnských politických stran a hnutí kandidujících ve volbách do zastupitelstev obcí 2018 do pořadu Kampaň na šalině, který byl odvysílán na programu Seznam.cz TV dne 10. 9. 2018 od 20:30 hodin. Rada stanovuje lhůtu k podání vysvětlení 30 dní ode dne doručení výzvy.
- Rada pro rozhlasové a televizní vysílání v rámci své kompetence dané § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění (dále jen „zákon č. 231/2001 Sb.“) a v souladu s ustanovením § 137 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, (dále jen „zákon č. 500/2004 Sb.“) žádá provozovatele Seznam.cz TV, s.r.o., IČ 063 87 233, sídlem Radlická 3294/10, Praha 5, PSČ 150 00, o podání vysvětlení, podle jakých kritérií byli zváni konkrétní představitelé politických uskupení kandidujících ve volbách do zastupitelstev obcí a volbách do Senátu PČR 2018 do jednotlivých vydání pořadu Duel, vysílaného na programu Seznam.cz TV v období od 10. 9. 2018 do 11. 10. 2018. Rada stanovuje lhůtu k podání vysvětlení 30 dní ode dne doručení výzvy.
- Rada pro rozhlasové a televizní vysílání v rámci své kompetence dané § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění (dále jen „zákon č. 231/2001 Sb.“) a v souladu s ustanovením § 137 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, (dále jen „zákon č. 500/2004 Sb.“) žádá provozovatele Seznam.cz TV, s.r.o., IČ 063 87 233, sídlem Radlická 3294/10, Praha 5, PSČ 150 00, o podání vysvětlení, podle jakých kritérií byli pozváni lídři šesti subjektů kandidujících ve volbách do zastupitelstva města Prahy v roce 2018 do speciálního vydání pořadu V centru, který byl koncipován jako předvolební debata s kandidáty na primátora hlavního města Prahy, a byl odvysílán na programu Seznam.cz TV dne 8. 9. 2018. Rada stanovuje lhůtu k podání vysvětlení 30 dní ode dne doručení výzvy.
- Rada pro rozhlasové a televizní vysílání v rámci své kompetence dané § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění (dále jen „zákon č. 231/2001 Sb.“) a v souladu s ustanovením § 137 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, (dále jen „zákon č. 500/2004 Sb.“) žádá provozovatele Seznam.cz TV, s.r.o., IČ 063 87 233, sídlem Radlická 3294/10, Praha 5, PSČ 150 00, o podání vysvětlení, podle jakých kritérií byli zváni konkrétní představitelé politických uskupení kandidujících ve volbách do zastupitelstev obcí v roce 2018 do jednotlivých vydání pořadu

Výzva, vysílaného na programu Seznam.cz TV v období od 9. 9. 2018 do 4. 10. 2018. Rada stanovuje lhůtu k podání vysvětlení 30 dní ode dne doručení výzvy.

- Rada pro rozhlasové a televizní vysílání v rámci své kompetence dané § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění (dále jen „zákon č. 231/2001 Sb.“) a v souladu s ustanovením § 137 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, (dále jen „zákon č. 500/2004 Sb.“) žádá provozovatele Seznam.cz TV, s.r.o., IČ 063 87 233, sídlem Radlická 3294/10, Praha 5, PSČ 150 00, o podání vysvětlení, podle jakého klíče byl poskytnut výpovědní prostor politickým subjektům, které dostaly možnost hovořit v pořadu Volební speciál, který byl odvysílán na programu Seznam.cz TV dne 6. 10. 2018 v čase od 13:30 do 19:30 hodin a 7. 10. 2018 v čase od 10:00 do 12:00 hodin. Rada stanovuje lhůtu k podání vysvětlení 30 dní ode dne doručení výzvy.

Usnesení přijatá dne 3. září 2019 (zasedání Rady č. 15/2019):

- Rada se seznámila s podaným vysvětlením provozovatele Seznam.cz TV, s.r.o., IČ 063 87 233, sídlem Radlická 3294/10, Praha 5, PSČ 150 00, podle jakých kritérií byli vybráni a pozváni lídři šesti brněnských politických stran a hnutí kandidujících ve volbách do zastupitelstev obcí 2018 do pořadu Kampaň na šalině, který byl odvysílán na programu Seznam.cz TV dne 10. 9. 2018 od 20:30 hodin.
- Rada se seznámila s podaným vysvětlením provozovatele Seznam.cz TV, s.r.o., IČ 063 87 233, sídlem Radlická 3294/10, Praha 5, PSČ 150 00, podle jakých kritérií byli zváni konkrétní představitelé politických uskupení kandidujících ve volbách do zastupitelstev obcí a volbách do Senátu PČR 2018 do jednotlivých vydání pořadu Duel, vysílaného na programu Seznam.cz TV v období od 10. 9. 2018 do 11. 10. 2018.
- Rada se seznámila s podaným vysvětlením provozovatele Seznam.cz TV, s.r.o., IČ 063 87 233, sídlem Radlická 3294/10, Praha 5, PSČ 150 00, podle jakých kritérií byli pozváni lídři šesti subjektů kandidujících ve volbách do zastupitelstva města Prahy v roce 2018 do speciálního vydání pořadu V centru, který byl koncipován jako předvolební debata s kandidáty na primátora hlavního města Prahy, a byl odvysílán na programu Seznam.cz TV dne 8. 9. 2018.
- Rada se seznámila s podaným vysvětlením provozovatele Seznam.cz TV, s.r.o., IČ 063 87 233, sídlem Radlická 3294/10, Praha 5, PSČ 150 00, podle jakých kritérií byli zváni konkrétní představitelé politických uskupení kandidujících ve volbách do zastupitelstev obcí v roce 2018 do jednotlivých vydání pořadu Výzva, vysílaného na programu Seznam.cz TV v období od 9. 9. 2018 do 4. 10. 2018.
- Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen Rada) v rámci své působnosti dané ustanovením § 5 písm. a) a f) a § 59 odst. 1-3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů (dále jen zákon č. 231/2001 Sb.), v platném znění, upozorňuje provozovatele Seznam.cz TV, s.r.o., IČ 063 87 233, sídlem Radlická 3294/10, Praha 5, PSČ 150 00, na porušení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., jehož se dopustil odvysíláním pořadů Výzva na programu Seznam.cz TV v období od 9. 9. 2018 do 4. 10. 2018. Provozovatel nedodržel zásady objektivnosti a vyváženosti, neboť ne zvolil transparentní klíč pro výběr hostů účinkujících v daném pořadu, který by zajistil spravedlivé podmínky pro reprezentaci kandidujících osobností v tomto pořadu v předvolebním období. Výsledná

nerovnováha v zastoupení kandidujících subjektů a nahodilý výběr hostů diskuzního pořadu Výzva mohly nekalým způsobem zasáhnout do politické soutěže. Rada stanovuje lhůtu k nápravě 7 dní ode dne doručení tohoto upozornění.

- Rada se seznámila s podaným vysvětlením provozovatele Seznam.cz TV, s.r.o., IČ 063 87 233, sídlem Radlická 3294/10, Praha 5, PSČ 150 00, podle jakého klíče byl poskytnut výpovědní prostor politickým subjektům, které dostaly možnost hovořit v pořadu Volební speciál, který byl odvysílán na programu Seznam.cz TV dne 6. 10. 2018 v čase od 13:30 do 19:30 hodin a 7. 10. 2018 v čase od 10:00 do 12:00 hodin.

Předložená analýza zaznamenala několik nejasností týkajících se politicko-publicistických diskuzních pořadů.

V souvislosti s pořady Kampaň na šalině, Duel, V centru, Výzva a Volební speciál se Rada na svém 11. zasedání, konaném dne 25. června 2019, rozhodla vyzvat provozovatele k podání vysvětlení ohledně kritérií výběru hostů pořadů, kterými byli představitelé uskupení kandidujících ve volbách do zastupitelstev obcí a Senátu PČR v roce 2018.

Ve vysvětlení, které se vztahovalo k pořadu Výzva, provozovatel uvedl, že pořad nebyl koncipován jako čistě předvolební, s cílem řešit otázky dotýkající se konkrétních měst či volebních témat. Do pořadu byli zváni hosté s ohledem na jejich příběhy v komunální politice a případný dosah na celostátní politiky, přičemž jednotlivé díly tvoří dlouhodobý koncept pořadu Výzva. Rada argumentaci provozovatele nemohla akceptovat s odkazem na skutečnost, že publicistický pořad vysílaný v období několik týdnů před volbami, který reprezentuje osobnost kandidující v daných volbách, vstupuje do volební a soutěže a není rozhodné, že tento pořad zapadá do svého dlouhodobého konceptu. Provozovatel nezvolil transparentní klíč pro výběr hostů účinkujících v pořadu, který by zajistil spravedlivé podmínky pro reprezentaci kandidujících osobností v tomto pořadu v předvolebním období. Výsledná nerovnováha v zastoupení kandidujících subjektů a nahodilý výběr hostů mohly nekalým způsobem zasáhnout do politické soutěže. Provozovatel se tak odvysíláním pořadu dopustil porušení zásady objektivit a vyváženosti. Rada na svém 15. zasedání, konaném dne 3. září 2019, upozornila provozovatele na porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb.

V rámci podaných vysvětlení, která se týkala ostatních výše jmenovaných pořadů, provozovatel objasnil relevantní kritéria výběru hostů, kteří se diskusí účastnili. Rada tato vysvětlení akceptovala a na svém 15. zasedání, konaném dne 3. září 2019, se s nimi seznámila, aniž by přistoupila k dalším krokům.